

Projekt

z dnia 13 maja 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XVI/.../2025
RADY GMINY POŚWIĘTNE**

z dnia 15 maja 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poświętne do roku 2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907 i 1940) oraz art. 14 ust. 1 i art. 19 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278), Rada Gminy Poświętne uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Poświętne do roku 2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Poświętne.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Elżbieta Fiedorek

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY POŚWIĘTNE DO ROKU 2030

Poświętne 2025

Spis treści

1	Wstęp oraz podstawy prawne opracowania gminnego programu rewitalizacji.....	3
2	Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji	6
3	Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	12
3.1	Informacje ogólne.....	12
3.2	Zasoby przyrodnicze.....	13
3.3	Zabytki na terenie Gminy	15
4	Wyznaczenie obszaru zdegradowanego - metodologia	17
4.1	Demografia	18
4.1.1	Pomoc społeczna	22
4.2	Bezrobocie	28
4.3	Bezpieczeństwo publiczne.....	35
4.4	Frekwencja wyborcza	38
4.5	Oświata	39
4.6	Biblioteka i filie	40
4.7	Aktywność społeczna	40
4.8	Życie kulturalne	41
4.9	Przedsiębiorczość	42
4.10	Strefa środowiskowa.....	43
4.11	Strefa funkcjonalno-przestrzenna	45
4.12	Sfera techniczna.....	47
5	Wyznaczenie obszarów zdegradowanych.....	49
6	Obszar rewitalizacji.....	54
6.1	Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	55
7	Wizja obszaru.....	64
8	Cele i kierunki działania	65
9	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	67
9.1	Przedsięwzięcia podstawowe	67
9.2	Projekty uzupełniające.....	84
10	Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	86
10.1	Mechanizmy integracji	86
10.2	Komplementarność oraz powiązania gospodarcze, społeczne i środowiskowe	87
11	Opis struktury zarządzania	94

12	System monitoringu i oceny gminnego programu rewitalizacji	95
13	Opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy	100
14	Określenie niezbędnych zmian w uchwałach.....	103
15	Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	103
16	Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko	104
17	Spis tabel	105

1 WSTĘP ORAZ PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony kompleksowo, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Działania te są skoncentrowane terytorialnie co oznacza, że dotyczą wybranego, niewielkiego obszaru gminy. Rewitalizacją nie są pojedyncze inwestycje lub działania, takie jak remont drogi, przebudowa budynku, otwarcie nowego przedsiębiorstwa. Podstawą wszystkich działań rewitalizacyjnych jest odpowiedź na problemy społeczne, zaś działania w sferze planistycznej, technicznej, środowiskowej lub gospodarczej mają charakter uzupełniający. Procesu rewitalizacji nie prowadzi wyłącznie Gmina – udział w niej biorą interesariusze.

Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 28);
- mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- jednostki samorządu terytorialnego, ich jednostki organizacyjne, oraz organy doradcze i konsultacyjne gminy; organy władzy publicznej;
- podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Zgodnie z art. 3 ust.1 Ustawy o rewitalizacji przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne. Rolą Gminy jest koordynacja i odpowiednie zaprogramowanie tego procesu.

Partycypacyjny charakter rewitalizacji polega na tym, że proces ten programuje się, prowadzi i ocenia przy zapewnieniu aktywnego udziału interesariuszy. Służą temu m.in. konsultacje społeczne. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Poświętne sporządzony jest dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego zgodnie z zapisami ustawy i przyjętego Uchwałą X/68/ Rady Gminy Poświętne 2025 z dnia 7 stycznia 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Poświętne. Gmina przed

uchwaleniem GPR wyznacza dwa obszary. Obszar zdegradowany to fragment jej terytorium, na którym kumulują się problemy społeczne, a także przestrzenne, techniczne, środowiskowe i gospodarcze. Ta część obszaru zdegradowanego, który gmina zamierza rewitalizować, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Rewitalizacja jest procesem ciągłym – oceniając i aktualizując GPR gmina może dojść do wniosku, że działań rewitalizacyjnych wymaga inny fragment obszaru zdegradowanego. Wówczas proces dla tego obszaru rozpoczyna się od uchwalenia GPR. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego, dokonano diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy z podziałem całego jej terytorium na odrębne podobszary.

Ustawa definiuje zawartość gminnego programu rewitalizacji. Dokument taki musi zawierać w szczególności (art. 15 ust. 1):

- 1) szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2, obejmującą analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru;
- 2) opis sposobu realizacji przez gminny program rewitalizacji dokumentów strategicznych gminy, w tym strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego, oraz strategii rozwiązywania problemów społecznych;
- 3) opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji;
- 4) cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1;
- 5) opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
 - a) listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania
 - b) charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, o których mowa w pkt 4;
- 6) mechanizmy integrowania działań, o których mowa w pkt 4, oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- 7) szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych;
- 8) opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu;
- 9) opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji, w tym w ramach Komitetu Rewitalizacji;
- 10) system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji;
- 11) określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego;

- 12) określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3;
- 13) wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, o której mowa w art. 25, wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania;
- 14) wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:
 - a) wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy;
 - b) wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany;
 - c) w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym - wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu.
- 15) załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Zgodnie z dokumentem „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027” poza opisem elementów programu wynikających z ustawy o rewitalizacji Gminny Program Rewitalizacji wymaga:

- przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu programu w ramach procesu opracowywania programu;
- szerszego uzasadnienia oraz wskazania siły powiązań i efektywności oddziaływania danego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego na obszar rewitalizacji w przypadku przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych poza nim.

Zgodnie z *Ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027* elementami strategii IIT, a zatem w konsekwencji również gminnego programu rewitalizacji są:

- synteza diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
- cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;
- lista projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
- opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego Rady UE 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej wymienia następujące elementy strategii terytorialnych:

- a) obszar geograficzny, którego dotyczy dana strategia;
- b) analizę potrzeb rozwojowych i potencjału danego obszaru, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
- c) opis zintegrowanego podejścia służącego zaspokojeniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych i wykorzystaniu potencjału danego obszaru;
- d) opis udziału partnerów zgodnie z art. 8 w przygotowaniu strategii i jej realizacji.

2 OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Dokument niniejszy jest spójny z dokumentami strategicznymi:

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027

Gminny Program Wspierania Rodziny podobnie, jak Gminny Program Rewitalizacji analizuje problemy społeczne występujące na terenie danej gminy oraz ich źródła. Dokument obrazuje rozmiar problemów związanych z funkcjonowaniem rodzin w Gminie Poświętne. Zgodnie z nim wśród głównych powodów trudnej sytuacji w rodzinach, możemy wyróżnić ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba.

Cel główny programu: Wsparcie rodzin w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej

Cele szczegółowe to między innymi:

- Zabezpieczanie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny;
- Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących;
- Dążenie do integracji rodzin i umacnianie więzi rodzinnych.

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem we współpracy z instytucjami realizującymi zadania w zakresie wspierania rodziny oraz realizatorem GPR Urzędem Gminy w Poświętnem.

Zaplanowane w ramach Programu zadania to między innymi:

- Konkursy, warsztaty, spotkania wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju zainteresowań (Organizowanie konkursów, warsztatów spotkań). Rezultatem zadania będzie: propagowanie działalności kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej, alternatywne formy spędzania wolnego czasu, rozwój umiejętności.

- Integracja wielopokoleniowa (organizowanie pogadanek, festynów, zajęć edukacyjnych). Rezultatem zadania będzie: Propagowanie rodziny jako centrum życia społecznego i promowaniem jej jako wzoru rozwoju osobistego i społecznego.

Są to cele, zadania i ich rezultaty tożsame z przewidzianymi w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2025 – 2030

Cel główny: Zwiększenie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz zmniejszenie zjawiska przemocy na terenie Gminy Poświętne.

Cele szczegółowe:

- Zmniejszenie skali przemocy domowej na terenie Gminy Poświętne;
- Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawisko związane z przemocą w rodzinie;
- Zwiększenie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc domową;
- Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Najczęstszymi powodami kłótni w polskich rodzinach jest brak pieniędzy, bezrobocie, nadużywanie alkoholu, trudności wychowawcze, nie wypełnianie obowiązków domowych, złe stosunki małżeńskie, sąsiedzkie oraz choroby natury psychicznej. Sytuacja ta prowadzi w konsekwencji do nawarstwiania problemów natury społecznej i występowania na danym obszarze sytuacji kryzysowej. Realizacja celów zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2025 – 2030 przyczyni się do realizacji celów zawartych w GPR.

Lokalna Strategia Rozwoju N.A.R.E.W. na lata 2021-2027 Narwiańska Akcja Rozwoju Ekonomicznego Wsi

Cel nadrzędny dokumentu brzmi: Efektywne wykorzystanie potencjału obszaru LGD N.A.R.E.W. do jego rozwoju ekonomicznego, wzrostu spójności społecznej i przestrzennej

W ramach dokumentu wyznaczono następujące cele:

Cel 1. Poprawa dostępności do infrastruktury społecznej.

Zgodnie z dokumentem cel sformułowano w związku z kluczowymi zdiagnozowanymi problemami: zróżnicowanie społeczno-gospodarcze, rozproszenie sieci osadniczej skutkujące słabym dostępem do usług publicznych, odpływ ludzi młodych z terenów wiejskich, niski potencjał trzeciego sektora, niska dostępność obiektów, przestrzeni i usług dla osób ze szczególnymi potrzebami; potencjałami: obszary cenne przyrodniczo, dziedzictwo kulturowe, lokalna aktywność społeczna; potrzebami: wsparcie seniorów, integracja przez kulturę, poprawa infrastruktury i usług społecznych.

Cel 2. Wzrost dostępności i jakości edukacji przedszkolnej oraz szkolnej.

Cel sformułowano w związku z kluczowymi zdiagnozowanymi problemami: zróżnicowanie społeczno-gospodarcze, rozproszenie sieci osadniczej skutkujące słabym dostępem do usług publicznych, odpływ ludzi młodych z terenów wiejskich, relatywnie słabszy niż w miastach dostęp do dobrej jakości edukacja przedszkolnej i szkolnej; potencjałami: lokalna aktywność społeczna; potrzebami: poprawa infrastruktury i usług społecznych, poprawa dostępu do usług opiekuńczo-wychowawczych i zdrowotnych, poprawa jakości edukacji.

Cel 3. Rozwój turystyki i ochrona dziedzictwa przyrodniczego.

Cel sformułowano w związku z kluczowymi zdiagnozowanymi problemami: ograniczenia rozwoju spowodowane obszarami chronionymi, zróżnicowanie społeczno-gospodarcze, niski poziom przedsiębiorczości, zwłaszcza na obszarach wiejskich, odpływ ludzi młodych z terenów wiejskich, ukryte bezrobocie na obszarach wiejskich i niska aktywność ekonomiczna ludności, niskie wynagrodzenia i niska atrakcyjność pozarolniczych miejsc pracy na terenach wiejskich, skutki zmian klimatu dla przyrody, brak wspólnej, zintegrowanej oferty turystycznej i promocji obszaru skoncentrowanej na bazie rzeki Narew i wartości z nią powiązanych, niewykorzystywany potencjał turystyczny; potencjałami: obszary cenne przyrodniczo, rolnictwo, dziedzictwo kulturowe, lokalna aktywność społeczna, położenie w pobliżu Białegostoku; potrzebami: wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy, rozwój przedsiębiorczości, w tym w turystyce, ochrona przyrody i klimatu, racjonalizacja infrastruktury OZE, rozwój infrastruktury turystycznej i zintegrowanej oferty turystycznej, wzrost lokalnej innowacyjności.

Cel 4. Wsparcie dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Cel sformułowano w związku z kluczowymi zdiagnozowanymi problemami: rosnąca liczba seniorów i osób z niepełnosprawnościami, starzejące się społeczeństwo, ukryte bezrobocie na obszarach wiejskich i niska aktywność ekonomiczna ludności, niskie wynagrodzenia i niska atrakcyjność pozarolniczych miejsc pracy na terenach wiejskich, duży odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej; potencjałami: lokalna aktywność społeczna; potrzebami: wsparcie seniorów, wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy, poprawa infrastruktury i usług społecznych, poprawa dostępu do usług opiekuńczo-wychowawczych i zdrowotnych, rozwój różnorodnych form aktywizacji społecznej.

Cel 5. Rozwój nowoczesnych form aktywizacji i integracji społecznej w oparciu o dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe.

Cel sformułowano w związku z kluczowymi zdiagnozowanymi problemami: rosnąca liczba seniorów i osób z niepełnosprawnościami, starzejące się społeczeństwo, odpływ ludzi młodych z terenów wiejskich, niewykorzystywany potencjał turystyczny, niski potencjał trzeciego sektora; potencjałami: obszary cenne przyrodniczo, dziedzictwo kulturowe, lokalna aktywność społeczna; potrzebami: rozwój przedsiębiorczości, w tym w turystyce, ochrona przyrody i klimatu, integracja przez kulturę, rozwój infrastruktury turystycznej i zintegrowanej oferty

turystycznej, poprawa infrastruktury i usług społecznych, rozwój różnorodnych form aktywizacji społecznej, wzrost lokalnej innowacyjności.

GPR doskonale wpisuje się w Strategie LGD N.A.R.E.W. Celem nadrzędnym obu dokumentów jest rozwiązanie problemów społecznych na danym obszarze. Chodzi tu głównie o zidentyfikowane w GPR problemy takie, jak starzenie się społeczeństwa, spadek liczby ludności, rosnąca liczba seniorów, bezrobocie, którego następstwem jest ubóstwo i związana z tym konieczność korzystania z form pomocy społecznej, niski stopień aktywności społecznej i integracji międzyludzkiej, niedostateczny poziom edukacji oraz brak usług opiekuńczych dla dzieci do 3 roku życia. Realizacja projektów zarówno „miękkich”, jak i infrastrukturalnych przyczyni się do rozwiązania wyżej wymienionych problemów i poprawę warunków życia mieszkańców.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych

Gmina nie posiada aktualnego dokumentu

Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Poświętne na lata 2015 -2025

Dokument przedstawia wyzwania rozwojowe Gminy. Są to:

Wzmacnianie pozycji gospodarczej Gminy Poświętne, w tym turystyczno rekreacyjnej – co w przyszłości może zagwarantować skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych oraz zapewnić stabilizację dla finansów publicznych JST. Wzmacnianie pozycji gospodarczej Gminy Poświętne jest uwarunkowane inwestycjami gminnymi i prywatnymi oraz zewnętrznymi (w tym rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej).

Kreowanie wizerunku Gminy Poświętne – przede wszystkim poprzez wzrost infrastruktury turystyczno - rekreacyjnej oraz oryginalne przedsięwzięcia kulturalno-sportowe, które z jednej strony powinny przełożyć się na wzrost zainteresowania Gminą wśród potencjalnych odwiedzających (mieszkańcy Białegostoku, turyści zagraniczni, turyści kwalifikowani – zainteresowani oryginalnymi walorami przyrodniczymi, kulturowymi i rekreacyjnymi, itp.), a z drugiej strony przyczynić się do wzrostu zamożności mieszkańców i w konsekwencji wykreować wewnętrzny popyt na rynku.

Inicjowanie aktywności mieszkańców – angażowanie się w miejscowe inicjatywy, poszukiwanie miejsca realizacji własnych aspiracji i działalności na terenie Gminy Poświętne. Problem bierności niektórych środowisk lokalnych jest konsekwencją zaistnienia wielu różnych czynników, z których warunki ekonomiczne są może najłatwiej dostrzegalne wśród negatywnie oddziałujących, ale niekoniecznie najtrudniejsze do pokonania.

Wizja gminy

Gmina Poświętne – nasza mała ojczyzna, z długimi tradycjami. Gmina Poświętne to dobre miejsce do życia, pracy i spędzania wolnego czasu, czyste oraz dostosowujące się do trendów ekologicznych. Dbająca o ochronę obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo zapewniająca równowagę przestrzenną.

W wyniku prac wyodrębniono cztery główne obszary wsparcia przyczyniające się do rozwoju Gminy Poświętne:

- Gospodarka lokalna,
- Infrastruktura techniczna,
- Turystyka, dziedzictwo, rekreacja i oferta czasu wolnego,
- Jakość życia mieszkańców.

Cele strategiczne:

1. Stworzenie atrakcyjnych warunków w Gminie dla rozwoju działalności gospodarczej

Cel operacyjny 1.1 Tworzenie warunków stymulujących rozwój przedsiębiorczości i powstanie nowych miejsc pracy;

Cel operacyjny 1.2 Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej;

Cel operacyjny 1.3 System edukacji wspierający rozwój kapitału intelektualnego.

2. Kompleksowe uzbrojenie gminy w infrastrukturę techniczną

Cel operacyjny 2.1 Modernizacja i rozwój sieci drogowej;

Cel operacyjny 2.2 Zapewnienie warunków do poprawy stanu środowiska przyrodniczego;

Cel operacyjny 2.3 Wzmocnienie świadomości ekologicznej mieszkańców.

3. Rozwój rekreacji i turystyki

Cel operacyjny 3.1 Zrównoważony rozwój infrastruktury rekreacyjnej oraz oferty czasu wolnego;

Cel operacyjny 3.2 Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej;

Cel operacyjny 3.3 Rozwój rekreacji, turystyki i agroturystyki.

4. Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy

Cel operacyjny 4.1 Doskonalenie jakości usług edukacyjnych;

Cel operacyjny 4.2 Poprawa w zakresie dostępności do wszelkiego rodzaju usług infrastruktury społecznej;

Cel operacyjny 4.3 Aktywizacja społeczności lokalnej.

Jak wynika z powyższych zapisów, aż trzy spośród czterech celów strategicznych dotyczą sfery społecznej- poprawy jakości życia, rozwoju rekreacji i turystyki, rozwoju edukacji i integracji społecznej, dostępu do szeroko rozumianej oferty kulturalnej i spędzania wolnego czasu. Są to więc cele zgodne z Gminnym Programem Rewitalizacji.

Strategia rozwoju społeczno- gospodarczego gminy

W chwili obecnej trwają prace nad opracowaniem dokumentu. Podjęta została Uchwała nr VII/55/2024 Rady Gminy Poświętne z dnia 29 października 2024 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Poświętne do 2032 r. Prognozuje się zakończenie prac nad dokumentem w miesiącu wrześniu 2025 roku.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

W dokumencie przewidziano, iż kierunkiem rozwiązania problemów społecznych na terenie Gminy jest rozwój turystyki głównie w oparciu o walory turystyczne parku podworskiego

w Pietkowie oraz rozwój indywidualnych gospodarstw agroturystycznych. Jednym z celów zawartych w GPR jest rozwój turystyki, jako sposób na minimalizację zjawiska bezrobocia i ubóstwa. Dokument ten zakłada podobnie, jak Studium... wykorzystanie do tego celu walorów miejscowości Pietkowo.

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego

SRWP wskazuje cele, które wzmocnią konkurencyjność naszego województwa. Te cele to:

- dynamiczna gospodarka, w której między innymi: stawiamy na lokalnych przedsiębiorców i kontynuujemy rewolucję energetyczną, w której to mieszkańcy są wytwórcami energii w oparciu o odnawialne źródła;
- zamożni mieszkańcy: aktywni, kompetentni, żyjący w przestrzeni wysokiej jakości: korzystający z dóbr kultury, wysokiej jakości edukacji;
- partnerski region, dobrze zarządzany, współpracujący z innymi regionami i krajami.

Cele GPR są zgodne ze Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego. Oba dokumenty stawiają na rozwój lokalny co przyczyni się do rozwoju społecznego i wyprowadzenie obszaru z sytuacji kryzysowej.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest instrumentem kreacji polityki przestrzennej samorządu województwa odnoszącym odpowiednie ustalenia dokumentów strategicznych, koncepcyjnych, programowych rządowych i samorządowych do przestrzeni województwa.

Cel strategiczny: „Zrównoważone zagospodarowanie przestrzeni województwa podlaskiego, sprzyjające rozwojowi społeczno-gospodarczemu, spójności społecznej i terytorialnej, konkurencyjności oraz wykorzystaniu potencjału przyrodniczego, kulturowego i położenia przygranicznego”.

GPR wpisuje się przede wszystkim w następujące cele:

- Wzmocnienie spójności województwa w procesie zrównoważonego terytorialnie rozwoju i modernizacji zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich z wykorzystaniem ich potencjału wewnętrznego, specjalizacji regionalnej i położenia przygranicznego.
- Osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa, w tym sieci ekologicznej, walorów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych oraz racjonalne użytkowanie ich zasobów.

Opracowywany dokument zakłada minimalizację problemów społecznych przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów, przy uwzględnieniu zrównoważonego środowiska, z zachowaniem walorów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowego Gminy.

Ponadto GPR spójny jest z następującymi dokumentami wyższego szczebla:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (SRKS2030)
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
- Narodowy Plan Rewitalizacji

3 DIAGNOZA NA POTRZEBY WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

3.1 INFORMACJE OGÓLNE

Gmina Poświętne leży w południowo – zachodniej części województwa podlaskiego i graniczy od północy z gminą Łapy, od północnego – wschodu z Gminą Suraz, od wschodu i południowego wschodu z Gminą Wyszki, od południa z Gminą Brańsk, od zachodu i południowego – zachodu z Gminą Nowe Piekuty, a od północnego – zachodu z Gminą Sokoły.

Gmina Poświętne jest gminą wiejską i swoim zasięgiem obejmuje obszar o powierzchni 114 km², na którym zgodnie ze stanem na 31.12.2023 roku zamieszkiwało 3291 mieszkańców. Gmina obejmuje następujące sołectwa:

- Brzozowo – Antonie,
- Brzozowo – Chabdy,
- Brzozowo - Chrzczonki,
- Brzozowo – Chrzczony,
- Brzozowo – Korabie,
- Brzozowo – Muzyły,
- Brzozowo – Panki,
- Brzozowo – Solniki,
- Brzozowo Stare,
- Chomizna,
- Dzierżki,
- Dzierżki – Ząbki,
- Gabrysin,
- Gołębie,
- Grochy,
- Józefin,
- Kamińskie Jaski,
- Kamińskie Ocioski,
- Kamińskie Pliszki,
- Kamińskie Wiktory,
- Liza Nowa,
- Liza Stara,
- Łukawica,

- Marynki,
- Pietkowo,
- Pietkowo Drugie,
- Porośl – Głuchy,
- Porośl – Wojsławy,
- Poświętne,
- Turek,
- Wilkowo Nowe,
- Wilkowo Stare,
- Wołkuny,
- Zdrody Nowe,
- Zdrody Stare.

Gmina zlokalizowana jest na terenie trzech mezoregionów, które wchodzą w skład makroregionu Niziny Północno – Podlaskiej:

- na północ od rzeki Liza – Wysoczyzna Wysoko – Mazowiecka,
- na południe od doliny rzeki Liza – Równina Bielska,
- na wschodzie – dolina Górnej Narwi.

Wysoczyzna Wysokomazowiecka – zajmuje największą część Gminy. Na północny zachód od Poświętnego rozciąga się obszar wzgórz i pagórków kemowych, o wysokości 135 – 140 m npm. Ich wysokość względna sięga 10 m. Na zachód od miejscowości Poświętne, w okolicy Wilkowa i Brzozowa Starego znajdują się wzgórza morenowe o wysokości do 160 m nmp. Na zachód od Poświętnego, pomiędzy wsiami Chomizna i Brzozowo Solniki występuje krawędź, która oddziela niżej położony obszar pagórków od właściwej wysoczyzny. Wysokość względna krawędzi wynosi około 15 m.

Równina Bielska – na południe od linii Liza Nowa – Liza Stara i Pietkowo. Jest to obszar falistej wysoczyzny morenowej z glin zwałowych, ze wzgórzami morenowymi w okolicach Łukawicy i Lizy Starej, o wysokości względnej 150 m npm. Wzgórza otoczone są falistą i płaską moreną denną położoną na wysokości 135-150 m npm. Wokół doliny rzeki Liza znajduje się sandr dolinny, na wysokości 130 m npm.

Dolina Górnej Narwi – występuje na północ od przysiółka Ostrów. Jest to obniżenie pradoliny Narwi. Teren jest zabagniony, z tarasem łakowym, zbudowanym z torfów holocenijskich.

3.2 ZASOBY PRZYRODNICZE

Obszary natura 2000

Ostoja w Dolinie Górnej Narwi PLH200010

Gminy (informacja wygenerowana na podstawie Państwowego Rejestru Granic 2024 r.):

Suraz (gmina miejsko-wiejska), Zabłudów (gmina miejsko-wiejska), Narewka (gmina wiejska), Poświętne (gmina wiejska), Wyszki (gmina wiejska), Narew (gmina wiejska), Czyże

(gmina wiejska), Łapy (gmina miejsko-wiejska), Michałowo (gmina miejsko-wiejska), Juchnowiec Kościelny (gmina wiejska), Bielsk Podlaski (gmina wiejska).

Powierzchnia 19 090,1800 ha

Obszar obejmuje dolinę Narwi na odcinku od zapory wodnej w Bondarach do Suraża, z przylegającym do niej kompleksem stawowym, zasilanym w wodę z systemu rzeczki Lizy (dopływu Narwi), usytuowanym w pobliżu Suraża. Koryto Narwi ma tu naturalny charakter, z meandrami i starorzeczami, jej dolina ma 0,3-3,0 km szerokości. Większość powierzchni doliny zajmują zbiorowiska szuwarowe, których występowanie uzależnione jest od corocznych wylewów rzeki. Dominują tu turzycowiska i szuwały mannowe, a wokół starorzeczy - trzcinowiska. Wzdłuż rzeki występują zakrzewienia i zadrzewienia wierzbowe; lasy pokrywają niewielką część doliny. Około 60% obszaru jest użytkowane rolniczo (przeważają pastwiska i łąki kośne). Usytuowany koło Suraża kompleks "Stawów Pietkowskich" sąsiaduje od zachodu i południa z rozległymi lasami mieszanymi i liściastymi, od północy i wschodu z doliną Narwi. Stawy są silnie zarośnięte roślinnością szuwarową.

Dolina Górnej Narwi jest jedną z najlepiej zachowanych w Polsce dolin rzecznych i stanowi, obok Bagien Biebrzańskich, jeden z największych obszarów mokradeł środkowoeuropejskich. Kształtowane przez regularne wylewy rzeki, są one uznawane za siedliska o największej różnorodności biologicznej w strefie klimatu umiarkowanego. Występuje tu 13 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz 12 gatunków zwierząt z Załącznika II tej Dyrektywy

Dolina Górnej Narwi PLB200007

Gminy (informacja wygenerowana na podstawie Państwowego Rejestru Granic 2024 r.):

Suraż (gmina miejsko-wiejska), Zabłudów (gmina miejsko-wiejska), Narewka (gmina wiejska), Poświętne (gmina wiejska), Wyszki (gmina wiejska), Narew (gmina wiejska), Czyże (gmina wiejska), Łapy (gmina miejsko-wiejska), Michałowo (gmina miejsko-wiejska), Juchnowiec Kościelny (gmina wiejska), Bielsk Podlaski (gmina wiejska)

Powierzchnia : 18 384,0800 ha.

Obszar obejmuje dolinę Narwi na odcinku od zapory wodnej w Bondarach do Suraża, z przylegającym do niej kompleksem stawowym, zasilanym w wodę z systemu rzeczki Lizy (dopływu Narwi), usytuowanym w pobliżu Suraża. Koryto Narwi ma tu naturalny charakter, z meandrami i starorzeczami, jej dolina ma 0,3-3,0 km szerokości. Większość powierzchni doliny zajmują zbiorowiska szuwarowe, których występowanie uzależnione jest od corocznych wylewów rzeki. Dominują tu turzycowiska i szuwały mannowe, a wokół starorzeczy - trzcinowiska. Wzdłuż rzeki występują zakrzewienia i zadrzewienia wierzbowe; lasy pokrywają niewielką część doliny. Około 60% obszaru jest użytkowane rolniczo (przeważają pastwiska i łąki kośne). Usytuowany koło Suraża kompleks "Stawów Pietkowskich" sąsiaduje od zachodu i południa z rozległymi lasami mieszanymi i liściastymi, od północy i wschodu z doliną Narwi. Stawy są silnie zarośnięte roślinnością szuwarową.

Ostoja ptasia o randze europejskiej E 30. Występują co najmniej 34 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 16 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla: cyranka 10%-16% populacji krajowej (C3), krwawodziób 9-11% populacji krajowej (C3), co najmniej 7% populacji krajowej (C6) błotniaka łąkowego, 4%-5,5% populacji krajowej rycyka (C3) oraz co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: błotniak stawowy, cietrzew (PCK), derkacz, dubelt (PCK), kropiatka, rybitwa czarna, sowa błotna (PCK), świerszczak, zielonka (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje wodniczka (PCK).

Pomniki przyrody

1. Typ pomnika Jednoobiektowy Rodzaj tworu przyrody drzewo (gatunek: Lipa drobnolistna - *Tilia cordata*; pierśnica: 157cm; obwód: 493cm; wysokość: 26m). Rośnie na terenie parku zabytkowego.
2. Typ pomnika Wieloobiektowy. Podtyp pomnika Grupa drzew
 - drzewo (gatunek: Modrzew europejski - *Larix decidua* ; pierśnica: 115cm; obwód: 361cm; wysokość: 30m)
 - drzewo (gatunek: Modrzew europejski - *Larix decidua* ; pierśnica: 95cm; obwód: 298cm; wysokość: 30m)
 - drzewo (gatunek: Modrzew europejski - *Larix decidua* ; pierśnica: 60cm; obwód: 188cm; wysokość: 30m)
 - drzewo (gatunek: Modrzew europejski - *Larix decidua* ; pierśnica: 85cm; obwód: 267cm; wysokość: 30m). Rośnie na terenie parku zabytkowego
3. Nazwa: Dąb Rudosław. Typ pomnika Jednoobiektowy. Pomnik przyrody drzewo gatunku dąb szypułkowy (*Quercus robur*), wiek drzewa około 500 lat, obwód pnia drzewa na wysokości 1,3 m: 750 cm, wysokość drzewa: 36 m, stan zdrowotny: drzewo zamierające.
4. Typ pomnika Jednoobiektowy: Klon pospolity (Klon zwyczajny). Rośnie na terenie parku zabytkowego.

3.3 ZABYTKI NA TERENIE GMINY

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Białymstoku opublikował listę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, na której figurują także zabytkowe miejsca i budynki znajdujące się na obszarze gminy Poświętne.

1. **Plebania rzymskokatolicka z II połowy XVIII wieku w Pietkowie** wpisana do rejestru zabytków Decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dnia 25.08.1995 roku pod pozycją WKZ 5340/13/95, stary nr rej. 803; nowy nr rejestrowy A-426
2. **Park podworski z XVIII wieku w Pietkowie** wpisany do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dnia 21.10.1977 roku pod pozycją WKZ 5340/26/77, stary nr rej. 410 nowy nr rejestrowy A-116.
3. **Cmentarz rzymskokatolicki z początku XVIII wieku w Pietkowie** (grób hrabiów Starzeńskich) wpisany do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dnia 30.12.1987 roku pod pozycją WKZ 5340/22/87, stary nr rej. 662; nowy nr rejestrowy A- 93.

4. **Wiatrak koźlak, drewniany z 1875 roku we wsi Brzozowo Chrzczony** wpisany do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dnia 20.03.1979 roku pod pozycją WKZ 5340/13/79, stary nr rej. 437; nowy nr rejestrowy A- 428.
5. **Ceglany neogotycki kościół z początków XX wieku (1906 - 1907r) w Poświętnem**, wpisany do rejestru zabytków decyzją RN-RSW / 410/81/08 Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dnia 11.03.2009 roku pod nr: A -226. Przy kościele znajduje się również ogrodzenie z początku XX w. wpisane do rejestru zabytków pod nr. A - 226 z dnia 11.03.2009 r.
6. **Kaplica grobowa rodziny hrabiów Starzeńskich**, wpisana decyzją R.5140.1.19.2012. KN z 26.09.2012 nr rej. A-473
7. **Dawny magazyn zbożowy**, wpisany dec. R.5140. 75.2017.JR z 20.02.2018 pod nr rej. A-612

Zabytki ruchome z kościoła pw. Świętej Anny w Pietkowie wpisane do rejestru zabytków dec. R.5140. 3.9.2012.IM-J z 10.10.2012 pod nr rej. B- 264 tj:

1. Ołtarz główny.
2. Tabernakulum Wpis tych obiektów do rejestru zabytków nastąpił na podstawie decyzji Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku o numerze R.5140.3.9.2012.IM-J z dnia 10 października 2012 roku nr rej. B-283
3. Anioł 2 pary.
4. Obraz Matki Bożej Ostrobramskiej, stanowiącej nieodłączny element ołtarza głównego na podstawie decyzji nr R.5140.3.8.2013.IM-J z dnia 10 października 2013 roku Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku.

Na obszarze Gminy Poświętne zlokalizowano również 122 stanowiska archeologiczne, które są świadectwem kształtowania się na tych terenach osadnictwa pradziejowego, koncentrującego się głównie na stokach i w dolinie rzeki Lizy oraz w bezpośrednim sąsiedztwie doliny zalewowej. Największą liczbę stanowisk archeologicznych odkryto we wsiach: Pietkowo (19), Liza Stara (16), Gołębie (9), Grochy (8), Zdrody Stare (7), Łukawica (6), które pochodzą z okresu starożytnego, epoki kamienia i brązu, epoki żelaza, a także z epoki wpływów rzymskich, średniowiecza i okresu nowożytnego.

Obiekty o charakterze zabytkowym:

1. Marynki - Obora dworska z początku XX wieku, murowana z kamienia
2. Pietkowo- Kościół murowany z lat 20 XX wieku
3. Pietkowo - Obora drewniano – murowana z końca XIX wieku
4. Pietkowo - Stodoła drewniano – murowana z końca XIX wieku
5. Pietkowo - Grobowiec rodziny Starzeńskich na cmentarzu grzebalnym, z II połowy XIX wieku
6. Pietkowo- Dom ogrodnika, murowany z początku XX wieku
7. Pietkowo - Stajnia z oborą, murowana z XIX wieku
8. Pietkowo- Gorzelnia, murowana z początku XX wieku
9. Pietkowo- Dom mieszkalny przy gorzelnii, murowany, z 1901 roku
10. Pietkowo- Budynek gospodarczy przy gorzelnii, murowany, z początku XX wieku
11. Pietkowo- Magazyn dworski, murowany z 1904 roku

12. Pietkowo- Budynki mieszkalne, drewniane z końca XIX wieku
13. Poświętne- Ogrodzenie murowane z 1906 roku
14. Liza Stara- Lamus z początku XX wieku
15. Grochy- Cmentarzyska kurhanowe z okresu rzymskiego- pozostałość kultury wielborskiej

4 WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO - METODOLOGIA

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1. **gospodarczych** – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
2. **środowiskowych** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
3. **przestrzenno-funkcjonalnych** – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
4. **technicznych** – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

W celu wyodrębnienia obszarów na terenie gminy Poświętne o koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej dokonano poprzez porównanie wskaźnika dla danego obszaru ze średnią wartością wskaźnika dla całej Gminy.

4.1 DEMOGRAFIA

Zgodnie ze stanem na dzień 31.12.2023 roku teren gminy Poświętne zamieszkiwało 3291 osób. Jest to o 40 osób mniej niż w roku 2022, kiedy to liczba ludności wynosiła 3331 osób. Najludniejszym sołectwem jest sołectwo Poświętne, które zamieszkuje 231 mieszkańców, natomiast drugim co do liczebności jest sołectwo Pietkowo- 229 osób.

Tabela 1. Liczba ludnością na terenie poszczególnych sołectw

Sołectwo	Liczba mieszkańców	Procentowy udział ludności
Brzozowo – Antonie	76	2,3%
Brzozowo – Chabdy	43	1,3%
Brzozowo - Chrzczonki	35	1,1%
Brzozowo - Chrzczony	49	1,5%
Brzozowo – Korabie	84	2,6%
Brzozowo - Muzyły	66	2,0%
Brzozowo – Panki	94	2,9%
Brzozowo – Solniki	42	1,3%
Brzozowo Stare	132	4,0%
Chomizna	58	1,8%
Dzierżki	109	3,3%
Dzierżki – Ząbki	30	0,9%
Gabrysin	96	2,9%
Golebie	119	3,6%
Grochy	184	5,6%
Józefin	81	2,5%
Kamińskie Jaski	43	1,3%
Kamińskie Ocioski	64	1,9%
Kamińskie Pliszki	29	0,9%
Kamińskie Wiktory	69	2,1%
Liza Nowa	107	3,3%
Liza Stara	182	5,5%
Łukawica	101	3,1%
Marynki	90	2,7%
Pietkowo	229	7,0%
Pietkowo Drugie	49	1,5%
Porośl – Gluchy	37	1,1%
Porośl – Wojsławy	183	5,6%
Poświętne	231	7,0%
Turek	51	1,5%
Wilkowo Nowe	78	2,4%
Wilkowo Stare	175	5,3%
Wolkuny	45	1,4%
Zdrody Nowe	131	4,0%
Zdrody Stare	99	3,0%

Źródło: Opracowanie własne.

Zdecydowanie największą grupę na terenie Gminy stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 1956 osób, co stanowi 59,4 % mieszkańców w roku 2023 i 1984 w roku 2022 (59,6% ogółu ludności). Z definicji GUS osoby w wieku produkcyjnym, są to osoby w wieku zdolności do pracy, tj. dla mężczyzn grupa wieku 18-64 lata, dla kobiet - 18-59 lat .

Tabela 2. Wskaźnik liczby ludności w wieku produkcyjnym na terenie poszczególnych sołectw

Sołectwo	Liczba osób w wieku produkcyjnym w roku 2023	Liczba osób ogółem	Wskaźnik osób w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców
Brzozowo – Antonie	55	76	72,4
Brzozowo – Chabdy	29	43	67,4
Brzozowo - Chrzczonki	20	35	57,1
Brzozowo - Chrzczony	25	49	51,0
Brzozowo – Korabie	52	84	61,9
Brzozowo - Muzyły	31	66	47,0
Brzozowo – Panki	49	94	52,1
Brzozowo – Solniki	25	42	59,5
Brzozowo Stare	85	132	64,4
Chomizna	35	58	60,3
Dzierżki	59	109	54,1
Dzierżki – Ząbki	16	30	53,3
Gabrysin	67	96	69,8
Gołębie	72	119	60,5
Grochy	112	184	60,9
Józefin	54	81	66,7
Kamińskie Jaski	22	43	51,2
Kamińskie Ocioski	31	64	48,4
Kamińskie Pliszki	17	29	58,6
Kamińskie Wiktory	43	69	62,3
Liza Nowa	63	107	58,9
Liza Stara	115	182	63,2
Łukawica	62	101	61,4
Marynki	49	90	54,4
Pietkowo	136	229	59,4
Pietkowo Drugie	29	49	59,2
Porośl – Głuchy	19	37	51,4
Porośl – Wojsławy	104	183	56,8
Poświętne	134	231	58,0
Turek	37	51	72,5
Wilkowo Nowe	50	78	64,1
Wilkowo Stare	87	175	49,7
Wolkuny	27	45	60,0
Zdrody Nowe	82	131	62,6
Zdrody Stare	63	99	63,6

Źródło: Opracowanie własne.

Jak wspomniano, średnia liczba osób w wieku produkcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców Gminy wynosi 59,4. Najniższy wskaźnik liczby ludności w wieku produkcyjnym występuje w miejscowościach: Brzozowo - Chrzczonki- 57,1; Brzozowo – Chrzczony- 51; Brzozowo – Muzyły- 47; Brzozowo – Panki-52,1; Dzierżki-54,1; Dzierżki – Ząbki- 53,3; Kamińskie Jaski- 51,2; Kamińskie Ocioski- 48,4; Marynki- 54,4; Porośl – Głuchy- 51,4 oraz Wilkowo Stare- 49,7.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY POŚWIĘTNE DO ROKU 2030

Najkorzystniejsza sytuacja jeżeli chodzi o wskaźnik liczby osób w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców jest w miejscowościach: Brzozowo – Antonie- 72,4; Brzozowo – Chabdy- 67,4; Brzozowo Stare- 64,4; Gabrysin- 69,8; Józefin- 66,7 oraz Turek- 72,1.

Tabela 3. Wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na terenie poszczególnych sołectw

Sołectwo	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w roku 2023	Liczba osób ogółem	Wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców
Brzozowo – Antonie	10	76	13,2
Brzozowo – Chabdy	8	43	18,6
Brzozowo - Chrzczonki	9	35	25,7
Brzozowo - Chrzczony	18	49	36,7
Brzozowo – Korabie	24	84	28,6
Brzozowo - Muzyły	19	66	28,8
Brzozowo – Panki	28	94	29,8
Brzozowo – Solniki	10	42	23,8
Brzozowo Stare	35	132	26,5
Chomizna	14	58	24,1
Dzierżki	23	109	21,1
Dzierżki – Ząbki	5	30	16,7
Gabrysin	16	96	16,7
Gołębie	29	119	24,4
Grochy	40	184	21,7
Józefin	11	81	13,6
Kamińskie Jaski	13	43	30,2
Kamińskie Ocioski	18	64	28,1
Kamińskie Pliszki	5	29	17,2
Kamińskie Wiktory	16	69	23,2
Liza Nowa	22	107	20,6
Liza Stara	45	182	24,7
Łukawica	21	101	20,8
Marynki	18	90	20,0
Pietkowo	42	229	18,3
Pietkowo Drugie	13	49	26,5
Porośl – Gluchy	11	37	29,7
Porośl – Wojsławy	41	183	22,4
Poświętne	49	231	21,2
Turek	8	51	15,7
Wilkowo Nowe	18	78	23,1
Wilkowo Stare	49	175	28,0
Wolkuny	7	45	15,6
Zdrody Nowe	26	131	19,8
Zdrody Stare	21	99	21,2

Zródło: Opracowanie własne.

Drugą najliczniejszą grupę osób stanowią mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym. Zgodnie z definicją Głównego Urzędu Statystycznego to wiek, w którym osoby zazwyczaj kończą pracę zawodową, tj. dla mężczyzn - 65 lat i więcej, dla kobiet - 60 lat i więcej. W roku 2022 na terenie Gminy zamieszkiwały 732 osoby w wieku poprodukcyjnym. W roku 2023 nastąpił wzrost o 10 osób (742 osoby). Wskaźnik średniej liczby osób w wieku poprodukcyjnym na 100

mieszkańców wynosił w roku 2023 – 22,5. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku produkcyjnym świadczy to o bardzo niekorzystnym trendzie demograficznym – starzeniu się społeczeństwa, co pociąga w konsekwencji dalsze skutki społeczne i ekonomiczne.

Tabela 4. Wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na terenie poszczególnych sołectw

Sołectwo	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w roku 2023	Liczba osób ogółem	Wskaźnik osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 mieszkańców
Brzozowo – Antonie	11	76	14,5
Brzozowo – Chabdy	6	43	14,0
Brzozowo - Chrzczonki	6	35	17,1
Brzozowo - Chrzczony	6	49	12,2
Brzozowo – Korabie	8	84	9,5
Brzozowo - Muzyły	16	66	24,2
Brzozowo – Panki	17	94	18,1
Brzozowo – Solniki	7	42	16,7
Brzozowo Stare	12	132	9,1
Chomizna	9	58	15,5
Dzierżki	27	109	24,8
Dzierżki – Ząbki	9	30	30,0
Gabrysin	13	96	13,5
Gołębie	18	119	15,1
Grochy	32	184	17,4
Józefin	16	81	19,8
Kamińskie Jaski	8	43	18,6
Kamińskie Ocioski	15	64	23,4
Kamińskie Pliszki	7	29	24,1
Kamińskie Wiktory	10	69	14,5
Liza Nowa	22	107	20,6
Liza Stara	22	182	12,1
Łukawica	18	101	17,8
Marynki	23	90	25,6
Pietkowo	51	229	22,3
Pietkowo Drugie	7	49	14,3
Porośl – Głuchy	7	37	18,9
Porośl – Wojsławy	38	183	20,8
Poświętne	48	231	20,8
Turek	6	51	11,8
Wilkowo Nowe	10	78	12,8
Wilkowo Stare	39	175	22,3
Wolkuny	11	45	24,4
Zdrody Nowe	23	131	17,6
Zdrody Stare	15	99	15,2

Źródło: Opracowanie własne.

Najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym (liczony jako liczba osób na 100 mieszkańców) zamieszkuje na terenie sołectw: Brzozowo – Chrzczony- 27,6; Brzozowo – Korabie- 28,6; Brzozowo – Muzyły- 28,8; Brzozowo – Panki- 29,8; Brzozowo Stare- 26,5; Gołębie-24,4; Kamińskie Jaski- 30,2; Kamińskie Ocioski- 28,1; Kamińskie Wiktory- 23,2; Liza Stara- 24,7; Pietkowo Drugie- 26,5; Porośl – Głuchy- 29,7; Wilkowo Nowe-23,1 oraz Wilkowo Stare- 28.

Najmniejszy udział osób w wieku poprodukcyjnym (sytuacja najbardziej korzystna) zamieszkuje na terenie sołectw: Wołkuny- 15,6; Turek- 15,7; Pietkowo- 18,3; Kamińskie Pliszki- 17,2; Józefin- 13,6; Gabrysin- 16,7; Dzierżki – Ząbki- 16,7; Brzozowo – Antonie- 13,2.

Najmniej liczną grupą pod względem liczebności są osoby w wieku, w którym ludność nie osiągnęła jeszcze zdolności do pracy, tj. grupa wieku 0 - 17 lat czyli osoby w wieku przedprodukcyjnym. W roku 2023 na terenie Gminy zamieszkiwało 593 osoby w wieku przedprodukcyjnym, co oznacza spadek o 22 osoby w stosunku do roku 2022, kiedy zameldowanych było 615 osób w wieku przedprodukcyjnym. W roku 2023 wartość wskaźnika liczby osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 mieszkańców dla całej Gminy wynosiła 18.

Najmniej osób w wieku przedprodukcyjnym (wskaźnik w przeliczeniu na 100 mieszkańców) zamieszkiwało na terenie następujących sołectw: Brzozowo – Antonie- 14,5; Brzozowo – Chabdy – 14,0; Brzozowo – Chrzczony- 12,2; Brzozowo – Korabie- 9,5; Brzozowo Stare- 9,1; Gabrysin- 13,5; Liza Stara- 15,1; Kamińskie Wiktory- 14,5; Pietkowo Drugie – 14,3; Turek- 11,8; Wilkowo Nowe-12,8; Zdrody Stare- 15,2.

Największa liczba dzieci i młodzieży (w przeliczeniu na 100 mieszkańców) zamieszkiwała w roku 2023 na terenie sołectw: Dzierżki – 24,8; Dzierżki – Ząbki -30; Kamińskie Ocioski – 23,4; Kamińskie Pliszki – 24,1; Marynki - 25,6 oraz Wołkuny- 24,4.

4.1. POMOC SPOŁECZNA

Instytucją odpowiedzialną za pomoc społeczną na terenie Gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem. Zgodnie z ustawą o Pomocy społecznej Dz.U.2024.1283 pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa;
- sieroctwa;
- bezdomności;
- bezrobocia;
- niepełnosprawności;
- długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- przemocy w rodzinie;
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- alkoholizmu lub narkomanii;
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej. Kryterium dochodowe, na rok 2023 wynosiło:

- dla osoby samotnie gospodarującej –776 zł,
- dla osoby w rodzinie - 600 zł,
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W systemie pomocy społecznej przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące oraz gospodarujące.

Z pomocy społecznej można otrzymać następujące świadczenia:

1. Zasiłek stały przysługuje: pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.
2. Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.
3. Zasiłek celowy może być udzielony osobie lub rodzinie w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej.
 - zasiłki celowe mogą być przyznawane na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw mieszkania, a także kosztów pogrzebu.
 - mogą być przyznane również z przeznaczeniem na wyrównanie strat poniesionych w wyniku zdarzenia losowego bądź klęski żywiołowej lub ekologicznej. Może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.
 - w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy. W wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi lub pod warunkiem zwrotu części bądź całości wypłaconego zasiłku.

Na terenie Gminy z zasiłków okresowych pomocy społecznej w roku 2023 korzystało 32 osoby, to aż o 12 mniej niż w roku 2022, kiedy to z wypłaty zasiłków okresowych korzystało 44 osoby. Najczęstszą przyczyną pobierania zasiłków na terenie Gminy było bezrobocie- 20 osób objętych zasiłkiem, ubóstwo- 4 osoby objęte zasiłkiem i wielodzietność również 4 osoby objęte zasiłkiem. Wskaźnik osób pobierających zasiłki na 100 mieszkańców dla Gminy wynosił 1. Widoczna jest zatem poprawa sytuacji życiowej mieszkańców w stosunku do roku 2022, kiedy wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki na 100 mieszkańców wynosiła 1,3.

Tabela 5. Wskaźnik liczby ludności pobierającej zasiłki okresowe na 100 mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw

Sołectwo	Liczba osób pobierających zasiłki w roku 2023	Liczba osób ogółem	Wskaźnik osób pobierających zasiłki na 100 mieszkańców
Brzozowo – Antonie	0	76	0,0
Brzozowo – Chabdy	0	43	0,0
Brzozowo - Chrzczonki	0	35	0,0
Brzozowo - Chrzczony	0	49	0,0
Brzozowo – Korabie	0	84	0,0
Brzozowo - Muzyły	0	66	0,0
Brzozowo – Panki	0	94	0,0
Brzozowo – Solniki	1	42	2,4
Brzozowo Stare	1	132	0,8
Chomizna	2	58	3,4
Dzierżki	1	109	0,9
Dzierżki – Ząbki	1	30	3,3
Gabrysin	1	96	1,0
Gołębie	2	119	1,7
Grochy	0	184	0,0
Józefin	0	81	0,0
Kamińskie Jaski	0	43	0,0
Kamińskie Ocioski	0	64	0,0
Kamińskie Pliszki	0	29	0,0
Kamińskie Wiktory	0	69	0,0
Liza Nowa	0	107	0,0
Liza Stara	2	182	1,1
Łukawica	1	101	1,0
Marynki	1	90	1,1
Pietkowo	8	229	3,5
Pietkowo Drugie	1	49	2,0
Porośl – Głuchy	1	37	2,7
Porośl – Wojsławcy	3	183	1,6
Poświętne	2	231	0,9
Turek	0	51	0,0
Wilkowo Nowe	0	78	0,0
Wilkowo Stare	0	175	0,0
Wołkuny	0	45	0,0
Zdrody Nowe	4	131	3,1
Zdrody Stare	0	99	0,0

Źródło: Opracowanie własne.

Najwyższy wskaźnik osób pobierających zasiłki na 100 mieszkańców odnotowano w sołectwach: Brzozowo – Solniki- 2,4; Chomizna- 3,4; Dzierżki – Ząbki- 3,3; Pietkowo- 3,5; Porośl – Głuchy- 2,7 oraz Zdrody Nowe – 3,1.

W następujących sołectwach nie odnotowano osób pobierających zasiłki: Brzozowo – Antonie, Brzozowo – Chabdy, Brzozowo - Chrzczonki, Brzozowo – Chrzczony, Brzozowo – Korabie, Brzozowo – Muzyły, Brzozowo – Panki, Grochy, Józefin, Kamińskie Jaski, Kamińskie Ocioski, Kamińskie Pliszki, Kamińskie Wiktory, Liza Nowa, Turek, Wilkowo Nowe, Wilkowo Stare, Wołkuny oraz Zdrody Stare.

Jak wspomniano, najczęstszym powodem pobierania zasiłków na terenie Gminy jest bezrobocie. Szczególnie niebezpieczne jest zjawisko bezrobocia długotrwałego, które to pociąga za sobą dalsze konsekwencje: marginalizację, ubóstwo, zachowania patologiczne. Liczba osób uprawnionych do pobierania zasiłku okresowego z tytułu bezrobocia w latach 2022-2023 wynosiła 20 osób. Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki z tytułu bezrobocia na 100 mieszkańców dla Gminy w roku 2023 wynosiła 0,61%, natomiast w roku 2022 wskaźnik był nieznacznie niższy i wynosił 0,6%.

Tabela 6. Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki okresowe z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców

Sołectwo	Liczba osób pobierających zasiłki z tytułu bezrobocia w roku 2023	Liczba osób ogółem	Wskaźnik osób pobierających zasiłki z tytułu bezrobocia na 100 mieszkańców
Brzozowo – Antonie	0	76	0,0
Brzozowo – Chabdy	0	43	0,0
Brzozowo - Chrzczonki	0	35	0,0
Brzozowo - Chrzczony	0	49	0,0
Brzozowo – Korabie	0	84	0,0
Brzozowo - Muzyły	0	66	0,0
Brzozowo – Panki	0	94	0,0
Brzozowo – Solniki	1	42	2,4
Brzozowo Stare	0	132	0,0
Chomizna	1	58	1,7
Dzierżki	1	109	0,9
Dzierżki – Ząbki	0	30	0,0
Gabrysin	1	96	1,0
Gołębie	2	119	1,7
Grochy	0	184	0,0
Józefin	0	81	0,0
Kamińskie Jaski	0	43	0,0
Kamińskie Ocioski	0	64	0,0
Kamińskie Pliszki	0	29	0,0
Kamińskie Wiktory	0	69	0,0
Liza Nowa	0	107	0,0
Liza Stara	2	182	1,1
Łukawica	1	101	1,0
Marynki	0	90	0,0
Pietkowo	4	229	1,7
Pietkowo Drugie	1	49	2,0
Porośl – Gluchy	0	37	0,0
Porośl – Wojsławy	2	183	1,1
Poświętne	2	231	0,9
Turek	0	51	0,0
Wilkowo Nowe	0	78	0,0
Wilkowo Stare	0	175	0,0
Wolkuny	0	45	0,0
Zdrody Nowe	2	131	1,5
Zdrody Stare	0	99	0,0

Źródło: Opracowanie własne.

Najwyższy wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki okresowe z tytułu bezrobocia na 100 mieszkańców odnotowano w sołectwach: Brzozowo – Solniki – 2,4; Chomizna, Gołębie, Pietkowo – 1,7; Pietkowo Drugie- 2,0 oraz Zdrody Nowe- 1,5.

Zdecydowana większość mieszkańców Gminy nie pobiera zasiłków z tytułu bezrobocia. Zerowy wskaźnik liczby osób pobierających zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia, odnotowano na terenie następujących sołectw: Brzozowo – Antonie, Brzozowo – Chabdy, Brzozowo - Chrzczonki, Brzozowo – Chrzczony, Brzozowo – Korabie, Brzozowo – Muzyły, Brzozowo – Panki, Grochy, Józefin, Kamińskie Jaski, Kamińskie Ocioski, Kamińskie Pliszki, Kamińskie Wiktory, Liza Nowa, Turek, Wilkowo Nowe, Wilkowo Stare, Wołkuny oraz Zdrody Stare.

Zgodnie z definicją ONZ „Ubóstwo to ograniczenie wyboru i szans życiowych, to naruszenie ludzkiej godności. Oznacza brak możliwości skutecznego uczestnictwa w społeczeństwie. Oznacza też niedostatek żywności i ubrań potrzebnych rodzinie, brak możliwości uczęszczania do szkoły i korzystania ze służby zdrowia, brak dostępu do ziemi, którą można uprawiać lub pracy, żeby móc zarobić na życie, brak dostępu do kredytu. Ubóstwo oznacza również zagrożenie, bezsilność i wykluczenie jednostek, rodzin i społeczności. Oznacza podatność na przemoc i często wiąże się z życiem w niepewnych warunkach bez dostępu do czystej wody i urządzeń sanitarnych.”

Zgodnie z definicją PWE ubóstwo to zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych jednostki lub rodziny.

W nauce i polityce interpretacja pojęcia „ubóstwo” jest uwarunkowana różnymi postawami aksjologicznymi. Spór dotyczy zarówno istoty ubóstwa (ubóstwo absolutne i względne), jego kryteriów i mierników (poziom dochodów, poziom i struktura wydatków, minimum biologiczne, minimum socjalne, subiektywne poczucie ubóstwa), przyczyn ubóstwa (cechy systemu społeczno-gospodarczego, zachowania i postawy ubogich), jak i sposobów walki z ubóstwem, zwłaszcza roli państwa, samopomocy i solidarności społecznej oraz samoodповідzialności jednostki. Ubóstwo może przybierać różne, stopniowalne postaci: niedostatku, biedy, nędzy, które wzajemnie się warunkują i powodują różne skutki społeczne — od poczucia bezradności i utraty motywacji do działania, przez choroby, wykluczenie społeczne do, w skrajnych przypadkach, śmierci.

Tabela 7. Wskaźnik liczby mieszkańców pobierających zasiłki okresowe z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców

Sołectwo	Liczba osób pobierających zasiłki z tytułu ubóstwa w roku 2023	Liczba osób ogółem	Wskaźnik osób pobierających zasiłki z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców
Dzierżki – Ząbki	1	30	3,3
Pietkowo	2	229	0,8
Zdrody Nowe	1	131	0,9

Zródło: Opracowanie własne.

Za punkt wyjścia do ustalania granic ubóstwa skrajnego bierze się poziom minimum egzystencji obliczony przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa

pracowniczego, a następnie mnoży się tę wartość przez liczbę osób w gospodarstwie domowym wg oryginalnej skali ekwiwalentności OECD. Wartość minimum egzystencji w 2023 r. dla gospodarstwa z jednym młodszym dzieckiem (wiek 4-6 lat) wyniosła 2 240,69 zł (tj. 746,90 zł na osobę). W przypadku rodziny z dzieckiem starszym (wiek 13-15 lat) jest to 2 444,55 zł (814,85 zł na osobę). Dla osoby samotnie gospodarującej w wieku produkcyjnym minimum egzystencji wyniosło 901,04 zł, a w wieku emeryckim 854,08 zł.

Tabela 8. Wskaźnik liczby ludności pobierających świadczenia na zakup żywności na 100 mieszkańców

Sołectwo	Liczba osób pobierających świadczenia na zakup żywności roku 2023	Liczba osób ogółem	Wskaźnik osób pobierających świadczenia na zakup żywności na 100 mieszkańców
Brzozowo – Antonie	0	76	0,00
Brzozowo – Chabdy	0	43	0,00
Brzozowo - Chrzczonki	0	35	0,00
Brzozowo - Chrzczony	0	49	0,00
Brzozowo – Korabie	0	84	0,00
Brzozowo - Muzyły	0	66	0,00
Brzozowo – Panki	0	94	0,00
Brzozowo – Solniki	1	42	2,38
Brzozowo Stare	1	132	0,76
Chomizna	3	58	5,17
Dzierżki	0	109	0,00
Dzierżki – Ząbki	0	30	0,00
Gabrysin	2	96	2,08
Gołębie	3	119	2,52
Grochy	0	184	0,00
Józefin	1	81	1,23
Kamińskie Jaski	0	43	0,00
Kamińskie Ocioski	0	64	0,00
Kamińskie Pliszki	0	29	0,00
Kamińskie Wiktory	1	69	1,45
Liza Nowa	0	107	0,00
Liza Stara	4	182	2,20
Łukawica	1	101	0,99
Marynki	1	90	1,11
Pietkowo	5	229	2,18
Pietkowo Drugie	0	49	0,00
Porośl – Głuchy	1	37	2,70
Porośl – Wojsławcy	4	183	2,19
Poświętne	3	231	1,30
Turek	0	51	0,00
Wilkowo Nowe	1	78	1,28
Wilkowo Stare	2	175	1,14
Wolkuny	0	45	0,00
Zdrody Nowe	1	131	0,76
Zdrody Stare	0	99	0,00

Źródło: Opracowanie własne.

Zasiłki okresowe z tytułu ubóstwa w roku 2023 pobierały 4 osoby z terenu Gminy. Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki stałe z tytułu ubóstwa dla Gminy wynosił 0,12%. W roku 2022 wskaźnik ten wynosił 0,21, a zasiłki pobierało 7 osób.

Oprócz zasiłków okresowych w roku 2023 przyznano 25 zasiłków celowych. Głównymi powodami przyznania tego rodzaju zasiłku, była długotrwała lub ciężka choroba – 10 zasiłków oraz niepełnosprawność. Dla porównania w roku 2022 przyznano 35 zasiłków celowych. Głównymi powodami przyznawania zasiłków, było podobnie jak w roku 2023 długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność.

Oprócz tego przyznawane są zasiłki na zakup produktów żywnościowych

W roku 2023 przyznano 35 zasiłków na zakup produktów żywnościowych. Dla porównania w roku 2022 wypłacono 28 takich świadczeń. Wskaźnik liczby osób pobierających świadczenia na zakup żywności dla Gminy w roku 2023 wynosił 1,2 %.

Najwyższy wskaźnik liczby osób pobierających świadczenie na zakup żywności na 100 mieszkańców odnotowano na terenie sołectw: Chomizna- 5,17; Gabrysin- 2,08; Gołębie- 2,52; Liza Stara- 2,2; Pietkowo- 2,18; Porośl – Głuchy- 2,7 oraz Porośl – Wojsławcy- 2,19.

Należy tutaj zaznaczyć, iż głównymi powodami przyznawania świadczeń na zakup żywności były: bezrobocie, ubóstwo oraz długotrwała i ciężka choroba.

4.2 BEZROBOCIE

Bezrobocie jest to niemożność znalezienia pracy zarobkowej przez ludzi w wieku produkcyjnym, zdolnych i chętnych do pracy oraz aktywnie jej poszukujących. Bezrobotni stanowią więc część ludności w wieku produkcyjnym.

Do negatywnych ekonomicznych skutków bezrobocia należy zaliczyć:

- większe wydatki państwa na pomoc socjalną i walkę z bezrobociem;
- rozwój tzw. szarej strefy;
- utrata umiejętności i kwalifikacji wśród osób bezrobotnych;
- zmniejszanie się wpływów i deficyt budżetowy.

Negatywne społeczne skutki bezrobocia:

- poczucie wykluczenia ze społeczeństwa;
- utrata statusu społecznego;
- pogarszające się relacje z rodziną i bliskimi;
- pogarszanie się stanu zdrowia społeczeństwa;
- patologie społeczne;
- bieda i ubóstwo;
- emigracja zarobkowa;
- odkładanie decyzji o założeniu rodziny.

Jak wynika z informacji uzyskanych w Urzędzie Pracy w Łapach w latach 2022 - 2023, na terenie gminy Poświętne zarejestrowanych było odpowiednio 81 i 80 osób bezrobotnych.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY POŚWIĘTNE DO ROKU 2030

Liczba osób bezrobotnych plasuje się praktycznie na stałym poziomie pomimo spadku liczby ludności.

Wskaźnik liczby osób bezrobotnych dla Gminy wynosił 2,4 na 100 mieszkańców.

Tabela 9. Wskaźnik liczby bezrobotnych na 100 mieszkańców

Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych roku 2023	Liczba osób ogółem	Wskaźnik osób bezrobotnych na 100 mieszkańców
Brzozowo – Antonie	0	76	0,0
Brzozowo – Chabdy	1	43	2,3
Brzozowo - Chrzczonki	1	35	2,9
Brzozowo - Chrzczony	0	49	0,0
Brzozowo – Korabie	0	84	0,0
Brzozowo - Muzyły	0	66	0,0
Brzozowo – Panki	1	94	1,1
Brzozowo – Solniki	1	42	2,4
Brzozowo Stare	2	132	1,5
Chomizna	0	58	0,0
Dzierżki	1	109	0,9
Dzierżki – Ząbki	1	30	3,3
Gabrysin	5	96	5,2
Gołębie	4	119	3,4
Grochy	2	184	1,1
Józefin	1	81	1,2
Kamińskie Jaski	3	43	7,0
Kamińskie Ocioski	2	64	3,1
Kamińskie Pliszki	0	29	0,0
Kamińskie Wiktory	1	69	1,4
Liza Nowa	0	107	0,0
Liza Stara	2	182	1,1
Łukawica	3	101	3,0
Marynki	4	90	4,4
Pietkowo	14	229	6,1
Pietkowo Drugie	0	49	0,0
Porośl – Głuchy	1	37	2,7
Porośl – Wojsławy	7	183	3,8
Poświętne	5	231	2,2
Turek	1	51	2,0
Wilkowo Nowe	3	78	3,8
Wilkowo Stare	2	175	1,1
Wolkuny	1	45	2,2
Zdrody Nowe	6	131	4,6
Zdrody Stare	5	99	5,1

Źródło: Opracowanie własne.

Najwięcej osób bezrobotnych na 100 mieszkańców zamieszkuje na terenie sołectw: Gabrysin- 5,2; Kamińskie Jaski- 7,0; Marynki- 4,4; Gołębie -3,4; Pietkowo- 6,1; Porośl – Wojsławy, Wilkowo Nowe- 3,8; Porośl Głuchy- 2,7; Zdrody Nowe – 4,6 oraz Zdrody Stare – 5,1.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY POŚWIĘTNE DO ROKU 2030

Na terenie sołectw: Brzozowo – Antonie, Brzozowo – Chrzczony, Brzozowo – Korabie, Brzozowo – Muzyły, Chomizna, Kamińskie Pliszki, Liza Nowa, Pietkowo Drugie brak jest zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Tabela 10. Wskaźnik liczby osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych

Sołectwo	Liczba osób długotrwale bezrobotnych roku 2023	Liczba osób bezrobotnych ogółem	Wskaźnik procentowego udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych
Brzozowo – Antonie	0	0	0,0
Brzozowo – Chabdy	0	1	0,0
Brzozowo - Chrzczonki	0	1	0,0
Brzozowo - Chrzczony	0	0	0,0
Brzozowo – Korabie	0	0	0,0
Brzozowo - Muzyły	0	0	0,0
Brzozowo – Panki	0	1	0,0
Brzozowo – Solniki	0	1	0,0
Brzozowo Stare	1	2	50
Chomizna	0	0	0,0
Dzierżki	1	1	100
Dzierżki – Ząbki	1	1	100,0
Gabrysin	3	5	60,0
Gołębie	2	4	50,0
Grochy	0	2	0,0
Józefin	1	1	100,0
Kamińskie Jaski	0	3	0,0
Kamińskie Ocioski	1	2	50,0
Kamińskie Pliszki	0	0	0,0
Kamińskie Wiktory	0	1	0,0
Liza Nowa	0	0	0,0
Liza Stara	2	2	100,0
Łukawica	2	3	66,7
Marynki	1	4	25,0
Pietkowo	8	14	57,1
Pietkowo Drugie	0	0	0,0
Porośl – Głuchy	0	1	0,0
Porośl – Wojsławy	6	7	85,7
Poświętne	4	5	80,0
Turek	1	1	100,0
Wilkowo Nowe	2	3	66,7
Wilkowo Stare	1	2	50,0
Wołkuny	0	1	0,0
Zdrody Nowe	4	6	66,7
Zdrody Stare	3	5	60,0

Źródło: Opracowanie własne.

Dużym problemem na terenach wiejskich jest ponadto bezrobocie ukryte. Bezrobocie utajone dotyczy osób, które są nieaktywne zawodowo, ale też nieobjęte ewidencją, nie figurują w powiatowych urzędach pracy jako poszukujące nowego zatrudnienia. Ten rodzaj bezrobocia nazywany jest agrarnym, ponieważ często występuje w rolnictwie. Problem bezrobocia uderza

nie tylko w samych bezrobotnych, ale również w członków ich rodzin, które zmuszone są do życia na niższym poziomie, a niekiedy prowadzi do ubóstwa.

Za długotrwale bezrobotnego uznaje się osobę, która w okresie ostatnich dwóch lat pozostawała w rejestrze powiatowego urzędu pracy przez minimum 12 miesięcy. Do okresu tego nie liczy się czas odbywania stażu i przygotowania zawodowego. W przypadku bezrobocia długotrwałego skutki społeczne nasilają się i uderzają w bezrobotnych ze zdwojoną siłą. Według krzywej Clarke'a osoby tracące pracę w miarę upływu czasu przechodzą przez fazy szoku, optymizmu, pesymizmu i fatalizmu. Dwie ostatnie reakcje przypisywane są zazwyczaj długotrwałemu pozostawaniu bez pracy. W miarę upływu czasu nastawienie to nasila się, co negatywnie wpływa na możliwość znalezienia pracy. W województwie podlaskim w rejestrach urzędów pracy w 2023 r. było 17 tys. osób długotrwale bezrobotnych - 55% ogółu zarejestrowanych. Wśród czynników utrudniających znalezienie zatrudnienia wskazuje się zamieszkiwanie na terenach wiejskich, gdzie jest niewielu pracodawców i mało miejsc pracy. W powiatach typowo wiejskich odsetek długotrwale bezrobotnych przekracza 65%. Dlatego bardzo ważnym jest, żeby bezrobocie było jak najkrótsze, a liczba osób bezrobotnych długotrwale w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych jak najmniejsza.

W roku 2023 teren Gminy zamieszkiwało 44 osoby długotrwale bezrobotne. Średni wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych dla Gminy w roku 2023 wynosił 55%. Oznacza to, iż ponad połowa zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Dla porównania w roku 2022 zarejestrowanych było 59 osób długotrwale bezrobotnych, a udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił aż 59%.

Najmniej korzystna sytuacja pod względem bezrobocia długotrwałego w roku 2023 występowała na terenie następujących sołectw: Dzierżki, Dzierżki – Ząbki, Józefin, Liza Stara, Turek- 100%; Gabrysin- 55%; Zdrody Nowe, Wilkowo Nowe, Łukawica- 66,7%; Poświętne – 80%; Porośl – Wojsławcy – 85,7% oraz Pietkowo- 57,1%.

Na terenie sołectw: Brzozowo – Antonie, Brzozowo – Chabdy, Brzozowo - Chrzczonki, Brzozowo – Chrzczony, Brzozowo – Korabie, Brzozowo – Muzyły, Brzozowo – Panki, Brzozowo – Solniki, Chomizna, Grochy, Kamińskie Jaski, Kamińskie Pliszki, Kamińskie Wiktory, Liza Nowa, Pietkowo Drugie, Porośl – Głuchy, Wołkuny brak jest osób długotrwale bezrobotnych.

W pozostałych sołectwach wskaźnik był poniżej średniej dla Gminy, jednak w niektórych z nich jest i tak bardzo niekorzystny, ponieważ wynosi 50%.

Grupami będącymi w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy są osoby powyżej 50 roku życia oraz osoby bezrobotne do 30 roku życia.

Osoby bezrobotne do 30 roku życia podobnie, jak osoby długotrwale bezrobotne są to osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Osoby młode nie mają jeszcze ugruntowanej pozycji na rynku pracy ani też dłuższego stażu i doświadczenia. W ich przypadku istnieje ryzyko zatrudnienia za mniejsze stawki lub na umowy śmieciowe.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY POŚWIĘTNE DO ROKU 2030

W roku 2023 zarejestrowanych było 12 bezrobotnych do 30 roku życia. Wskaźnik udziału liczby bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych wynosił dla Gminy 15%. W roku 2022 na terenie Gminy zarejestrowanych było 17 osób bezrobotnych do 30 roku życia. Wskaźnik udziału liczby bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych wynosił 21%. Oznacza to, iż część osób młodych znalazła zatrudnienie lub zmieniła miejsce zamieszkania.

Tabela 11. Wskaźnik liczby osób bezrobotnych do 30 roku życia na 100 zarejestrowanych bezrobotnych

Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia zarejestrowanych w 2023 roku	Liczba osób bezrobotnych ogółem	Wskaźnik procentowego udziału osób bezrobotnych do 30 roku życia na 100 bezrobotnych zarejestrowanych w 2023 roku
Brzozowo – Antonie	0	0	0,0
Brzozowo – Chabdy	1	1	100,0
Brzozowo - Chrzczonki	1	1	100,0
Brzozowo - Chrzczony	0	0	0,0
Brzozowo – Korabie	0	0	0,0
Brzozowo - Muzyły	0	0	0,0
Brzozowo – Panki	1	1	100,0
Brzozowo – Solniki	0	1	0,0
Brzozowo Stare	1	2	50,0
Chomizna	0	0	0,0
Dzierżki	1	1	100,0
Dzierżki – Ząbki	1	1	100,0
Gabrysin	1	5	20,0
Gołębie	2	4	50,0
Grochy	1	2	50,0
Józefin	1	1	100,0
Kamińskie Jaski	1	3	33,3
Kamińskie Ocioski	1	2	50,0
Kamińskie Pliszki	0	0	0,0
Kamińskie Wiktory		1	0,0
Liza Nowa	0	0	0,0
Liza Stara		2	0,0
Łukawica	2	3	66,7
Marynki		4	0,0
Pietkowo	5	14	35,7
Pietkowo Drugie	0	0	0,0
Porośl – Głuchy	0	1	0,0
Porośl – Wojsławy	0	7	0,0
Poświętne	0	5	0,0
Turek	0	1	0,0
Wilkowo Nowe	1	3	33,3
Wilkowo Stare	0	2	0,0
Wolkuny	0	1	0,0
Zdrody Nowe	3	6	50,0
Zdrody Stare	3	5	60,0

Źródło: Opracowanie własne.

Najmniej korzystna sytuacja występuje na terenie sołectw: Brzozowo – Chabdy, Brzozowo – Chrzczonki, Brzozowo – Panki, Dzierżki, Dzierżki– Ząbki, Józefin- 100%, Brzozowo Stare, Gołębie, Grochy, Kamińskie Ocioski, Zdrody Nowe – 50%, Zdrody Stare- 60%, Łukawica- 66,7%, Kamińskie Jaski, Wilkowo Nowe - 33,3% oraz Pietkowo- 35,7% bezrobotnych stanowią osoby do 30 roku życia.

Na terenie sołectw Brzozowo – Antonie, Brzozowo – Chrzczony, Brzozowo – Korabie, Brzozowo – Muzyły, Brzozowo – Solniki, Chomizna, Kamińskie Pliszki, Kamińskie Wiktory, Liza Nowa, Liza Stara, Marynki, Pietkowo Drugie, Porośl – Głuchy, Porośl – Wojsławcy, Poświętne, Turek, Wilkowo Stare, Wołkuny brak jest osób bezrobotnych do 30 roku życia.

Kolejną grupą będącą w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy są osoby powyżej 50 roku życia. Mimo, że aktywność zawodowa osób 50+ wzrasta, to tylko co 3 kobieta i co 2 mężczyzna pracuje w wieku powyżej 50 roku życia. Mając to na uwadze wprowadzane są dodatkowe formy aktywizacji zawodowej osób 50+. Na mocy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 735 z późn. zm.) osoby powyżej 50 roku życia, rejestrując się w powiatowym urzędzie pracy, jako osoby bezrobotne, mogą uzyskać wsparcie w powrocie na rynek pracy i skorzystać z większości dostępnych form pomocy. Do najpopularniejszych należą m.in.: szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych, prace społecznie użyteczne, wsparcie finansowe na podjęcie działalności gospodarczej.

Dodatkowo, dostępne są instrumenty wsparcia dedykowane wyłącznie osobom po 50 roku życia lub wspierające ich zatrudnienie, takie jak:

- bezrobotnym w wieku powyżej 50 roku życia oraz posiadającym jednocześnie co najmniej 20 letni okres uprawniający do zasiłku dla bezrobotnych, termin wypłacania tego zasiłku jest wydłużony ze 180 dni do 365 dni,
- osoby powyżej 50 roku życia znajdują się w grupie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, dzięki czemu mają pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych,
- dofinansowanie wynagrodzenia dla pracodawcy za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia, przez okres 12 mies. (jeżeli bezrobotny ukończył 50 lat, a nie ukończył 60 lat) lub 24 mies. (jeżeli bezrobotny ukończył 60 lat). Dofinansowanie ze środków Funduszu Pracy wynosi maks. do 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie, zaś pracodawca finansuje z własnych środków pozostałą część wynagrodzenia przysługującego takiemu pracownikowi,
- wydłużenie okresu korzystania z prac interwencyjnych, tj. przez 24 mies. dla bezrobotnych pow. 50 roku życia, a w przypadku, gdy refundacja wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne jest dokonywana za co 2. miesiąc, nawet na okres do 4 lat,
- zwolnienie pracodawców zatrudniających osoby w wieku powyżej 50 roku życia z obowiązku opłacania składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych przez okres 12 miesięcy, począwszy od pierwszego miesiąca po zawarciu umowy o pracę, za osoby zatrudnione, które ukończyły 50 rok życia i w okresie 30 dni przed zatrudnieniem pozostawały w ewidencji bezrobotnych.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY POŚWIĘTNE DO ROKU 2030

Pracodawcy zatrudniający osoby w wieku powyżej 55 lat (kobiety) i 60 lat (mężczyźni) są całkowicie zwolnieni z obowiązku odprowadzania za nich składek na te Fundusze.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy przewiduje także wsparcie w inwestowaniu w umiejętności i kwalifikacje osób pracujących (pracodawców i pracowników) poprzez Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS), stanowiący wydzieloną część Funduszu Pracy. Celem utworzenia KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań zmieniającej się gospodarki.

Tabela 12. Wskaźnik liczby bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 zarejestrowanych bezrobotnych

Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych pow. 50 roku życia zarejestrowanych w 2023 r.	Liczba osób bezrobotnych ogółem	Wskaźnik procentowego udziału osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 bezrobotnych zarejestrowanych w 2023 r.
Brzozowo – Antonie	0	0	0
Brzozowo – Chabdy	0	1	0
Brzozowo - Chrzczonki	0	1	0
Brzozowo - Chrzczony	0	0	0
Brzozowo – Korabie	0	0	0
Brzozowo - Muzyły	0	0	0
Brzozowo – Panki	0	1	0
Brzozowo – Solniki	0	1	0
Brzozowo Stare	0	2	0
Chomizna	0	0	0
Dzierżki	1	1	100
Dzierżki – Ząbki	0	1	0
Gabrysin	3	5	60
Golebie	1	4	25
Grochy	0	2	0
Józefin	0	1	0
Kamińskie Jaski	1	3	33,3
Kamińskie Ocioski	0	2	0,0
Kamińskie Pliszki	0	0	0
Kamińskie Wiktory	0	1	0,0
Liza Nowa	0	0	0
Liza Stara	2	2	100,0
Łukawica	1	3	33,3
Marynki	1	4	25,0
Pietkowo	5	14	35,7
Pietkowo Drugie	0	0	0
Porośl – Gluchy	0	1	0,0
Porośl – Wojsławy	4	7	57,1
Poświętne	0	5	0,0
Turek	1	1	100,0
Wilkowo Nowe	1	3	33,3
Wilkowo Stare	1	2	50,0
Wolkuny	0	1	0,0
Zdrody Nowe	1	6	16,7
Zdrody Stare	1	5	20,0

Źródło: Opracowanie własne.

W roku 2023 na terenie Gminy zarejestrowane były 24 osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia. Stanowiło to 30 % ogółu osób bezrobotnych. Dla porównania w roku 2022 zarejestrowanych było 25 osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, daje to wskaźnik udziału osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w wysokości 30,9%. Mając powyższe na uwadze widać minimalną poprawę wskaźnika. Wynika z tego, iż jedna osoba powyżej 50 roku życia znalazła zatrudnienie lub nabyła świadczenie w postaci np. emerytury.

Jak wspomniano powyżej wskaźnik udziału liczby ludności bezrobotnej powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych dla Gminy w roku 2023 wynosił 30%.

Najmniej korzystna sytuacja pod tym względem występowała na terenie sołectw: Dzierżki, Liza Stara, Turek – 100%; Gabrysin- 60%; Porośl – Wojsławcy- 57,1%; Wilkowo Stare- 50%; Pietkowo – 35,7%; Wilkowo Nowe, Łukawica, Kamińskie Jaski – 33,3%.

Na terenie sołectw: Brzozowo – Antonie, Brzozowo – Chabdy, Brzozowo - Chrzczonki, Brzozowo – Chrzczony, Brzozowo – Korabie, Brzozowo – Muzyły, Brzozowo – Panki, Brzozowo – Solniki, Brzozowo Stare, Chomizna, Dzierżki – Ząbki, Grochy, Józefin, Kamińskie Ocioski, Kamińskie Pliszki, Kamińskie Wiktory, Liza Nowa, Pietkowo Drugie, Porośl – Głuchy, Poświętne, Wołkuny brak jest osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

4.3 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Jakość życia mieszkańców związana jest nierozdzielnie z poczuciem ich osobistego bezpieczeństwa. Dlatego ważne i nieodzowne są działania zmierzające do ciągłego doskonalenia i poprawy istniejącego stanu bezpieczeństwa publicznego.

Poczucie bezpieczeństwa jest jednym z podstawowych kryteriów oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas. Stanowi ono ważny czynnik wpływający na jakość życia mieszkańców.

Poziom bezpieczeństwa oceniono w oparciu o dane uzyskane z Posterunku Policji w Poświętnem. Omówiono tu przestępczość i wykroczenia na terenie Gminy

4.3.1 PRZESTĘPCZOŚĆ

Zgodnie z prawem za przestępstwo uznaje się: czyn człowieka (zarówno działanie jak i zaniechanie), który jest:

- zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie popełnienia czynu;
- bezprawny, czyli wyczerpujący przesłanki określone w przepisach karnych;
- zawiniony, to znaczy, że sprawca działał umyślnie, a więc z zamiarem jego popełnienia, inaczej mówiąc, chciał go popełnić (zamiar bezpośredni) lub dopuszczał możliwość jego popełnienia (zamiar ewentualny) bądź też nieumyślnie, to znaczy kiedy popełnił czyn na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że popełnienie czynu przewidywał lub mógł przewidzieć;
- społecznie szkodliwy w stopniu większym niż znikomy.

Przestępstwa dzielą się na zbrodnie i występki. Zbrodnią jest czyn zagrożony karą co najmniej 3 lat pozbawienia wolności. Występkiem jest natomiast czyn zagrożony karą pozbawienia wolności przekraczającą miesiąc, karą ograniczenia wolności lub karą grzywny powyżej 30 stawek dziennych, to jest kwotą którą ustala sąd, biorąc pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe.

W roku 2023 na terenie Gminy dokonano 26 przestępstw, dla porównania w roku 2022 doszło do 28 przestępstw. Oznacza to niewielki spadek przestępczości. Gminny wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców w roku 2023 wynosił 0,79. W roku 2022 wynosił on 0,84.

Tabela 13. Liczba przestępstw na 100 mieszkańców dokonanych na terenie poszczególnych sołectw

Sołectwo	Liczba przestępstw w roku 2023	Liczba mieszkańców	Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców
Brzozowo – Antonie	0	76	
Brzozowo – Chabdy	0	43	0
Brzozowo - Chrzczonki	0	35	0
Brzozowo - Chrzczony	0	49	0
Brzozowo – Korabie	0	84	0
Brzozowo - Muzyły	0	66	0
Brzozowo – Panki	0	94	0
Brzozowo – Solniki	0	42	0
Brzozowo Stare	2	132	1,5
Chomizna	0	58	0,0
Dzierżki	0	109	0,0
Dzierżki – Ząbki	0	30	0,0
Gabrysin	0	96	0,0
Gołębie	2	119	1,7
Grochy	2	184	1,1
Józefin	0	81	0,0
Kamińskie Jaski	0	43	0,0
Kamińskie Ocioski	0	64	0,0
Kamińskie Pliszki	0	29	0,0
Kamińskie Wiktory	0	69	0,0
Liza Nowa	0	107	0,0
Liza Stara	2	182	1,1
Łukawica	0	101	0,0
Marynki	4	90	4,4
Pietkowo	1	229	0,4
Pietkowo Drugie	0	49	0,0
Porośl – Gluchy	0	37	0,0
Porośl – Wojsławcy	5	183	2,7
Poświętne	3	231	1,3
Turek	0	51	0,0
Wilkowo Nowe	2	78	2,6
Wilkowo Stare	2	175	1,1
Wolkuny	0	45	0,0
Zdrody Nowe	1	131	0,8
Zdrody Stare	0	99	0,0

Źródło: Opracowanie własne.

Najwięcej przestępstw na 100 mieszkańców dokonano na terenie sołectw: Brzozowo Stare – 1,5; Gołębje – 1,7; Grochy, Liza Stara, Wilkowo Stare-1,1; Porośl – Wojsławcy- 2,7; Poświętne- 1,3 oraz Wilkowo Nowe- 2,6.

4.3.2 WYKROCZENIA

Zgodnie z definicją wykroczenie to czyn szkodliwy społecznie, nie będący przestępstwem, zagrożony karą aresztu, ograniczenia wolności do jednego miesiąca, grzywną lub naganą. W roku 2023 na terenie Gminy doszło do 24 wykroczeń, natomiast rok wcześniej do 21 wykroczeń. Średni wskaźnik wykroczeń na 100 mieszkańców dla Gminy w roku 2023 wynosił 0,7 natomiast w roku był niższy i wynosił 0,6 wykroczenia na 100 mieszkańców.

Tabela 14. Wskaźnik liczby wykroczeń na 100 mieszkańców dokonanych na terenie poszczególnych sołectw

Sołectwo	Liczba wykroczeń w roku 2023	Liczba mieszkańców	Wskaźnik liczby wykroczeń na 100 mieszkańców
Brzozowo – Antonie	5	76	6,6
Brzozowo – Chabdy	0	43	0,0
Brzozowo - Chrzczonki	0	35	0,0
Brzozowo - Chrzczony	0	49	0,0
Brzozowo – Korabie	0	84	0,0
Brzozowo - Muzyły	0	66	0,0
Brzozowo – Panki	0	94	0,0
Brzozowo – Solniki	0	42	0,0
Brzozowo Stare	1	132	0,8
Chomizna	1	58	1,7
Dzierżki	1	109	0,9
Dzierżki – Ząbki	1	30	3,3
Gabrysin	0	96	0,0
Gołębje	0	119	0,0
Grochy	4	184	2,2
Józefin	0	81	0,0
Kamińskie Jaski	0	43	0,0
Kamińskie Ocioski	0	64	0,0
Kamińskie Pliszki	0	29	0,0
Kamińskie Wiktory	0	69	0,0
Liza Nowa	0	107	0,0
Liza Stara	0	182	0,0
Łukawica	1	101	1,0
Marynki	0	90	0,0
Pietkowo	2	229	0,9
Pietkowo Drugie	0	49	0,0
Porośl – Głuchy	0	37	0,0
Porośl – Wojsławcy	2	183	1,1
Poświętne	2	231	0,9
Turek	0	51	0,0
Wilkowo Nowe	1	78	1,3
Wilkowo Stare	2	175	1,1
Wolkuny	0	45	0,0
Zdrody Nowe	1	131	0,8
Zdrody Stare	0	99	0,0

Źródło: Opracowanie własne.

Średni wskaźnik wykroczeń na 100 mieszkańców przekroczony został na terenie sołectw: Brzozowo – Antonie- 6,6; Brzozowo Stare, Zdrody Nowe- 0,8; Chomizna- 1,7; Dzierżki, Pietkowo, Poświętne - 0,9; Dzierżki – Ząbki- 3,3; Grochy- 2,2; Łukawica- 1,0; Porośl – Wojsławy, Wilkowo Stare - 1,1 oraz Wilkowo Nowe- 1,3.

Na terenie pozostałych sołectw nie doszło do popełnienia wykroczeń.

4.4 FREKWENCJA WYBORCZA

O zainteresowaniu społeczeństwa sferą polityki i życiu politycznym można wnioskować na podstawie danych dotyczących frekwencji wyborczej.

W roku 2024 w wyborach Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów miast w gminach i miastach wzięło udział 61,82% uprawnionych do głosowania z terenu gminy Poświętne. Są to wyniki nieco wyższe niż powiatowe, wojewódzkie i krajowe.

Wynosiły one odpowiednio:

- powiatowe- 53,83%,
- wojewódzkie- 51,67%,
- Polska- 51,99 %.

Na terenie Gminy zarejestrowano okręgi wyborcze, których lokalizację i obszar przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Obwodowe Komisje Wyborcze podczas wyborów samorządowych w roku 2024

Numer komisji	Obwodowa Komisja Wyborcza	Granice	Frekwencja
1	Dom Kultury w Poświętnem, Poświętne 21A, 18-112 Poświętne	Poświętne, Józefin, Gołębie, Chomizna, Grochy, Kamińskie Wiktory, Kamińskie Jaski, Kamińskie Ocioski, Kamińskie Pliszki, Zdrody Stare, Dzierżki, Dzierżki-Ząbki, Zdrody Nowe, Brzozowo-Solniki.	66,6%
2	Świetlica Wiejska w Brzozowie Starym, Brzozowo Stare 35, 18-112 Poświętne	Brzozowo-Panki, Liza Nowa, Wołkuny, Liza Stara, Brzozowo-Chabdy, Brzozowo-Chrzczone, Brzozowo-Chrzczonki, Brzozowo-Muzyły, Brzozowo Stare, Brzozowo-Antonie, Brzozowo-Korabie, Porośl-Wojsławy, Porośl-Głuchy	56,13%
3	Remiza OSP w Pietkowie, Pietkowo 49, 18-112 Poświętne	Pietkowo, Turek, Pietkowo Drugie, Gabrysin, Wilkowo Stare, Łukawica, Wilkowo Nowe, Marynki	62,39%

Źródło: Opracowanie własne

Niższa aktywność społeczna i obywatelska obserwowana jest w okręgu nr 2 obejmującym sołectwa: Brzozowo-Panki, Liza Nowa, Wołkuny, Liza Stara, Brzozowo-Chabdy, Brzozowo-

Chrzczony, Brzozowo-Chrzczonki, Brzozowo-Muzyły, Brzozowo Stare, Brzozowo-Antonie, Brzozowo-Korabie, Porośl-Wojsławy, Porośl-Głuchy.

Najwyższą frekwencję wyborczą odnotowano w okręgu nr 1 w skład którego wchodziły miejscowości: Poświętne, Józefin, Gołębie, Chomizna, Grochy, Kamińskie Wiktory, Kamińskie Jaski, Kamińskie Ocioski, Kamińskie Pliszki, Zdrody Stare, Dzierżki, Dzierżki-Ząbki, Zdrody Nowe, Brzozowo-Solniki.

4.5 OŚWIATA

Oświata to jedna z kluczowych dziedzin zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, jak i lokalnym. Im bardziej wykształcone społeczeństwo, tym szybciej i lepiej potrafi się przystosować do realiów dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości gospodarczej i społecznej.

Infrastruktura szkolna, przede wszystkim budynki i ich wyposażenie, jak również dostępne dla uczniów obiekty sportowe, to majątek gminy bezpośrednio służący potrzebom uczniów i nauczycieli. Jej stan wpływa na warunki nauczania i pośrednio na efekty kształcenia. Na terenie Gminy funkcjonuje Szkoła Podstawowa im. Bolesława Prusa w Gołębiach gm. Poświętne.

Tabela 16. Wyniki egzaminu ośmioklasisty w roku 2023 na terenie Gminy Poświętne

jednostka	język polski		matematyka		język angielski	
	liczebność	średni wynik w %	liczebność	średni wynik w %	liczebność	średni wynik w %
Szkoła Podstawowa w Gołębiach	42	60	42	52	42	55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji OKE.

Tabela 17. Średnie wyniki dla Polski, województwa i powiatu

	Polska	województwo	powiat
Język polski	66	57,44	62
Matematyka	53	49,3	53
Język angielski	66	63,49	64

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji OKE

Jak wynika z powyższych zestawień, wyniki egzaminów ośmioklasisty u uczniów z terenu Gminy są niższe niż wyniki dla powiatu białostockiego oraz średnie wyniki dla Polski. Wyniki z języka polskiego i matematyki są wyższe na terenie Gminy niż średnie wyniki dla województwa podlaskiego, gorzej jednak wypadł język angielski.

Mając na uwadze fakt, iż na terenie Gminy funkcjonuje tylko 1 szkoła podstawowa, której uczniowie osiągają wyniki niższe niż powiatowe należy uznać, iż cały obszar gminy jest obszarem kryzysowym pod względem wyników nauczania.

4.6 BIBLIOTEKA I FILIE

Na terenie Gminy funkcjonuje 1 biblioteka publiczna w miejscowości gminnej Poświętne. Biblioteka posiada 14925 wolumenów. Należy zauważyć, że z roku na rok wzrasta zainteresowanie czytelnictwem. W roku 2021 z biblioteki skorzystało 374 czytelników, natomiast w roku 2023 już 393 czytelników. Wzrasta również liczba wypożyczeń z 8200 w roku 2021 do 8841 wypożyczeń w roku 2023. Biblioteka udostępnia czytelnikom 9 komputerów z dostępem do Internetu.

4.7 AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Organizacje pozarządowe sprzyjają włączeniu w życie społeczne osób lub grup zagrożonych marginalizacją (np. długotrwale bezrobotnych czy niepełnosprawnych). W ten sposób sprzyjają rozwojowi ich zaufania do instytucji demokratycznych i uczą współpracy. Organizacje podejmują również działania, które zmierzają do podnoszenia standardu życia grup o niskim statusie ekonomicznym lub społecznym.

Organizacje pozarządowe na terenie gminy Poświętne

- a) Ochotnicza Straż Pożarna w Poświętnem
 - Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami.
 - Udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń.
 - Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi.
 - Rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.
 - Wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej.
 - Działania na rzecz ochrony środowiska.

b) Klub Seniora "Przyjaciele"

Jest to grupa osób powyżej 55 roku życia, która obecnie zrzesza 50 członków.

Celem nadrzędnym Stowarzyszenia jest aktywowanie środowiska nieaktywnego zawodowo do wspólnego i zorganizowanego spędzania czasu wolnego.

Do podstawowych zadań Stowarzyszenia należy:

- rozpoznawanie potrzeb i rozwijanie zainteresowań środowiska seniorów,
- rozwijanie różnorodnych form życia kulturalno-oświatowego, towarzyskiego i wypoczynku dla osób trzeciego wieku,
- organizowanie wypoczynku i imprez kulturalno-oświatowych, dostosowanych do zainteresowań członków Stowarzyszenia,
- rozbudzanie zainteresowań, potrzeb oraz aktywizacji kulturalno-oświatowej osób starszych w środowisku zamieszkania,
- organizowanie działań, które sprzyjać będą zachowaniu zdrowia i sprawności fizycznej,

- poprawa funkcjonowania członków Stowarzyszenia w środowisku lokalnym,
- organizowanie wsparcia psychicznego i środowiskowego dla osób nieaktywnych zawodowo,
- rozwój środowiskowych form wsparcia dla ludzi starszych.

Klub Seniora „Przyjaciele” dba także o kultywowanie tradycji poprzez udział w warsztatach, spotkaniach z młodymi ludźmi celem przekazania wiedzy i doświadczenia z zakresu tradycji, historii.

- c) Uczniowski Klub Sportowy "Orkan" działający w sferze sportu, turystyki, rekreacji, hobby, sportu amatorskiego i rekreacyjnego, którego odbiorcami są mieszkańcy Gminy Poświętne.

4.8 ŻYCIE KULTURALNE

W roku 2023 na terenie Gminy miały miejsce następujące wydarzenia kulturalne:

– **Wspólnie o Niepodległej**

Wydarzenie odbyło się w ramach projektu „Wspólnie o Niepodległej”, który realizowany był przez nieformalną grupę mieszkańców pod patronatem Klubu Seniora „Przyjaciele” w partnerstwie z Domem Kultury. Inicjatywa dofinansowana w ramach projektu „Podlaskie Lokalnie NOWEFIO 2021-23” ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030. Operatorami projektu są Instytut Suwerennej oraz Spółdzielnia Socjalna Active Go.

– **„Hubertus” w Gminie Poświętne**

Wydarzenie ma to związek ze świętem Hubertusa, którego głównym punktem jest gonitwa za lisem. W Pietkowie przed laty formowany był 10. Pułk Ułanów Litewskich biorący udział w wojnie z bolszewickim najeźdźcą i tu stacjonuje Szwadron.

Jest to impreza cykliczna. Hubertus – święto myśliwych, leśników i jeźdźców po raz pierwszy obchodzono w gminie Poświętne 15 października 2011 roku.

– **I Olimpiada Sołecka w Poświętnem**

Brzozowo-Muzyły, Brzozowo Stare, Porośl-Wojślawy, Poświętne, Turek, Wilkowo Stare i Zdrody Nowe – to sołectwa, które wzięły udział w I Olimpiadzie Sołeckiej Gminy Poświętne.

Olimpiada odbyła się w ramach obchodów odpustowych w parafii św. Anny w Pietkowie.

– **Gminny Festyn Rodzinny "Powitanie Lata"**

Podczas festynu można było obejrzeć występy: taneczny oraz wokalny dzieci z Dom Kultury w Poświętnem, zespołu Kolej na Łapianki - zespół folklorystyczny /Gmina Łapy/ oraz pokaz iluzji Tomasza Sadowskiego.

Swoje stoisko prezentowała Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem, przy którym można było wziąć udział w konkursach z nagrodami oraz bezpłatnie zabrać książkę na wakacje.

– **Obchody 80-lecia bitwy pod Lizą Starą**

4.9 PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Drugą najważniejszą sferą wymagającą analizy, w celu uzyskania informacji na temat kondycji danego obszaru jest sfera gospodarcza. Obrazuje ona aktywność ekonomiczną mieszkańców, która jest wyznacznikiem jakości życia ludzi. Jak wynika z informacji uzyskanych w Urzędzie Gminy w Poświętnem, w roku 2023 na terenie Gminy zarejestrowanych było 131 podmiotów gospodarczych. Zdecydowanie największą grupę stanowią prywatne podmioty gospodarcze. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców dla gminy Poświętne wynosił w roku 2023 - 4.

Tabela 18. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na terenie gminy Poświętne

Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w roku 2023	Liczba mieszkańców	Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
Brzozowo – Antonie	3	76	3,9
Brzozowo – Chabdy	2	43	4,7
Brzozowo - Chrzczonki	4	35	11,4
Brzozowo - Chrzczony	1	49	2,0
Brzozowo – Korabie	2	84	2,4
Brzozowo - Muzyły	3	66	4,5
Brzozowo – Panki	2	94	2,1
Brzozowo – Solniki	0	42	0,0
Brzozowo Stare	10	132	7,6
Chomizna	0	58	0,0
Dzierżki	7	109	6,4
Dzierżki – Ząbki	0	30	0,0
Gabrysin	4	96	4,2
Gołębie	11	119	9,2
Grochy	5	184	2,7
Józefin	4	81	4,9
Kamińskie Jaski	2	43	4,7
Kamińskie Ocioski	1	64	1,6
Kamińskie Pliszki	1	29	3,4
Kamińskie Wiktory	3	69	4,3
Liza Nowa	3	107	2,8
Liza Stara	7	182	3,8
Łukawica	2	101	2,0
Marynki	4	90	4,4
Pietkowo	8	229	3,5
Pietkowo Drugie	2	49	4,1
Porośl – Gluchy	2	37	5,4
Porośl – Wojsławy	12	183	6,6
Poświętne	21	231	9,1
Turek	0	51	0,0
Wilkowo Nowe	2	78	2,6
Wilkowo Stare	3	175	1,7
Wolkuny	1	45	2,2
Zdrody Nowe	0	131	0,0
Zdrody Stare	1	99	1,0

Źródło: Opracowanie własne.

Najmniej aktywni gospodarczo (według wskaźnika liczby podmiotów na 100 mieszkańców) na terenie Gminy są mieszkańcy następujących sołectw: Brzozowo – Solniki, Chomizna, Dzierżki – Ząbki, Turek, Zdrody Nowe – wskaźnik 0. Natomiast w sołectwach: Kamińskie Ocioski, Wilkowo Stare oraz Zdrody Stare wskaźnik wynosi poniżej 2.

Najwięcej podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców przypada na sołectwa: Poświętne- 9,1; Porośl – Wojsławcy- 6,6; Józefin- 4,9; Gołębie- 9,2; Dzierżki- 6,4; Brzozowo Stare- 7,6 oraz Brzozowo - Chrzczonki - 11,4.

4.10 STREFA ŚRODOWISKOWA

Jednym z zagrożeń środowiskowych na terenie Gminy są wyroby zawierające azbest. W roku 2012 wykonana została szczegółowa inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest. Opracowany został również „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Poświętne na lata 2012-2032”

Azbest jest nazwą handlową materiałów włóknistych, które pod względem chemicznym są uwodnionymi krzemianami magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Wśród wyrobów azbestowych można wyróżnić 2 grupy produktów:

- „wyroby miękkie”, – których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1000 kg/m³, to słabo związane produkty azbestowe o wysokim ponad 60% udziale azbestu w produkcie oraz niskiej zawartości substancji wiążącej, do których zaliczamy tynki, maty, płyty azbestowe, papy;
- „wyroby twarde”, – których gęstość objętościowa jest większa niż 1000 kg/m³, zawierające wysoki udział substancji wiążącej, zaś niski udział azbestu (do 15%), do których należą płyty faliste i płaskie, rury wodociągowe, elementy kanalizacji. Spójność włókien azbestowych jest tak wysoka, że praktycznie uwalniają się one do środowiska (wyjątkiem jest obróbka, np.: cięcie lub proces naruszania mechanicznego). Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Azbest niepoddawany procesom powodującym powstawanie pyłu i zabezpieczony w sposób uniemożliwiający uwalnianie się włókien do powietrza nie stanowi zagrożenia dla zdrowia ludzkiego.

Azbest umieszczony został w wykazie opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej, jako substancja niebezpieczna o działaniu rakotwórczym na człowieka. Udowodniono, bowiem, że substancja stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia w następstwie długotrwałego narażenia dróg oddechowych na wdychanie jego włókien. Największe zagrożenie stanowią tzw. włókna respirabilne, czyli takie, które mogą występować w postaci trwałego aerozolu w powietrzu i przedostają się z wdychanym powietrzem do organizmu. Są one dłuższe od 5 mikrometrów i mają grubość nie większą niż 3 mikrometry. Włókna te wdychane do pęcherzyków płucnych nie są wydalone. Ich szkodliwe działanie ujawniać się może po wielu latach w postaci następujących schorzeń:

- pylica azbestowa (azbestoza),
- międzybłonniak opłucnej,
- rak płuc.

Tabela poniżej przedstawia ilość wyrobów zawierających azbest z jego rozmieszczeniem na terenie gminy Poświętne.

Tabela 19. Ilość i rozmieszczenie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Poświętne

Sołectwo	Ilość metrów azbestu	Liczba mieszkańców	Wskaźnik ilości metrów azbestu na 100 mieszkańców
Brzozowo – Antonie	12601,5	76	16580,9
Brzozowo – Chabdy	5361,3	43	12468,1
Brzozowo - Chrzczonki	9597	35	27420,0
Brzozowo - Chrzczony	8401,7	49	17146,3
Brzozowo – Korabie	10351,3	84	12323,0
Brzozowo - Muzyły	10085,7	66	15281,4
Brzozowo – Panki	11550,1	94	12287,3
Brzozowo – Solniki	7043,3	42	16769,8
Brzozowo Stare	16935,7	132	12830,1
Chomizna	6906,8	58	11908,3
Dzierżki	11239,2	109	10311,2
Dzierżki – Ząbki	3008,5	30	10028,3
Gabrysin	5787,3	96	6028,4
Gołębie	11182,5	119	9397,1
Grochy	19927,1	184	10829,9
Józefin	4312,2	81	5323,7
Kamińskie Jaski	10294,7	43	23941,2
Kamińskie Ocioski	7290,8	64	11391,9
Kamińskie Pliszki	3443,3	29	11873,4
Kamińskie Wiktory	7655,5	69	11094,9
Liza Nowa	11116,2	107	10389,0
Liza Stara	23459,3	182	12889,7
Łukawica	12199,5	101	12078,7
Marynki	13554,8	90	15060,9
Pietkowo	13554	229	5918,8
Pietkowo Drugie	2597,4	49	5300,8
Porośl – Głuchy	6000	37	16216,2
Porośl – Wojsławcy	11212,6	183	6127,1
Poświętne	16008,5	231	6930,1
Turek	4781,7	51	9375,9
Wilkowo Nowe	7633,6	78	9786,7
Wilkowo Stare	22580,9	175	12903,4
Wolkuny	7019	45	15597,8
Zdrody Nowe	11931,8	131	9108,2
Zdrody Stare	9832,3	99	9931,6

Źródło: Opracowanie własne.

Na terenie Gminy zlokalizowanych zostało 356457,1 m². Średni wskaźnik ilości azbestu na 100 mieszkańców dla Gminy wynosi 10831,3 m². Najwięcej azbestu w m² na 100 mieszkańców występuje na terenie sołectw: Brzozowo – Antonie, Brzozowo – Chabdy, Brzozowo - Chrzczonki, Brzozowo – Chrzczony, Brzozowo – Korabie, Brzozowo – Muzyły, Brzozowo – Panki, Brzozowo – Solniki, Brzozowo Stare, Kamińskie Jaski, Liza Stara, Łukawica, Marynki, Porośl – Głuchy, Wilkowo Stare oraz Wolkuny.

4.11 STREFA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

Określenie obszarów charakteryzujących się kryzysem w sferze przestrzenno-funkcjonalnej wymaga m.in. analizy dostępności mieszkańców do podstawowej infrastruktury technicznej i społecznej, podstawowych usług, ilości i jakości terenów publicznych.

Tabela 20. Wskaźnik dostępu do kanalizacji sanitarnej na 100 mieszkańców

Sołectwo	Liczba osób podłączonych do kanalizacji	Liczba mieszkańców	Wskaźnik liczby osób podłączonych do kanalizacji na 100 mieszkańców
Brzozowo – Antonie		76	0
Brzozowo – Chabdy	20	43	46,5
Brzozowo – Chrzczonki	25	35	71,4
Brzozowo – Chrzczony	45	49	91,8
Brzozowo – Korabie		84	0
Brzozowo – Muzyły		66	0
Brzozowo – Panki	60	94	63,8
Brzozowo – Solniki		42	0
Brzozowo Stare	80	132	60,6
Chomizna	20	58	34,5
Dzierżki	65	109	59,6
Dzierżki – Ząbki		30	
Gabrysin	65	96	67,7
Gołębie	80	119	67,2
Grochy	100	184	54,3
Józefin	50	81	61,7
Kamińskie Jaski	20	43	46,5
Kamińskie Ocioski	34	64	53,1
Kamińskie Pliszki	12	29	41,4
Kamińskie Wiktory	45	69	65,2
Liza Nowa	36	107	33,6
Liza Stara	90	182	49,5
Łukawica		101	0
Marynki		90	0
Pietkowo	150	229	65,5
Pietkowo Drugie	25	49	51,0
Porośl – Głuchy		37	0
Porośl – Wojsławy		183	0
Poświętne	170	231	73,6
Turek	35	51	68,6
Wilkowo Nowe	27	78	34,6
Wilkowo Stare	90	175	51,4
Wolkuny	33	45	73,3
Zdrody Nowe	70	131	53,4
Zdrody Stare	50	99	50,5

Źródło: Opracowanie własne.

Jedną z podstawowych rodzajów infrastruktury technicznej jest dostęp do kanalizacji. Na terenie Gminy zbiorcza kanalizacja sanitarna doprowadzona jest do 27 miejscowości. Łącznie ze zbiorczej kanalizacji sanitarnej korzysta 1497 osób. Należy zaznaczyć, iż dostęp do kanalizacji sanitarnej ma niebagatelne znaczenie z punktu widzenia ochrony środowiska. Brak

możliwości odprowadzania ścieków do zbiorczej kanalizacji sanitarnej, w przypadku zwartej zabudowy i przydomowych oczyszczalni ścieków, w przypadku zabudowy rozproszonej wiąże się z zanieczyszczeniem środowiska naturalnego tj. wód podziemnych i gruntowych oraz gleby. Dostęp do kanalizacji sanitarnej na terenie poszczególnych sołectw przedstawia tabela.

Średnia wartość wskaźnika liczby osób podłączonych do sieci kanalizacyjnej dla Gminy wynosi 45,5 na 100 mieszkańców. Za obszary kryzysowe pod względem dostępu do zbiorczej kanalizacji sanitarnej należy uznać: Brzozowo – Antonie, Brzozowo – Korabie, Brzozowo – Muzyły, Brzozowo – Solniki, Dzierżki – Ząbki, Łukawica, Marynki, Porośl – Głuchy, Porośl – Wojsławy- brak kanalizacji sanitarnej (wskaźnik podłączenia do kanalizacji sanitarnej na 100 mieszkańców - 0) oraz Chomizna - 34,5, Kamińskie Pliszki - 41,4, Liza Nowa - 33,6 i Wilkowo Nowe – 34,6 osób podłączonych do kanalizacji na 100 mieszkańców.

Tabela 21. Wskaźnik liczby osób podłączonych do sieci gazowej na terenie gminy Poświętne

	Liczba osób podłączonych do sieci gazowej w roku 2023	Liczba mieszkańców	Wskaźnik liczby osób podłączonych do sieci gazowej na 100 mieszkańców
Brzozowo – Antonie	0	76	0,0
Brzozowo – Chabdy	0	43	0,0
Brzozowo - Chrzczonki	28	35	80,0
Brzozowo - Chrzczony	20	49	40,8
Brzozowo – Korabie	0	84	0,0
Brzozowo - Muzyły	0	66	0,0
Brzozowo – Panki	12	94	12,8
Brzozowo – Solniki	0	42	0,0
Brzozowo Stare	36	132	27,3
Chomizna	20	58	34,5
Dzierżki	40	109	36,7
Dzierżki – Ząbki	0	30	0,0
Gabrysin	10	96	10,4
Gołębie	44	119	37,0
Grochy	84	184	45,7
Józefin	24	81	29,6
Kamińskie Jaski	30	43	69,8
Kamińskie Ocioski	28	64	43,8
Kamińskie Pliszki	0	29	0,0
Kamińskie Wiktory	28	69	40,6
Liza Nowa	0	107	0,0
Liza Stara	12	182	6,6
Łukawica	0	101	0,0
Marynki	0	90	0,0
Pietkowo	40	229	17,5
Pietkowo Drugie	10	49	20,4
Porośl – Głuchy	0	37	0,0
Porośl – Wojsławy	0	183	0,0
Poświętne	140	231	60,6
Turek	4	51	7,8
Wilkowo Nowe	16	78	20,5
Wilkowo Stare	30	175	17,1
Wołkuny	12	45	26,7
Zdrody Nowe	68	131	51,9
Zdrody Stare	28	99	28,3

Źródło: Opracowanie własne.

Część spośród mieszkańców Gminy ma możliwość korzystania z sieci gazowej. Wiąże się to nie tylko z wykorzystaniem gazu do celów przygotowania posiłków, ale również z możliwością zakupu pieca gazowego. Jest to rozwiązanie znacznie korzystniejsze i bardziej ekologiczne niż piec lub kocioł opalany na paliwa stałe. Zaletami kotłów gazowych są:

- wysoka sprawność 91–93%, w przypadku kotłów kondensacyjnych powyżej 100%,
- niska emisja zanieczyszczeń do atmosfery,
- oszczędność miejsca – brak magazynu paliwa,
- stała gotowość do pracy i szybki rozruch.

Ponadto, podobnie jak w przypadku sieci kanalizacyjnej, podłączenie do sieci gazowej wiąże się z poprawą jakości środowiska naturalnego poprzez redukcję emisji dwutlenku węgla oraz pyłu zawieszonego do atmosfery.

Ogólnie na terenie Gminy do sieci gazowej podłączonych jest 764 osoby w 23 miejscowościach, co przedstawione zostało w tabeli.

Średni wskaźnik liczby osób podłączonych do zbiorczej sieci gazowej dla Gminy wynosi 23,2 osoby na 100 mieszkańców. Obszarami kryzysowymi w sferze funkcjonalno- przestrzennej są więc: Brzozowo – Antonie, Brzozowo – Chabdy, Brzozowo – Korabie, Brzozowo – Muzyły, Brzozowo – Solniki, Dzierżki – Ząbki, Kamińskie Pliszki, Liza Nowa, Łukawica, Marynki, Porośl – Głuchy, Porośl – Wojsławy, w których wskaźnik liczby osób podłączonych do zbiorczej sieci gazowej na 100 mieszkańców wynosi 0. Natomiast w miejscowościach: Brzozowo – Panki, Gabrysin, Liza Stara, Pietkowo, Pietkowo Drugie, Turek, Wilkowo Nowe oraz Wilkowo Stare wskaźnik ten wynosi poniżej 21 osób podłączonych do zbiorczej sieci gazowej na 100 mieszkańców.

4.12 SFERA TECHNICZNA

Negatywne zjawiska w sferze technicznej, to między innymi degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych, umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Jak wynika z „Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Poświętne na lata 2023-2027” mieszkaniowy zasób gminy Poświętne, stanowią lokale mieszkalne położone w budynku wchodzącym w skład kompleksu Szkoły Podstawowej im. Bolesława Prusa w Poświętnem z siedzibą w Gołębiach oraz w budynku byłej Szkoły Podstawowej w Pietkowie. Ogólnie Gmina jest właścicielem 2 budynków mieszkalnych, w skład których wchodzi 11 mieszkań. Powierzchnia użytkowa lokali wynosi 525 m².

Ponadto na terenie Gminy zlokalizowane są następujące budynki użyteczności publicznej:

- Urząd Gminy w Poświętnem,
- Dom Kultury w Poświętnem,
- Ośrodek Zdrowia w Poświętnem,
- Świetlica (Remiza OSP) w Poświętnem,
- Kościół parafialny w Poświętnem,

- Filia Banku spółdzielczego w Poświętnem,
- Szkoła Podstawowa w Gołębiach,
- Sala sportowa w Gołębiach,
- Budynek po szkole podstawowej w Pietkowie,
- Budynek – dawny przytułek w Pietkowie,
- Świetlica wiejska w Pietkowie,
- Budynek po byłej stajni dworskiej w Pietkowie Drugim,
- Budynek mieszkalny wielorodzinny o cechach zabytkowych w Gabrysinie,
- Świetlica wiejska w Wilkowie Starym,
- Świetlica wiejska w Brzozowie Starym,
- Świetlica wiejska w Porośli Wojsławach,
- Świetlica wiejska w Zdrodach Nowych,
- Świetlica wiejska w Kamińskich Jaskach,
- Świetlica wiejska (remiza OSP) w Grochach.

Na 19 spośród wymienionych budynków, w aż 7 niezbędne są prace remontowe. Są to często budynki mające szczególne znaczenie z punktu widzenia całej Gminy. Położone są na terenach szczególnie atrakcyjnych i mające wartości zabytkowe. W sześciu budynkach trwają prace remontowe.

Tabela 22. Zapotrzebowanie na prace remontowe w budynkach użyteczności publicznej na terenie Gminy

Lp.	Nazwa budynku	Lokalizacja	Zapotrzebowanie na prace remontowe
1	Urząd Gminy	Poświętne	nie
2	Dom Kultury	Poświętne	nie
3	Ośrodek zdrowia	Poświętne	nie
4	Świetlica (Remiza OSP)	Poświętne	nie
5	Kościół parafialny	Poświętne	tak
6	Filia Banku spółdzielczego	Poświętne	nie
7	Szkoła Podstawowa	Gołębie	tak
8	Sala sportowa	Gołębie	nie
9	Budynek po szkole podstawowej	Pietkowo	tak
10	Budynek – dawny przytułek	Pietkowo	tak
11	Świetlica wiejska	Pietkowo	W trakcie remontu i przebudowy
12	Budynek po byłej stajni dworskiej	Pietkowo Drugie	tak
13	Budynek mieszkalny wielorodzinny o cechach zabytkowych	Gabrysin	tak
14	Świetlica wiejska	Wilkowo Stare	W trakcie remontu
15	Świetlica wiejska	Brzozowo Stare	W trakcie remontu
16	Świetlica wiejska	Porośl Wojsławy	W trakcie remontu
17	Świetlica wiejska	Zdrody Nowe	w trakcie remontu - wymaga przebudowy
18	Świetlica wiejska	Kamińskie Jaski	tak
19	Świetlica wiejska(remiza OSP)	Grochy	W trakcie remontu

Źródło: Na podstawie informacji uzyskanych w Urzędzie Gminy w Poświętnem.

Jako obszary w stanie kryzysowym w sferze technicznej, przyjęto sołectwa na terenie, którego zlokalizowane są budynki użyteczności publicznej wymagające remontu.

Obszary kryzysowe w sferze technicznej zdiagnozowano w następujących sołectwach: Poświętne, Pietkowo, Pietkowo Drugie, Kamińskie Jaski, Gabrysin oraz Gołębie.

5 WYZNACZENIE OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

Rewitalizacja jest procesem społecznym mającym na celu wyprowadzenie mieszkańców danego obszaru z sytuacji kryzysowej. Kluczowym elementem wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji jest sfera społeczna. Rezultatem realizacji Programu Rewitalizacji jest poprawa warunków życia mieszkańców. Jak wspomniano powyżej, diagnoza wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji oparta jest na szeregu wskaźników o charakterze społecznym. Są to wskaźniki demograficzne:

- Wskaźnik osób w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców (1),
- Wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców (2),
- Wskaźnik osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 mieszkańców (3).

Wskaźniki obrazujące korzystanie z pomocy społecznej przez mieszkańców:

- Wskaźnik osób pobierających zasiłki na 100 mieszkańców (4),
- Wskaźnik osób pobierających zasiłki z tytułu bezrobocia na 100 mieszkańców (5),
- Wskaźnik osób pobierających świadczenia na zakup żywności na 100 mieszkańców (6),
- Wskaźnik osób pobierających zasiłki z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców (7).

Wskaźniki bezrobocia:

- Wskaźnik osób bezrobotnych na 100 mieszkańców (8),
- Wskaźnik procentowego udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych (9),
- Wskaźnik procentowego udziału osób bezrobotnych do 30 roku życia na 100 bezrobotnych zarejestrowanych w 2023 roku (10),
- Wskaźnik procentowego udziału osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 bezrobotnych zarejestrowanych w 2023 roku (11).

Wskaźniki bezpieczeństwa publicznego:

- Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców (12),
- Wskaźnik liczby wykroczeń na 100 mieszkańców (13).

Wskaźnik aktywności społecznej:

- Frekwencja wyborcza.

Wskaźnik poziomu nauczania:

- Poziom nauczania- wyniki egzaminu ośmioklasisty,

Ponadto wzięto pod uwagę wskaźniki pozostałych stref:

Strefa gospodarcza:

- Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców,

Strefa środowiskowa:

- Wskaźnik ilości metrów azbestu na 100 mieszkańców,

Strefa funkcjonalno-przestrzenna:

- Wskaźnik liczby osób podłączonych do kanalizacji na 100 mieszkańców,
- Wskaźnik liczby osób podłączonych do sieci gazowej na 100 mieszkańców,

Strefa techniczna:

- Wskaźnik liczby budynki, w których niezbędne są remonty.

Tabela poniżej przedstawia stany kryzysowe w gminie Poświętne wg poszczególnych zjawisk.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY POŚWIĘTNE DO ROKU 2030

Tabela 23. Stany kryzysowe w gminie Poświętne wg poszczególnych zjawisk - sfera społeczna

Lp.	Sołectwo	Wskaźnik								
		os. w wieku produkcyjnym	os. w wieku poprodukcyjnym	os. w wieku przedprodukcyjnym	os. pobierających zasiłki	os. pobierających zasiłki z tytułu bezrobocia	os. pobierających świadczenia na zakup żywności	os. pobierających zasiłki z tytułu ubóstwa	os. bezrobotnych	procentowego udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych
		na 100 mieszkańców								
1	Brzozowo – Antonie			x						
2	Brzozowo – Chabdy			x						
3	Brzozowo - Chrzczonki	x								
4	Brzozowo - Chrzczony	x	x	x						
5	Brzozowo – Korabie		x	x						
6	Brzozowo - Muzyły	x	x							
7	Brzozowo – Panki	x	x							
8	Brzozowo – Solniki				x	x				
9	Brzozowo Stare		x	x						
10	Chomizna				x	x	x			
11	Dzierżki	x			x					x
12	Dzierżki – Ząbki	x						x		x
13	Gabrysin			x			x		x	x
14	Gołębie		x			x	x		x	
15	Grochy									
16	Józefin									x
17	Kamińskie Jaski	x	x						x	
18	Kamińskie Ocioski	x	x							
19	Kamińskie Pliszki									
20	Kamińskie Wiktory		x	x						
21	Liza Nowa									
22	Liza Stara		x	x			x			x
23	Łukawica									x
24	Marynki	x							x	
25	Pietkowo				x	x		x		x
26	Pietkowo Drugie		x	x		x	x			
27	Porośl – Gluchy	x	x		x		x			
28	Porośl – Wojsławcy						x			x
29	Poświętne									x
30	Turek			x						x
31	Wilkowo Nowe		x	x						x
32	Wilkowo Stare	x	x							
33	Wolkuny									
34	Zdrody Nowe				x	x		x	x	x
35	Zdrody Stare			x					x	

Źródło: Opracowanie własne.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY POŚWIĘTNE DO ROKU 2030

Tabela 24. Stany kryzysowe w gminie Poświętne wg poszczególnych zjawisk - sfera społeczna cd.

Lp.	Sołectwo	Wskaźnik				Frekwencja wyborcza	Poziom nauczania- wyniki egzaminu ośmioklasisty
		procentowego udziału osób bezrobotnych do 30 roku życia na 100 bezrobotnych zarejestrowanych w 2023 roku	procentowego udziału osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 bezrobotnych zarejestrowanych w 2023 roku	liczby przestępstw na 100 mieszkańców	liczby wykroczeń na 100 mieszkańców		
1	Brzozowo – Antonie				x	x	X
2	Brzozowo – Chabdy	x				X	X
3	Brzozowo - Chrzczonki	x				X	X
4	Brzozowo - Chrzczony					x	X
5	Brzozowo – Korabie					X	X
6	Brzozowo - Muzyły					x	X
7	Brzozowo – Panki	x				x	X
8	Brzozowo – Solniki						X
9	Brzozowo Stare	x		x	x		X
10	Chomizna				x		
11	Dzierżki	x	x		x		X
12	Dzierżki – Ząbki	x			x		X
13	Gabrysin		x				X
14	Gołębie	x		x			X
15	Grochy	x		x	x		X
16	Józefin	x					X
17	Kamińskie Jaski	x	x				X
18	Kamińskie Ocioski	x					X
19	Kamińskie Pliszki						X
20	Kamińskie Wiktory						X
21	Liza Nowa					x	X
22	Liza Stara		x	x		x	X
23	Łukawica	x	x		x		X
24	Marynki						X
25	Pietkowo	x	x		x		X
26	Pietkowo Drugie						x
27	Porośl – Głuchy					X	X
28	Porośl – Wojsławy		x	x	x	x	X
29	Poświętne			x	x		X
30	Turek		x				X
31	Wilkowo Nowe	x	x	x	x		X
32	Wilkowo Stare		x	x	x		X
33	Wołkuny					x	X
34	Zdrody Nowe	x			x		X
35	Zdrody Stare	x					x

Źródło: Opracowanie własne.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY POŚWIĘTNE DO ROKU 2030

Tabela 25. Stany kryzysowe w gminie Poświętne wg poszczególnych zjawisk – pozostałe sfery

	Sołectwo	Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Wskaźnik ilości metrów azbestu na 100 mieszkańców	Wskaźnik liczby osób podłączonych do kanalizacji na 100 mieszkańców	Wskaźnik liczby osób podłączonych do sieci gazowej na 100 mieszkańców	Sfera techniczna budynki niezbędne do remontów
1	Brzozowo – Antonie		x	x	X	
2	Brzozowo – Chabdy		x		x	
3	Brzozowo - Chrzczonki		x			
4	Brzozowo - Chrzczony	X	x			
5	Brzozowo – Korabie	X	x	x	X	
6	Brzozowo - Muzyły		x	x	x	
7	Brzozowo – Panki	x	x		x	
8	Brzozowo – Solniki		x	x	x	
9	Brzozowo Stare		x			
10	Chomizna			x		
11	Dzierżki					
12	Dzierżki – Ząbki			x	x	
13	Gabrysin				x	x
14	Gołębie					x
15	Grochy	x				
16	Józefin					
17	Kamińskie Jaski		x			x
18	Kamińskie Ocioski	x				
19	Kamińskie Pliszki	x		x	x	
20	Kamińskie Wiktory					
21	Liza Nowa	x		x	x	
22	Liza Stara		x		x	
23	Łukawica	x	x	x	x	
24	Marynki		x	x	x	
25	Pietkowo	x			x	x
26	Pietkowo Drugie				x	x
27	Porośl – Głuchy		x	x	x	
28	Porośl – Wojsławy			x	x	
29	Poświętne					x
30	Turek				x	
31	Wilkowo Nowe	x		x	x	
32	Wilkowo Stare	x	x		x	
33	Wolkuny	x	x			
34	Zdrody Nowe					x
35	Zdrody Stare	x				

Źródło: Opracowanie własne.

Obszarami, które spełniają warunki wymienione w art. 9 Ustawy o rewitalizacji do uznania za obszar zdegradowany na terenie Gminy są miejscowości:

- Pietkowo,
- Zdrody Nowe,
- Wilkowo Nowe,
- Gołębie,
- Liza Stara,
- Porośl – Wojsławy.

W miejscowościach tych nastąpiła koncentracja negatywnych zjawisk społecznych przy jednoczesnym współistnieniu negatywnych zjawisk w pozostałych strefach:

- **Pietkowo**- niski poziom przedsiębiorczości- strefa gospodarcza, niski wskaźnik podłączenia do sieci gazowej- strefa funkcjonalno-przestrzenna, zły stan techniczny budynków użyteczności publicznej- strefa techniczna.
- **Liza Stara**- strefa środowiskowa – duża ilość wyrobów zawierających azbest, strefa funkcjonalno-przestrzenna- niski wskaźnik liczby osób podłączonych do sieci gazowej.
- **Zdrody Nowe** – strefa techniczna- zły stan budynków użyteczności publicznej, które wymagają przebudowy/modernizacji.
- **Wilkowo Nowe** - strefa gospodarcza- niski poziom przedsiębiorczości, strefa funkcjonalno-przestrzenna- niski poziom podłączeń do sieci kanalizacyjnej i gazowej
- **Gołębie** - strefa techniczna- zły stan budynków użyteczności publicznej.
- **Porośl – Wojsławy** - strefa funkcjonalno-przestrzenna- niski poziom podłączeń do sieci kanalizacyjnej i gazowej.

6 OBSZAR REWITALIZACJI

Zgodnie art. 10 Ustawy o rewitalizacji obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Mając powyższe na uwadze wyznaczono następujące podobszary rewitalizacji:

- **Podobszar I Pietkowo** - powierzchnia zurbanizowana Podobszaru 14,7 ha, zamieszkuje 229 osób,
- **Podobszar II Liza Stara** - powierzchnia Podobszaru 509,8872 ha, zamieszkuje 182 osoby,
- **Podobszar III Zdrody Nowe** - powierzchnia Podobszaru 264,2930 ha, zamieszkuje 131 osób,
- **Podobszar IV Wilkowo Nowe** - powierzchnia Podobszaru 319,3199 ha, zamieszkuje 78 osób
- **Podobszar V Gołębie** - powierzchnia Podobszaru 239,3252 ha, zamieszkuje 119 osób
- **Podobszar VI Porośl – Wojsławy** - powierzchnia Podobszaru 351,6444 ha, zamieszkuje 183 osoby.

Łączny teren przeznaczony do rewitalizacji wynosi 1 699,1697 ha, co daje około 15% powierzchni Gminy i zamieszkuje go łącznie 922 osób (28% ogółu ludności).

Tym samym mieści się on w limitach powierzchniowych i ludnościowych wyznaczonych przez ustawę o rewitalizacji.

Mapa wymienionych podobszarów stanowi Załącznik nr 1 do Gminnego Planu Rewitalizacji.

6.1 SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

6.1.1 PODOBSZAR PIETKOWO

Podobszar o powierzchni 14,7 ha, co stanowi 0,12 % powierzchni całej Gminy. Zamieszkuje go 229 osób, czyli 6,9% ogółu mieszkańców Gminy.

Podobszar charakteryzuje się wysokim nagromadzeniem negatywnych zjawisk społecznych, takich jak: wysoka liczba osób pobierających zasiłki społeczne ogółem, oraz zasiłki społeczne z tytułu ubóstwa i bezrobocia. Oznacza to, iż znaczna część mieszkańców Podobszaru żyje poniżej minimum socjalnego. Ma to bezpośredni związek z kolejnym zjawiskiem kryzysowym, jakim jest długotrwałe bezrobocie, w tym bezrobocie wśród osób będących w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, a więc osób do 30 roku życia i powyżej 50 roku życia. Są to zjawiska bezpośrednio sprzężone ze sobą. Brak zatrudnienia powoduje ubóstwo i konieczność pobierania zasiłków socjalnych. Jest to sytuacja o tyle trudna, że osoby bezrobotne są to głównie bezrobotni długotrwałe, osoby powyżej 50 roku życia i osoby nie posiadające jeszcze doświadczenia do 30 roku życia. Sytuacja taka prowadzić może do marginalizacji społecznej, „wypadania” z rynku pracy, braku motywacji do szukania zatrudnienia. Następstwem tego stanu rzeczy jest kolejny obszar kryzysowy Podobszaru- wskaźnik związany z bezpieczeństwem publicznym. Podobszar charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem wykroczeń. Kolejnym problemem są słabe wyniki egzaminu ośmioklasisty. Można powiedzieć, iż jest to również następstwo wymienionych wyżej zjawisk. Dalsze pogłębianie się tego stanu rzeczy doprowadzić może to zjawiska tzw. dziedziczenia biedy.

Tabela 26. Negatywne zjawiska społeczne w podobszarze rewitalizacji Pietkowo

Wskaźnik	Podobszar Pietkowo	Średnia dla Gminy
Wskaźnik osób pobierających zasiłki na 100 mieszkańców	3,5	1,3
Wskaźnik osób pobierających zasiłki z tytułu bezrobocia na 100 mieszkańców	1,7	0,6
Wskaźnik osób pobierających zasiłki z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców	0,8	0,12
Wskaźnik procentowego udziału osób długotrwałe bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	57,5	55
Wskaźnik procentowego udziału osób bezrobotnych do 30 roku życia na 100 bezrobotnych zarejestrowanych w 2023 roku	35,7	21
Wskaźnik procentowego udziału osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 bezrobotnych zarejestrowanych w 2023 roku	35,7	30
Wskaźnik liczby wykroczeń na 100 mieszkańców	0,9	0,6

Źródło: Opracowanie własne.

Podobszar charakteryzuje się brakiem działających organizacji pozarządowych oraz niechęcią mieszkańców uczestniczenia w życiu kulturalnym Gminy. Pomimo organizowanych imprez mieszkańcy sołectwa Pietkowo, nie biorą w nich udziału. Świadczyć to może, o braku motywacji, braku zacieśniania więzi społecznych, poczuciu marginalizacji i społecznego wyobcowania. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości, a także zachęta i stworzenie warunków do aktywnego spędzania wolnego czasu może być odpowiedzią na zaistniałe problemy. Również zacieśnianie więzi społecznych jest elementem wyjścia z sytuacji kryzysowej. Ważnym elementem jest organizacja różnego rodzaju poradnictwa, stworzenie warunków do integracji mieszkańców będących w podobnej sytuacji życiowej, w celu wymiany doświadczeń, organizacja warsztatów i szkolenia rozwoju osobistego, przedsiębiorczości, agroturystyki i turystyki. Bardzo istotna jest pomoc dzieciom mającym problemy w nauce, poprzez organizację zajęć wyrównawczych oraz stworzenie warunków do ich rozwoju, odpowiedniego nakierowania zgodnie z ich uzdolnieniami, zainteresowaniami.

Oprócz problemów sfery społecznej zaobserwowano problemy sfery gospodarczej. Analizowany Podobszar charakteryzuje się niskim wskaźnikiem aktywności ekonomicznej. Świadczy o tym niski wskaźnik podmiotów gospodarczych przypadających na 100 mieszkańców. Średnia liczba przedsiębiorstw na 100 mieszkańców dla gminy Poświętne wynosi 4 podmioty, natomiast dla Podobszaru 3,5. Konieczne są zatem działania wspomagające rozwój przedsiębiorczości na danym terenie. Spowoduje to wyprowadzenie Podobszaru ze stanu kryzysowego w sferze społecznej. Działaniami takimi może być wykorzystanie okolicznych walorów turystycznych w celu stworzenia infrastruktury do rozwoju turystyki i rekreacji.

Dodatkowo widoczne są problemy sfery funkcjonalno- przestrzennej i technicznej. O widocznych problemach w sferze technicznej świadczy zły stan budynków użyteczności publicznej. Na terenie Podobszaru zlokalizowane są następujące budynki wymagające prac remontowych i ponownego zagospodarowania: budynek po szkole podstawowej, budynek dawnego przytułku, budynek świetlicy wiejskiej. W chwili obecnej trwa remont i przebudowa świetlicy, co przełoży się na możliwość organizacji spotkań mieszkańców.

6.1.2 PODOBSZAR II LIZA STARA

Powierzchnia podobszaru wynosi 509,8872 ha, co stanowi 4,47 % powierzchni Gminy. Zamieszkuje go 182 osoby, co stanowi 5,5% mieszkańców Gminy.

Podobszar charakteryzuje się problemami demograficznymi. Występują tu, mniej korzystne niż średnia dla Gminy wartości wskaźników demograficznych tj. wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców oraz wskaźnik osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 mieszkańców. Świadczy to o tzw. starzeniu się społeczeństwa i problemie dużego obciążenia osób w wieku produkcyjnym. Wynika z tego, iż przybywa ludzi starszych, natomiast odnotowywana jest coraz niższa liczba urodzeń. Jednym z elementów, które decydują o decyzji o zamieszkiwaniu na danym terenie, jest jego atrakcyjność w szerokim tego słowa znaczeniu. Brane są pod uwagę zarówno walory estetyczne, dostęp do infrastruktury, ale też możliwość spędzania wolnego czasu, elementy infrastruktury rekreacyjnej, dostępu do różnego rodzaju usług. Działaniami, które powinny być podjęte, jest uatrakcyjnienie danego terenu z punktu

widzenia mieszkańców w różnym wieku. W przypadku osób młodych zaprowadzenie ładu przestrzennego, uatrakcyjnienie sołectwa poprzez stworzenie warunków do integracji społecznej, efektywnych form spędzania wolnego czasu. W bardzo złym położeniu są osoby starsze, często samotne, które czują się marginalizowane i wypchnięte niejako z życia społecznego. Konieczne jest zatem włączenie tych ludzi do życia społecznego. Są to osoby wykonujące w przeszłości różne zawody, posiadające różnorodne doświadczenia, którymi mogą się podzielić z ludźmi dużo młodszymi. Atrakcją dla ludzi starszych będzie sam kontakt zarówno ze swoimi rówieśnikami, jak ludźmi dużo młodszymi, dzięki czemu będą się oni czuli potrzebni, co wpłynie pozytywnie na ich postawę oraz stan ducha.

Nie napawa optymizmem również sytuacja materialna sołectwa Liza Stara. Odnotowane są tu wysokie wartości wskaźników osób pobierających świadczenia na zakup żywności na 100 mieszkańców, wskaźnik procentowego udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych oraz wskaźnik procentowego udziału osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 bezrobotnych zarejestrowanych w 2023 roku. Jednocześnie dwa ostatnio wymienione wskaźniki wynoszą 100 %. Można zatem domniemywać, iż są to te same zarejestrowane osoby powyżej 50 roku życia, będące bez pracy powyżej 12 miesięcy. Analizując sytuację należy stwierdzić, iż wszystkie te zjawiska są ze sobą sprzężone. Teren zamieszkują osoby starsze, które mają problemy ze znalezieniem pracy ze względu na niechęć potencjalnych pracodawców na zatrudnianie ludzi powyżej 50 roku życia. Brak możliwości znalezienia zatrudnienia skutkuje bezrobociem długotrwałym i koniecznością pobierania świadczeń na zakup żywności. Ten stan rzeczy odbija się na niekorzystnym trendzie stosunkowo dużej liczby przestępstw i braku aktywności społecznej poprzez niską frekwencję wyborczą. Niska frekwencja wynika między innymi z braku poczucia zaangażowania i zaufania mieszkańców w zmianę sytuacji na lepszą oraz możliwości przyczynienia się do poprawy swego położenia. Pomimo niewielkiej liczby mieszkańców odnotowana jest stosunkowo wysoka ilość przestępstw, co świadczyć może o braku zacieśnionych więzi społecznych i poczuciu alienacji. Tutaj, podobnie jak w przypadku Podobszaru I, konieczna jest pomoc w aktywizacji ekonomicznej społeczeństwa zarówno w sferze stworzenia warunków do gospodarczego rozwoju obszaru, ale również poprzez prowadzenie różnego rodzaju szkoleń, warsztatów, możliwości zacieśniania więzi społecznej, które to często owocują pomocą w znalezieniu zatrudnienia.

Tabela 27. Negatywne zjawiska społeczne w podobszarze rewitalizacji Liza Stara

Wskaźnik	Podobszar Liza Stara	Średnia dla Gminy
Wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców	24,7	22,5
Wskaźnik osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 mieszkańców	12,1	18
Wskaźnik osób pobierających świadczenia na zakup żywności na 100 mieszkańców	2,2	1,2
Wskaźnik procentowego udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	100	55
Wskaźnik procentowego udziału osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 bezrobotnych zarejestrowanych w 2023 r.	100	30
Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców	1,1	0,79
Frekwencja wyborcza	56,13	61,82

Źródło: Opracowanie własne.

Na terenie Podobszaru zanotowano następujące negatywne zjawiska ze stref:

- **środowiskowa** - ilość występujących wyrobów zawierających azbest w metrach kwadratowych na mieszkańca. Wskaźnik ten wynosi średnio dla Gminy 10831,3 m² natomiast dla podobszaru Liza Stara wynosi on 12889,7 m². Problem ten jest zapewne sprzężony z negatywnymi zjawiskami społecznymi tj. stosunkowo starym społeczeństwem posiadającym trudności finansowe. Jedną z przyczyn niechęci w kierunku wymiany pokryć dachowych są stosunkowo wysokie koszty tej inwestycji, co przy bardzo ograniczonych środkach finansowych, staje się zadaniem niemożliwym do zrealizowania. Należy zaznaczyć, iż wyroby azbestowe są niebezpieczne dla zdrowia szczególnie dla osób w słabszej kondycji zdrowotnej, a do takich należy zaliczyć osoby starsze. W kwestii wymiany pokryć z azbestu konieczna jest dalsza pomoc Gminy polegająca na pozyskiwaniu środków na zdjęcie i unieszkodliwienie tych wyrobów. Zadania te zawarte są Programie usuwania wyrobów zawierających azbest i są realizowane w trybie ciągłym.
- **funkcjonalno-przestrzennej** - tj. niski wskaźnik osób podłączonych do sieci gazowej na 100 mieszkańców. Średnia dla Gminy wynosi 23,2 osoby podłączone do sieci gazowej na 100 mieszkańców, podczas gdy wskaźnik dla Podobszaru wynosi 6,6 osoby na 100 mieszkańców.

6.1.3 PODOBSZAR III ZDRODY NOWE

Powierzchnia Podobszaru wynosi 264,2930 ha, co stanowi 2,3% powierzchni Gminy. Zamieszkuje go 131 osób, czyli 3,98 % ogółu mieszkańców Gminy.

Największymi problemami społecznymi na terenie Podobszaru, jest problem ubóstwa oraz sprzężony z tym zjawiskiem problem bezrobocia, w tym zjawiska bezrobocia długotrwałego oraz wśród osób poniżej 30 roku życia, a więc osób niejednokrotnie będących na początku swojej kariery zawodowej. Omawiany teren zamieszkuje stosunkowo wysoki wskaźnik mieszkańców pobierających zasiłek ogółem. Głównymi przyczynami pobierania zasiłków są tutaj bezrobocie i ubóstwo, czyli powody ze sobą sprzężone. Oznacza to, że podobnie, jak w przypadku Podobszaru I- Pietkowo, znaczna część społeczeństwa żyje poniżej minimum socjalnego. Zjawisko to jest sprzężone z problemem bezrobocia. Brak zatrudnienia i dochodów oznacza konieczność korzystania z pomocy społecznej. Należy zaznaczyć, iż przyczyną bezrobocia wśród kobiet do 30 roku życia jest często konieczność wychowywania dzieci ze względu na brak możliwości zapewnienia im opieki. Sytuacja taka prowadzić może do marginalizacji społecznej, „wypadania” z rynku pracy, braku motywacji do szukania zatrudnienia. Rozwiązaniem takiej sytuacji jest zorganizowanie przez Gminę opieki nad najmłodszymi tj. zapewnienie opieki żłobkowej. Następstwem wymienionych wyżej problemów jest kolejny obszar kryzysowy Podobszaru – bezpieczeństwo publiczne. Obszar charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem wykroczeń. Sytuacja jest tu podobna jak w przypadku Podobszaru I- Pietkowo. Ogólnie obszary zamieszkałe przez ludność posiadającą problemy z zatrudnieniem, obciążonych ubóstwem charakteryzują się niskim stopniem bezpieczeństwa. Całość sytuacji dopełnia – podobnie jak dla całej Gminy niski poziom nauczania. Mając powyższe na uwadze konieczne są podobne działania tzn. aktywizacja społeczeństwa, organizacja warsztatów i szkolenia rozwoju osobistego, przedsiębiorczości.

stworzenie warunków do integracji mieszkańców będących w podobnej sytuacji życiowej w celu wymiany doświadczeń. Bardzo istotna jest pomoc dzieciom mającym problemy w nauce, poprzez organizację zajęć wyrównawczych oraz stworzenie warunków do ich rozwoju, odpowiedniego nakierowania zgodnie z ich uzdolnieniami, zainteresowaniami. Istotnym elementem życia społeczeństwa jest integracja społeczna, która minimalizuje zjawisko wykluczenia i marginalizacji, co może skutkować w przyszłości większą szansą w znalezieniu zatrudnienia poprzez nawiązywanie kontaktów towarzyskich i wzajemną pomoc.

Tabela 28. Negatywne zjawiska społeczne w podobszarze rewitalizacji Zdrody Nowe

Wskaźnik	Podobszar Zdrody Nowe	Średnia dla Gminy
Wskaźnik mieszkańców pobierających zasiłek ogółem na 100 mieszkańców	3,1	1,3
Wskaźnik pobierających zasiłki z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców	0,9	0,12
Wskaźnik pobierających zasiłki z tytułu bezrobocia na 100 mieszkańców	1,5	0,6
Wskaźnik liczby osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	4,6	2,4
Wskaźnik procentowego udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	66,7	55
Wskaźnik procentowego udziału osób bezrobotnych do 30 roku życia na 100 bezrobotnych zarejestrowanych w 2023 r.	50	21
Wskaźnik liczby wykroczeń na 100 mieszkańców	0,8	0,6

Źródło: Opracowanie własne.

Poza problemami w sferze społecznej obszar odznacza się niskim stopniem przedsiębiorczości. Średnia liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy wynosi 4. W przypadku Nowych Zdrod brak jest zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Świadczy to, o bardzo niskiej aktywności ekonomicznej, co przekłada się na wskaźniki sfery społecznej tj. bezrobocie, ubóstwo, korzystanie z pomocy społecznej. Rozwiązaniem tego stanu rzeczy jest podobnie jak w przypadku problemów społecznych konieczność aktywizacji, przeprowadzania szkoleń, integracji społecznej. Na terenie podobszaru położony jest budynek świetlicy wiejskiej, która wymaga remontu. W chwili obecnej budynek jest w trakcie przebudowy i remontu.

6.1.4 PODOBSZAR IV WILKOWO NOWE

Powierzchnia Podobszaru 319,3199 ha, co stanowi 2,8% powierzchni Gminy oraz zamieszkuje go 78 osób – 2,37% ogółu ludności.

Problemy Podobszaru IV podobne są do problemów występujących na terenie Podobszaru II-Liza Stara. Podobszar charakteryzuje się problemami demograficznymi. Występują tu mniej korzystne niż średnia dla Gminy wartości wskaźników demograficznych tj. wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców oraz wskaźnik osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 mieszkańców. Świadczy to, o niekorzystniejszej sytuacji demograficznej tj. starzeniu się społeczeństwa. Wynika z tego, iż przybywa ludzi starszych, natomiast odnotowywana jest coraz niższa liczba urodzeń. Jednym z elementów, które decydują o decyzji o zamieszkaniu na danym terenie, jest jego atrakcyjność w szerokim tego słowa znaczeniu. Brane są pod uwagę zarówno walory estetyczne, dostęp do infrastruktury, ale też możliwość spędzania wolnego czasu, elementy infrastruktury rekreacyjnej, dostępu do różnego rodzaju usług. Działaniami, które powinny być podjęte jest uatrakcyjnienie danego terenu z punktu widzenia mieszkańców

w różnym wieku. W przypadku osób młodych zaprowadzenie ładu przestrzennego, uatrakcyjnienie sołectwa poprzez stworzenie warunków do integracji społecznej, efektywnych form spędzania wolnego czasu. W bardzo złym położeniu są osoby starsze, często samotne, które czują się marginalizowane i wypchnięte niejako z życia społecznego. Konieczne jest zatem włączenie tych ludzi do życia społecznego. Są to osoby wykonujące w przeszłości różne zawody, posiadające różnorodne doświadczenia, którymi mogą się podzielić z ludźmi dużo młodszymi. Atrakcją dla ludzi starszych będzie sam kontakt zarówno ze swoimi rówieśnikami, jak ludźmi dużo młodszymi, dzięki czemu będą się oni czuli potrzebni i co wpłynie pozytywnie na ich postawę oraz stan ducha. Ze względu na niskie wyniki egzaminu ośmioklasisty konieczne jest włączenie dzieci i młodzieży Podobszaru, podobnie jak z całej Gminy w system organizowanych zajęć wyrównawczych, jak również stworzenie warunków do rozwoju zainteresowań i rozwoju intelektualnego.

Kolejnym problemem jest bezrobocie u osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a więc wśród osób długotrwale, osób powyżej 50 roku życia oraz osób do 30 roku życia. W obu przypadkach zarówno wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych, jak i wskaźnik osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 osób bezrobotnych wynosi 50. Oznacza to, iż mogą to być te same osoby, które ze względu na wiek oraz brak doświadczenia w pracy w ostatnim czasie, nie mogą znaleźć zatrudnienia. Osoby takie, są często wykluczone społecznie, co rodzi kolejne problemy i patologiczne zachowania. Podobna sytuacja jest w przypadku osób bezrobotnych do 30 roku życia. Ze względu na niewielkie doświadczenie, ciężiej jest podjąć pracę zarobkową, a w przypadku zatrudnienia osoby takie są często niżej wynagradzane. Bezrobocie wśród osób młodych prowadzi do odkładania decyzji o zakładaniu własnej rodziny i posiadania potomstwa, a w wielu przypadkach do tzw. gniazdownictwa, czyli niechęci do wyprowadzenia się z rodzinnego domu. Podobnie jak w przypadku pozostałych podobszarów konieczne są działania miękkie, aktywizujące do podjęcia zatrudnienia. Kolejnym zagrożeniem Podobszaru IV jest brak bezpieczeństwa publicznego. Obszar sołectwa Wilkowo Nowe, charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem zarówno popełnionych przestępstw, jak i wykroczeń. Rozwiązaniem problemu jest montaż monitoringu, zapewnienie możliwości efektywnego sposobu spędzania wolnego czasu, organizacja spotkań, które „zapełnią” czas mieszkańcom.

Tabela 29. Negatywne zjawiska społeczne w podobszarze rewitalizacji Wilkowo Nowe

Wskaźnik	Podobszar Wilkowo Nowe	Średnia dla Gminy
Wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców	23,5	22,5
Wskaźnik osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 mieszkańców	12,8	18
Wskaźnik procentowego udziału osób bezrobotnych do 30 roku życia na 100 bezrobotnych zarejestrowanych w 2023 r.	33,3	21
Wskaźnik procentowego udziału osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 bezrobotnych zarejestrowanych w 2023 r.	33,3	30,9
Wskaźnik procentowego udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	66,7	55
Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców	2,6	0,79
Wskaźnik liczby wykroczeń na 100 mieszkańców	1,3	0,7

Źródło: Opracowanie własne.

Problemem spoza sfery społecznej, jest niski wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców, który wynosi dla obszaru Gminy 4 podmioty, natomiast dla Podobszaru jedynie 2,6 podmiotu na 100 mieszkańców. Świadczy to o bierności ekonomicznej mieszkańców, pomimo występujących już tak niebezpiecznych zjawisk, jak bezrobocie długookresowe, bezrobocie wśród ludzi powyżej 50 r.ż i do 30 roku życia.

Ponadto obszar znajduje się w sytuacji kryzysowej w sferze funkcjonalno-przestrzennej pod względem infrastruktury technicznej- ilości podłączeń do sieci kanalizacyjnej (34,6 osób na 100 mieszkańców, przy średniej dla Gminy w wysokości 45,5 osób na 100 mieszkańców podłączonych do sieci kanalizacyjnej). Niższy niż średni dla Gminy, jest wskaźnik liczby osób podłączonych do zbiorczej sieci gazowej. Średni wskaźnik dla Gminy wynosi 23,2 osoby podłączone do sieci gazowej na 100 mieszkańców, przy średniej dla Podobszaru wynoszącym 20 osób podłączonych do sieci na 100 mieszkańców.

6.1.5 PODOBSZAR V- GOŁĘBIE

Powierzchnia Podobszaru 239,3252 ha, co stanowi 2,1% powierzchni Gminy. Zamieszkuje go 119 osób, co stanowi 3,6% mieszkańców Gminy.

Zdiagnozowane problemy na Podobszarze to: problem starzenia się społeczeństwa oraz problemy egzystencjonalne związane z brakiem środków finansowych i powiązanych z tym zjawisk. Na terenie Podobszaru, występuje wyższy niż średnia dla Gminy wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców. Oznacza to, że na terenie sołectwa brak jest liczby urodzeń gwarantującej zastępowalność pokoleniową. Zamieszkuje go natomiast, znaczna liczba osób starszych. Na terenie Podobszaru występuje wysoki wskaźnik liczby osób bezrobotnych na 100 mieszkańców, w tym wysoki wskaźnik osób bezrobotnych do 30 roku życia na 100 zarejestrowanych bezrobotnych. Osoby bezrobotne do 30 roku życia często rekrutują się spośród młodych kobiet, które muszą pełnić pieczę nad potomstwem, ze względu na brak instytucji zapewniających opiekę nad dziećmi w przypadku podjęcia pracy zawodowej. Są to również osoby, które nie posiadają jeszcze na tyle dużego doświadczenia, które gwarantowałoby podjęcie zatrudnienia. Dlatego konieczne są kroki w kierunku zapewnienia opieki dla najmłodszych – tj. przedszkole i żłobek, a także aktywizacja zawodowa mieszkańców w celu zdobycia nowych umiejętności, szkolenia z zakresu przedsiębiorczości. Osoby starsze mogą natomiast pełnić rolę doradczą i „sprzedawać” swoją wiedzę osobom znacznie młodszym. Przyniesie to obopólne korzyści zarówno dla osób młodych, jak i dla starszych którzy poczuja się potrzebni, nie będą wyobcowani, często samotni i zmarginalizowani. Na terenie Podobszaru występuje też wysoki wskaźnik osób bezrobotnych na 100 mieszkańców i związane z tym następstwa pobieranie zasiłków z tytułu bezrobocia oraz konieczność pobierania świadczenia na zakup żywności. Konieczna tu jest podobnie, jak na pozostałych podobszarach aktywizacja oraz integracja społeczna. Na analizowanym obszarze występuje również wysoki wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców. Jak wspomniano zasadą jest, iż obszary zagrożone biedą, bezrobociem często obciążone są wyższym poziomem przestępczości. W granicach administracyjnych Podobszaru funkcjonuje jedyna w Gminie Szkoła Podstawowa. Wyniki egzaminów ośmioklasisty wykazują, iż są one niższe niż powiatowe, krajowe. Ma to bezpośredni wpływ nie tylko na obszar rewitalizacji Gołębie, ale

również na losy dzieci i młodzieży całej Gminy. Rozwiązaniem problemu i to na skalę całej Gminy jest organizacja zajęć wyrównawczych z przedmiotów sprawiających największą trudność uczniom, organizowanie kółek zainteresowań, konkursów wiedzy.

Tabela 30. Negatywne zjawiska społeczne w podobszarze rewitalizacji Gołębie

Wskaźnik	Podobszar Gołębie	Średnia dla Gminy
Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców	1,7	0,79
Wskaźnik procentowego udziału osób bezrobotnych do 30 roku życia na 100 bezrobotnych zarejestrowanych w 2023 r.	50	21
Wskaźnik osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	3,4	2,4
Wskaźnik osób pobierających świadczenia na zakup żywności na 100 mieszkańców	2,5	1,2
Wskaźnik osób pobierających zasiłki z tytułu bezrobocia na 100 mieszkańców	1,7	0,6
Wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców	24,4	22,5

Źródło: Opracowanie własne.

Ponadto obszar jest w sytuacji kryzysowej w sferze technicznej. Jak wspomniano na terenie Podobszaru funkcjonuje Szkoła Podstawowa. Jest ona w złym stanie technicznym i wymaga remontu oraz dostosowania do istniejących potrzeb. Konieczna jest termomodernizacja budynku, dostosowanie budynku do istniejących i zmieniających się potrzeb (organizacja żłobka), zaprowadzenie ładu przestrzennego i dostosowanie okolicy do zapotrzebowania mieszkańców.

6.1.6 PODOBSZAR VI- POROŚL – WOJSŁAWY

Powierzchnia Podobszaru 351,6444 ha, co stanowi 3,1% powierzchni Gminy, a zamieszkuje go 183 osoby- 5,6% ogółu mieszkańców.

Zasadniczymi problemami analizowanego obszaru jest bezrobocie, a także szczególnie niebezpieczne zjawisko bezrobocia długookresowego oraz bezrobocia powyżej 50 roku życia. Wiąże się to z konsekwencją pobierania świadczeń na zakup żywności. Długotrwale bezrobocie i bezrobocie 50+ pociąga za sobą niebezpieczne skutki takie jak: utrata umiejętności i kwalifikacji wśród osób bezrobotnych, poczucie wykluczenia ze społeczeństwa, utrata statusu społecznego, a także patologie społeczne. Zjawisko takie zaobserwować można w przypadku podobszaru Porośl-Wojślawy. Podobszar charakteryzuje się stosunkowo dużą ilością popełnionych przestępstw i wykroczeń. Kolejną konsekwencją rezygnacji, poczucia braku możliwości pokierowaniem swoim życiem i marginalizacji jest występujące zjawisko niskiej aktywności społecznej. Mieszkańcy Okręgu 2 w skład którego, wchodzi sołectwo Porośl-Wojślawy, wykazali najniższą frekwencję w wyborach samorządowych. Niska frekwencja wynika między innymi z braku poczucia zaangażowania i zaufania mieszkańców, ograniczonej świadomości ich roli w procesie podejmowania decyzji oraz braku atrakcyjnych ofert i programów skierowanych do społeczności lokalnej. Konieczna jest edukacja i informowanie społeczności o korzyściach płynących z aktywnego udziału w życiu społecznym.

Tabela 31. Negatywne zjawiska społeczne w podobszarze rewitalizacji Porośl-Wojślawy

Wskaźnik	Podobszar Porośl-Wojślawy	Średnia dla Gminy
Wskaźnik osób pobierających świadczenia na zakup żywności na 100 mieszkańców	2,19	1,2
Wskaźnik procentowego udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	85,7	55
Wskaźnik procentowego udziału osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 bezrobotnych zarejestrowanych w 2023 r.	57,1	30
Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców	2,7	0,79
Wskaźnik liczby wykroczeń na 100 mieszkańców	1,1	0,6
Frekwencja wyborcza	56,13	61,8

Źródło: Opracowanie własne.

Ponadto obszar jest w stanie kryzysowym w sferze funkcjonalno- przestrzennej. Na analizowanym obszarze żaden z mieszkańców nie jest podłączony do sieci kanalizacyjnej i sieci gazowej.

6.1.7 LOKALNE POTENCJAŁY WYZNACZONYCH PODOBSZARÓW

Niepodważalnym potencjałem obszarów przeznaczonych pod rewitalizację jest ich położenie na terenach o wysokiej wartości przyrodniczej. Podobszar Pietkowo posiada wysokie walory historyczne. To tu, znajduje się najwięcej obiektów zabytkowych. Obszar ten, był wyznaczony jako obszar rewitalizacji w poprzednio obowiązującym Lokalnym Programie Rewitalizacji. Powstało tu część inwestycji mających na celu wyprowadzenie mieszkańców z sytuacji kryzysowej. Zadania te nie są jednak wystarczalne. Zlokalizowanych jest tu wiele obiektów niszczących, które mogą być wykorzystane do rozwoju turystyki, co pozytywnie wpłynie nie tylko na sam podobszar rewitalizacji, ale na rozwój całej Gminy. Należy zaznaczyć, iż podobszar Pietkowo jest szczególnie obciążony problemami społecznymi. Realizacja zadania polegająca na wykorzystaniu istniejącej stajni i stawów może w sposób znaczący przyczynić się do rozwiązania problemów społeczno – gospodarczych: zmniejszenia bezrobocia, co pociąga za sobą brak konieczności korzystania z opieki społecznej, zmniejszenie problemów związanych z przestępczością, zwiększa aktywność społeczno- gospodarcza mieszkańców. Kolejnym bardzo istotnym obszarem rewitalizacji jest obszar Gołębje. Podobszar graniczy bezpośrednio z miejscowością gminną Poświętne. Zlokalizowana jest tutaj cała infrastruktura edukacyjna. W chwili obecnej jest ona niedoinwestowana. Na terenie Gminy brak jest żłobka, który może funkcjonować przy obecnie funkcjonującej szkole podstawowej. W znacznym stopniu rozwiązałoby to problem pozostawiania pod opieką dzieci do lat 3 i szukania zatrudnienia wśród młodych matek, które ze względu na sytuację życiową w chwili obecnej nie mają takiej możliwości. Miejscowość wyposażona jest w obiekty sportowe, które jednak nie są dostosowane do istniejących potrzeb. Ponadto ze względu na sąsiedztwo z miejscowością Poświętne, miejscowość Gołębje stanowi praktycznie centrum Gminy. Takie czynniki, jak dostęp do infrastruktury edukacyjnej, obiektów użyteczności publicznej, obiektów przystosowanych do spędzania wolnego czasu, ładu przestrzennego niejednokrotnie wpływają na decyzję o zamieszkaniu na terenie danej jednostki osadniczej. Gmina wyludnia się, a przeciwdziałanie niekorzystnym trendom migracyjnym możliwe jest tylko wtedy, gdy Gmina zagwarantuje mieszkańcom odpowiednie warunki rozwoju osobistego i zawodowego.

Znacznie mniejszym potencjałem charakteryzują się pozostałe podobszary tj. Liza Stara, Zdrody Nowe, Wilkowo Nowe, Gołębje, Porośl – Wojsławy. Wszystkie miejscowości mają charakter rolniczy z nawarstwionymi problemami społecznymi. Miejscowości mają charakter rolniczy, który może być podstawą dla rozwoju lokalnych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy.

7 WIZJA OBSZARU

Gminny Program Rewitalizacji, to dokument mający na celu określenie kierunków rewitalizacji w gminie. Jako rewitalizację, należy rozumieć proces wyprowadzenia obszarów lub ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych. Dla wszystkich podobszarów rewitalizacji została wyznaczona ta sama wizja ze względu na powtarzalność problemów i podobieństwo podobszarów. Do celów przyporządkowane zostały odpowiednie kierunki oraz zaplanowane konkretne działania zarówno infrastrukturalne, jak i miękkie będące dopełnieniem osiągnięcia efektu.

Wizja przemian na obszarze rewitalizacji (czyli wizja tego obszaru po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych) MUSI BYĆ SPÓJNA z wizją rozwoju całego obszaru, w skład którego wchodzi obszar rewitalizacji. Gmina posiada opracowany Lokalny Program Rewitalizacji, który zakładał pewne działania mające na celu wyprowadzenie obszarów ze stanu kryzysowego. Część z tych działań została zrealizowana, niemniej jednak aktualna analiza społeczno -gospodarcza Gminy wykazała, iż część z tych obszarów mimo to, jest w stanie kryzysowym. W dalszym ciągu obserwowane są takie same problemy, dotyczące często te same obszary. Gmina dąży do stanu, w którym będzie miejscem przyjaznym do zamieszkania w warunkach gwarantujących dogodne warunki do życia i pracy przy jednoczesnym poszanowaniu dziedzictwa kulturowego, środowiska naturalnego, z zachowaniem ładu przestrzennego. Mając powyższe na uwadze wizja Gminy brzmi:

„Gmina Poświętne – nasza mała ojczyzna, z długimi tradycjami. Gmina Poświętne to dobre miejsce do życia, pracy i spędzania wolnego czasu, czyste oraz dostosowujące się do trendów ekologicznych. Dbająca o ochronę obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo zapewniająca równowagę przestrzenną.”

Wizja obszaru rewitalizacji

Celem działań rewitalizacyjnych jest poprawa warunków życia mieszkańców poprzez zminimalizowanie negatywnych zjawisk w sferach społecznej, gospodarczej, środowiskowej i funkcjonalno-przestrzennej.

Dzięki realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, udostępniona zostanie publiczna infrastruktura sprzyjająca aktywizacji i integracji społecznej mieszkańców. Jednocześnie przeprowadzone działania wpłyną na rozwój osobisty i zawodowy dorosłych, poprawę jakości nauczania dzieci i młodzieży oraz opiekę nad najmłodszymi do 3 roku życia zarówno z terenu obszarów rewitalizacji, jak i całej Gminy. Ponadto przeprowadzone zadania wpłyną na rozwój gospodarczy, co przełoży się na minimalizację negatywnych zjawisk społecznych.

8 CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA

Wizja obszarów wskazanych do rewitalizacji musi nawiązywać do kierunków rozwoju i celów do osiągnięcia przez cały obszar gminy. Działania rewitalizacyjne powinny wpłynąć na:

- poprawę warunków i jakości życia w na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji,
- tworzenie pozytywnego wizerunku obszaru przeznaczonego do rewitalizacji,
- stworzenie warunków do rozwoju fizycznego i intelektualnego mieszkańców,
- poprawę klimatu gospodarczego na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji,
- poprawę estetyki obszarów przeznaczonych do rewitalizacji,
- stworzenie warunków do efektywnego spędzenia wolnego czasu,
- poprawa infrastruktury turystycznej w obszarze rewitalizacji,
- aktywizację społeczną mieszkańców Gminy,
- rozwój intelektualny mieszkańców,
- poprawa warunków nauczania na wszystkich szczeblach rozwoju od żłobka po szkołę podstawową.

Jednocześnie wizja powinna nawiązywać do negatywnych zjawisk występujących na obszarach zdegradowanych i sposobu ich wyprowadzenia ze stanu kryzysowego tj.:

- podnoszenia kwalifikacji osób bezrobotnych, a w szczególności zagrożonych bezrobociem długotrwałym,
- ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych będących powodem opieki GOPS,
- poprawy dostępności do infrastruktury spędzania wolnego czasu,
- poprawy stanu obiektów użyteczności publicznej z uwzględnieniem efektywności energetycznej tychże budynków i przywrócenie ładu przestrzennego,
- poprawy estetyki najbardziej cennych turystycznie i przyrodniczo obszarów Gminy,
- pobudzenie aktywności ekonomicznej mieszkańców,
- zwiększenie dostępu do zajęć pozalekcyjnych,
- poprawa dostępności do opieki na najmłodszych, co wpłynie na zwiększenie podjęcia aktywności ekonomicznej przez matki.

Działania rewitalizacyjne ukierunkowane będą na wspieranie integracji społecznej oraz włączenie społeczne, zapewniające możliwość samodzielnego funkcjonowania bez konieczności pomocy ze strony opieki społecznej.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej nastąpi poprawa stanu obiektów użyteczności publicznej z uwzględnieniem rozwiązań energooszczędnych, powstanie infrastruktura niezbędna do rozwoju fizycznego i intelektualnego, w tym do efektywnego spędzania wolnego czasu, poprzez ciekawe i rozwijające formy spędzania wolnego czasu, nastąpi poprawa estetyki i ładu przestrzennego.

Nadrzędnym celem działań rewitalizacyjnych będzie realizacja działań zmierzających do poprawy estetyki i ładu przestrzennego, zachowania dziedzictwa kulturowego, aktywizacji społecznej, eliminacja wyłączenia społecznego i rozwój gospodarczy obszarów przeznaczonych do rewitalizacji, poprawy warunków nauki i zwiększenie możliwości rozwoju

zainteresowań, wyrównywanie poziomu nauczania uczniów posiadających problemy szkolne, tworzenie kursów dla seniorów.

Cel 1. Rozwój społeczno- gospodarczy obszaru przeznaczonego do rewitalizacji oraz aktywizacja gospodarcza społeczeństwa.

- 1.1. Wspieranie aktywizacji społeczeństwa do zwiększenia aktywności gospodarczej poprzez poprawę warunków do prowadzenia działalności gospodarczej z zakresu np. turystyki;
- 1.2. Poprawa ładu przestrzennego i rozwój infrastruktury terenów szczególnie atrakcyjnych i wartościowych.

Cel.2. Rozwój infrastruktury w zakresie edukacji.

- 2.1. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i opieki nad dziećmi;
- 2.2. Poprawa jakości oferty kulturalno- edukacyjnej.

Cel 3. Wsparcie dla osób poszukujących pracy ze szczególnym naciskiem na osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

- 3.1. Umożliwienie dostępu do opieki nad małymi dziećmi w celu umożliwienia podjęcia zatrudnienia.

Cel 4 Podniesienie aktywności społecznej i rekreacyjnej mieszkańców gminy.

- 4.1. Stworzenie warunków do kreatywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców;
- 4.2. Stworzenie warunków do rozwoju intelektualnego mieszkańców obszarów rewitalizacji;
- 4.3. Zagospodarowanie obiektów niezbędnych do rozwoju fizycznego i intelektualnego;
- 4.4. Remonty, przebudowa i dostosowanie obiektów mogących spełniać rolę ośrodków kulturalnych.

Cel 5. Poprawa infrastruktury, zagospodarowania, estetyki przestrzeni i podniesienie jakości życia mieszkańców gminy przy zachowaniu standardów ochrony środowiska.

- 5.1. Poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej z uwzględnieniem efektywności energetycznej;
- 5.2. Rewitalizacja i zagospodarowanie obiektów zabytkowych;
- 5.3. Poprawa i rozbudowa infrastruktury technicznej na terenie Gminy.

9 PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

9.1 PRZEDSIĘWZIĘCIA PODSTAWOWE

9.1.1 PRZEDSIĘWZIĘCIE P1

Tytuł przedsięwzięcia	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej w m. Pietkowo Drugie
Zakres terytorialny/ lokalizacja	Podobszar I – Pietkowo; miejsce realizacji Pietkowo Drugie – dz. nr 358/1, 358/2
Cele i uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Projekt planowany jest poza obszarem rewitalizacji. Jest on jednak zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie podobszaru rewitalizacji I – Pietkowo. Jest to obszar ze znacznym natężeniem negatywnych zjawisk społecznych przy jednocześnie występujących problemach sfery gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej. Jednocześnie zamieszkuje go 229 mieszkańców. Projekt obejmował będzie utworzenie terenu do celów rekreacyjnych i turystycznych na terenie nieruchomości, na której zlokalizowany jest budynek stajni podworskiej w miejscowości Pietkowo Drugie. Celem jest podniesienie atrakcyjności gminy. W pobliżu zlokalizowane są obszary NATURA 2000, co ma istotny wpływ na zasadność realizacji zadania. W ramach zadania planuje się przygotowanie terenu nieruchomości do wykorzystania przez turystów mobilnych. Powstaną miejsca kampingowe, toalety, przyłącza infrastruktury technicznej, oświetlenie terenu oraz wiaty z ławkami i stołami, kosze oraz mała infrastruktura rekreacyjno-sportowa. Ponad stuletni obiekt uzyska nową funkcję. Dla poprawy bezpieczeństwa zainstalowany będzie monitoring . Przedsięwzięcie służyć będzie realizacji celów i kierunków działań GPR. Jest to praktycznie najatrakcyjniejszy turystycznie obszar na terenie Gminy. Jego rewitalizacja znacząco wpłynie na postrzeganie, jako obszaru godnego do zwiedzania i zorganizowania na nim wypoczynku. Wymusi to rozwój gospodarczy poprzez zakładanie działalności gospodarczej w celu obsługi ruchu turystycznego.
Zakres realizowanych zadań	Zakres prac obejmuje m.in.: – utworzenie miejsc kampingowych, toalet oraz przyłączy infrastruktury technicznej, – oświetlenie terenu z wykorzystaniem OZE, – wykonanie wiat z ławkami i stołami, ławki, kosze i inna infrastruktura, – zagospodarowanie terenu z uwzględnieniem zachowania terenów zielonych, wykonanie alejek, – mała infrastruktura rekreacyjno-sportowa, np. boisko do gry w siatkówkę, betonowe stoły do tenisa stołowego, elementy placu zabaw, miejsce do plażowania.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy Gminy
Szacowana wartość	1 000 000 zł

Prognozowane rezultaty oraz sposób ich oceny w odniesieniu do celów	– Poprawa i modernizacja przestrzeni publicznej, – Wzmocnienie więzi społeczności lokalnej, – Wzrost społecznej aktywności i zaangażowania społecznego, – Rozwój przedsiębiorczości wśród mieszkańców, – Poprawa warunków turystyki i rekreacji, – Włączenie społeczne i zawodowe mieszkańców, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym i w trudnej sytuacji życiowej, – Wspieranie aktywizacji społeczeństwa do zwiększenia aktywności gospodarczej poprzez poprawę warunków do prowadzenia działalności gospodarczej z zakresu np. turystyki, – Poprawa ładu przestrzennego i rozwój infrastruktury terenów szczególnie atrakcyjnych i wartościowych. Sposób oceny rezultatów: – Dokumentacja techniczna, – Wizja lokalna, – Protokół zdawczo- odbiorczy.
Wskaźniki	– Liczba przebudowanych obiektów- 2 szt. – Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji- 229 – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami- 2 szt. – Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach (wartość docelowa) – 11 – Liczba osób nowozatrudnionych – 5
Zgodność z celami i kierunkami	1.1, 1.2, 4.1, 5.2
Charakter przedsięwzięcia (sfera)	Społeczna, gospodarcza, funkcjonalno- przestrzenna
Dostępność dla osób niepełnosprawnych	Będzie uwzględniony w pracach projektowych i będzie dotyczył w szczególności zastosowania: utwardzonych, równych alejek o szer. min. 1,8 m umożliwiających swobodne mijanie się wózków i redukujących ryzyko potknięć; ławek z oparciami i podłokietnikami; obniżone krawężniki przy przejściach; strefy cienia (m.in. zadaszenia i nasadzenia), które chronią przed przegrzaniem i ułatwiają dłuższe korzystanie z przestrzeni; oświetlenie LED o równomiernym rozproszeniu zapewniające bezpieczeństwo wieczorem i dostępne dla wszystkich toalety.
Okres realizacji	2027 - 2029
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	P2, P3, P4, P7, P8
Podmiot realizujący i podmioty współpracujące	Gmina Poświętne

9.1.2 PRZEDSIĘWZIĘCIE P2

Tytuł przedsięwzięcia	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej w m. Liza Stara
Zakres terytorialny/ lokalizacja	Podobszar II Liza Stara – dz. nr 264/1
Cele i uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Celem projektu jest zapewnienie równego dostępu do przestrzeni publicznej, aktywizacja mieszkańców we wszystkich grupach wiekowych. Stworzenie przyjaznej przestrzeni publicznej, miejsc spotkań i rekreacji, a także wprowadzenie elementów zieleni, przyczyni się do zwiększenia komfortu i atrakcyjności miejsca zamieszkania. Przyczyni się to do integracji społeczności, wzmacniania tożsamości lokalnej i budowania więzi międzyludzkich. Tym samym w sferze społecznej rozwiązane zostaną problemy dotyczące niskiej aktywności społecznej, która została zidentyfikowana jako jeden z problemów sfery społecznej. W sferze funkcjonalno-przestrzennej, obszar zdegradowany zostanie zmodernizowany, udostępnione zostaną obiekty małej infrastruktury oraz miejsca postojowe.
Zakres realizowanych zadań	Zakres projektu obejmuje między innymi: – Wyrównanie terenu, utworzenie terenów zielonych, ciągów pieszych, – Elementy OZE w postaci lamp solarnych, – Elementy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, np. plac zabaw, siłownia zewnętrzna, ławki, kosze na śmieci, altana lub wiata.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy
Szacowana wartość	500 000 zł
Prognozowane rezultaty oraz sposób ich oceny w odniesieniu do celów	– Poprawa i modernizacja przestrzeni publicznej, – Wzmocnienie więzi społeczności lokalnej, – Wzrost społecznej aktywności i zaangażowania społecznego, – Poprawa estetyki przestrzeni publicznej, – Poprawa warunków odpoczynku mieszkańców, Sposób oceny rezultatów: – Dokumentacja techniczna, – Wizja lokalna, – Protokół zdawczo- odbiorczy.
Wskaźniki	– Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami- 1 szt – Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji- 182 – Liczba przedsięwzięć proekologicznych– 1 szt. – Obiekty infrastruktury sportowej objęte wsparciem – 1 szt. – Obiekty infrastruktury rekreacyjnej objętych wsparciem– 1 szt.
Zgodność z celami i kierunkami	4.1, 4.3
Charakter przedsięwzięcia (sfera)	Społeczna, funkcjonalno- przestrzenna

Dostępność dla osób niepełnosprawnych	Będzie uwzględniony w pracach projektowych i będzie dotyczył w szczególności zastosowania: utwardzonych, równych alejek o szer. min. 1,8 m umożliwiających swobodne mijanie się wózków i redukujących ryzyko potknięć; ławek z oparciami i podłokietnikami; obniżone krawężniki przy przejściach; strefy cienia (m.in. zadaszenia i nasadzenia), które chronią przed przegrzaniem i ułatwiają dłuższe korzystanie z przestrzeni; oświetlenie LED o równomiernym rozproszeniu zapewniające bezpieczeństwo wieczorem.
Okres realizacji	2026 - 2029
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	P1, P3, P4,P7,P8
Podmiot realizujący i podmioty współpracujące	Gmina Poświętne

9.1.3 PRZEDSIĘWZIĘCIE P3

Tytuł przedsięwzięcia	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej w m. Porośl Wojsławy
Zakres terytorialny/ lokalizacja	Podobszar VI Porośl – Wojsławy nr 58/2
Cele i uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Celem projektu jest zapewnienie równego dostępu do przestrzeni publicznej, aktywizacja mieszkańców we wszystkich grupach wiekowych. Stworzenie przyjaznej przestrzeni publicznej, miejsc spotkań i rekreacji, a także wprowadzenie elementów zieleni, przyczyni się do zwiększenia komfortu i atrakcyjności miejsca zamieszkania. Przyczyni się to do integracji społeczności, wzmacniania tożsamości lokalnej i budowania więzi międzyludzkich. Tym samym w sferze społecznej rozwiązane zostaną problemy dotyczące niskiej aktywności społecznej, która została zidentyfikowana jako jeden z problemów sfery społecznej. W sferze funkcjonalno- przestrzennej, obszar zdegradowany zostanie zmodernizowany, udostępnione zostaną obiekty małej infrastruktury oraz miejsca postojowe
Zakres realizowanych zadań	Zakres projektu obejmuje między innymi: – Wyrównanie terenu, utworzenie terenów zielonych, ciągów pieszych, – Elementy OZE w postaci lamp solarnych, – Elementy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, np. plac zabaw, siłownia zewnętrzna, ławki, kosze na śmieci, altana lub wiata, – Odnowienie elewacji świetlicy wiejskiej.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy
Szacowana wartość	250 000 zł
Prognozowane rezultaty oraz sposób	– Poprawa i modernizacja przestrzeni publicznej, – Wzmocnienie więzi społeczności lokalnej,

ich oceny w odniesieniu do celów	– Wzrost społecznej aktywności i zaangażowania społecznego, – Poprawa estetyki przestrzeni publicznej, – Poprawa warunków odpoczynku mieszkańców, – Sposób oceny rezultatów: – Dokumentacja techniczna, – Wizja lokalna – Protokół zdawczo- odbiorczy
Wskaźniki	– Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami- 1 szt. – Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji- 183 – Liczba przedsięwzięć proekologicznych – 1 – Obiekty infrastruktury sportowej objęte wsparciem – 1 szt. – Obiekty infrastruktury rekreacyjnej objętej wsparciem – 1 szt.
Zgodność z celami i kierunkami	4.1, 4.3
Charakter przedsięwzięcia (sfera)	Społeczna, funkcjonalno- przestrzenna
Dostępność dla osób niepełnosprawnych	Będzie uwzględniony w pracach projektowych i będzie dotyczył w szczególności zastosowania: utwardzonych, równych alejek o szer. min. 1,8 m umożliwiających swobodne mijanie się wózków i redukujących ryzyko potknięć; ławek z oparciami i podłokietnikami; obniżone krawężniki przy przejściach; strefy cienia (m.in. zadaszenia i nasadzenia), które chronią przed przegrzaniem i ułatwiają dłuższe korzystanie z przestrzeni; oświetlenie LED o równomiernym rozproszeniu zapewniające bezpieczeństwo wieczorem.
Okres realizacji	2026 - 2029
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	P1, P2, P4,P7,P8
Podmiot realizujący i podmioty współpracujące	Gmina Poświętne

9.1.4 PRZEDSIĘWZIĘCIE P4

Tytuł przedsięwzięcia	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej wokół świetlicy w Wilkowie Starym
Zakres terytorialny/ lokalizacja	Podobszar IV Wilkowo Nowe; miejsce realizacji Wilkowo Stare nr działki 307/1, 307/3
Cele i uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Celem projektu jest zapewnienie równego dostępu do przestrzeni publicznej, aktywizacja mieszkańców we wszystkich grupach wiekowych. Stworzenie przyjaznej przestrzeni publicznej, miejsc spotkań i rekreacji, a także wprowadzenie elementów zieleni, przyczyni się do zwiększenia komfortu i atrakcyjności miejsca zamieszkania. Przyczyni się to do

	integracji społeczności, wzmacniania tożsamości lokalnej i budowania więzi międzyludzkich. W sferze funkcjonalno-przestrzennej, obszar zdegradowany zostanie zmodernizowany, udostępnione zostaną obiekty małej infrastruktury oraz miejsca postojowe. Miejsce realizacji projektu leży poza obszarem rewitalizacji, jednak przedsięwzięcie służyć będzie realizacji celów i kierunków działań GPR. Miejscowość Wilkowo Nowe, będące obszarem rewitalizacji sąsiaduje bezpośrednio z miejscowością Wilkowo Stare. Na terenie obu miejscowości brak jest obiektów do aktywizacji i integracji społecznej. Będzie to jedyny tego rodzaju obiekt w najbliższej okolicy. Stworzy to możliwość podtrzymywania więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami obszaru zdegradowanego przeznaczonego do rewitalizacji, z mieszkańcami znajdującymi się w dużo lepszej sytuacji społeczno-gospodarczej.
Zakres realizowanych zadań	Zakres projektu obejmuje między innymi: – Wyrównanie terenu, utworzenie terenów zielonych, ciągów pieszych, – Elementy OZE w postaci lamp solarnych, – Elementy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, np. plac zabaw, siłownia zewnętrzna, ławki, kosze na śmieci, altana lub wiata.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy
Szacowana wartość	100 000 zł
Prognozowane rezultaty oraz sposób ich oceny w odniesieniu do celów	– Poprawa i modernizacja przestrzeni publicznej, – Wzmocnienie więzi społeczności lokalnej, – Wzrost społecznej aktywności i zaangażowania społecznego, – Poprawa estetyki przestrzeni publicznej, – Poprawa warunków odpoczynku mieszkańców. Sposób oceny rezultatów: – Dokumentacja techniczna, – Wizja lokalna, – Protokół zdawczo- odbiorczy.
Wskaźniki	– Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami- 1 szt. – Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji-78 – Liczba przedsięwzięć proekologicznych – 1 szt. – Obiekty infrastruktury sportowej objęte wsparciem – 1 szt. – Obiekty infrastruktury rekreacyjnej objętej wsparciem – 1 szt.
Zgodność z celami i kierunkami	4.1, 4.3
Charakter przedsięwzięcia (sfera)	Społeczna, funkcjonalno- przestrzenna
Dostępność dla osób niepełnosprawnych	Będzie uwzględniony w pracach projektowych i będzie dotyczył w szczególności zastosowania: utwardzonych, równych alejek o szer. min. 1,8 m umożliwiających swobodne mijanie się wózków i redukujących ryzyko potknięć; ławek z oparciami i podłokietnikami; obniżone

	krawężniki przy przejściach; strefy cienia (m.in. zadaszenia i nasadzenia), które chronią przed przegrzaniem i ułatwiają dłuższe korzystanie z przestrzeni; oświetlenie LED o równomiernym rozproszeniu zapewniające bezpieczeństwo wieczorem.
Okres realizacji	2026 - 2028
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	P1, P2, P3,P7,P8
Podmiot realizujący i podmioty współpracujące	Gmina Poświętne

9.1.5 PRZEDSIĘWZIĘCIE P5

Tytuł przedsięwzięcia	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej wokół świetlicy w Zdrodach Nowych
Zakres terytorialny/ lokalizacja	Podobszar III Zdrody Nowe dz. nr 22
Cele i uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Celem projektu jest zapewnienie równego dostępu do przestrzeni publicznej, aktywizacja mieszkańców we wszystkich grupach wiekowych. Stworzenie przyjaznej przestrzeni publicznej, miejsc spotkań i rekreacji, a także wprowadzenie elementów zieleni, przyczyni się do zwiększenia komfortu i atrakcyjności miejsca zamieszkania. Przyczyni się to do integracji społeczności, wzmacniania tożsamości lokalnej i budowania więzi międzyludzkich. W sferze funkcjonalno- przestrzennej, obszar zdegradowany zostanie zmodernizowany, udostępnione zostaną obiekty małej infrastruktury oraz miejsca postojowe.
Zakres realizowanych zadań	Zakres projektu obejmuje między innymi: – Wyrównanie terenu, utworzenie terenów zielonych, ciągów pieszych, – Elementy OZE w postaci lamp solarnych, – Elementy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, np. plac zabaw, siłownia zewnętrzna, ławki, kosze na śmieci, altana lub wiata.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy
Szacowana wartość	100 000 zł
Prognozowane rezultaty oraz sposób ich oceny w odniesieniu do celów	– Poprawa i modernizacja przestrzeni publicznej, – Wzmocnienie więzi społeczności lokalnej, – Wzrost społecznej aktywności i zaangażowania społecznego, – Poprawa estetyki przestrzeni publicznej, – Poprawa warunków odpoczynku mieszkańców. Sposób oceny rezultatów: – Dokumentacja techniczna, – Wizja lokalna, – Protokół zdawczo- odbiorczy.

Wskaźniki	– Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami- 1 szt. – Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji-131 – Liczba przedsięwzięć proekologicznych – 1 – Obiekty infrastruktury sportowej objęte wsparciem– 1 szt. – Obiekty infrastruktury rekreacyjnej objętej wsparciem – 1 szt.
Zgodność z celami i kierunkami	4.1, 4.3
Charakter przedsięwzięcia (sfera)	Społeczna, funkcjonalno- przestrzenna
Dostępność dla osób niepełnosprawnych	Będzie uwzględniony w pracach projektowych i będzie dotyczył w szczególności zastosowania: utwardzonych, równych alejek o szer. min. 1,8 m umożliwiających swobodne mijanie się wózków i redukujących ryzyko potknięć; ławek z oparciami i podłokietnikami; obniżone krawężniki przy przejściach; strefy cienia (m.in. zadaszenia i nasadzenia), które chronią przed przegrzaniem i ułatwiają dłuższe korzystanie z przestrzeni; oświetlenie LED o równomiernym rozproszeniu zapewniające bezpieczeństwo wieczorem.
Okres realizacji	2026 - 2028
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	P1, P2, P4,P7,P8
Podmiot realizujący i podmioty współpracujące	Gmina Poświętne

9.1.6 PRZEDSIĘWZIĘCIE P6

Tytuł przedsięwzięcia	Mobilna Biblioteka
Zakres terytorialny/ lokalizacja	Wszystkie podobszary
Cele i uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Celem projektu jest wyrównanie szans w dostępie do oferty kulturalno-edukacyjnej poprzez popularyzację czytelnictwa w różnych formach, spotkań przy książce, co także umożliwi rozwijania talentów oraz naukę kreatywnego spędzania wolnego czasu.
Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada organizację i przeprowadzenie mobilnych punktów udostępniania książek i innych zasobów bibliotecznych w świetlicach wiejskich w Pietkowie (dawna szkoła), Wilkowie Starym, Porośl - Wojsławy i Zdrody Nowe, które będą polegały na dostarczaniu i cyklicznej wymianie literatury z różnych dziedzin (dziecięcej, dla dorosłych, popularno-naukowej) poprzez wygospodarowanie przestrzeni czytelniczej (zakup zamykanych na klucz regałów na książki, stolików, foteli, laptopa, puf, gier planszowych, puzzli i innych, itp. wyposażenia). Projekt adresowany jest do dorosłych, w tym seniorów, młodzieży i dzieci.

Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy
Szacowana wartość	30 000 zł
Prognozowane rezultaty oraz sposób ich oceny w odniesieniu do celów	– Wzrost społecznej aktywności i zaangażowania społecznego, – Stworzenie warunków do rozwoju intelektualnego mieszkańców obszarów rewitalizacji, – Stworzenie warunków do kreatywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców, – Rozszerzenie i poprawa jakości oferty kulturalno-edukacyjnej. Sposób oceny rezultatów: – Wizja lokalna, – Rachunki/ faktury, – Dokumentacja wypożyczeni.
Wskaźniki	– Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji-922 – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami-4 – Wzrost liczby czytelników- 50 osób – Wzrost liczby osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalno-edukacyjnych -100
Zgodność z celami i kierunkami	4.1. 4.2. 2.2.
Charakter przedsięwzięcia (sfera)	Społeczna, funkcjonalno- przestrzenna
Dostępność dla osób niepełnosprawnych	Obiekty dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, które posiadają wejścia z poziomu 0 lub podjazdy, toalety dostępne dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Okres realizacji	2026-2028
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	P10,P11,
Podmiot realizujący i podmioty współpracujące	Gminna Biblioteka Publiczna Gmina Poświętne

9.1.7 PRZEDSIĘWZIĘCIE P7

Tytuł przedsięwzięcia	Rewitalizacja przestrzeni publicznej w m. Gołębie
Zakres terytorialny/ lokalizacja	Podobszar V Gołębie dz. nr 92, 91/1, 90/1 i 89/1
Cele i uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Miejscowości: Gołębie i Poświętne stanowią centrum Gminy Poświętne z uwagi na zlokalizowanie wszystkich instytucji: urząd, bank i szkoła. Szkoła – z uwagi na dostępność terenu – staje się naturalnym miejscem spotkań: rekreacyjno-sportowych, rozrywkowych, integrujących itp. Od wielu lat mieszkańcy podkreślają brak infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, która byłaby miejscem ich spotkań.

	Miejscowość Gołębie charakteryzuje się deficytem przestrzeni publicznej efektywnie zaaranżowanej, na której można spędzać aktywnie czas – niezależnie od wieku. Podczas wielu spotkań podkreślany jest brak zielonych terenów udostępnionych publicznie. Podkreślić należy także aspekt techniczny dotyczący dostępności miejsc postojowych, co jest istotne z punktu widzenia korzystania z obiektów do zajęć szkolnych (rodzice dowożą dzieci do szkoły), a także wykorzystania obiektów na inne cele (festyny, spotkania integracyjne, sport amatorski), co wiąże się z koniecznością udostępnienia miejsc postojowych dla przyjeżdżających osób. Z uwagi na wiejski charakter Gminy wiadomo, że takie miejsce może powstać przy szkole, a także musi charakteryzować się wielofunkcyjnością. Analizując jego zakres oraz potrzeby mieszkańców projekt przyczyni się do rozwiązania problemów społecznych (nowe możliwości spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup wiekowych to mniejsze problemy wśród dzieci, młodzieży, osób dorosłych i seniorów oraz pobudzenie aktywności społecznej). Poprzez organizację wydarzeń, festiwali, występów artystycznych czy turniejów sportowych, projekt umożliwi mieszkańcom spotkania, wymianę doświadczeń i wspólne działania, co przyczyni się do budowania więzi społecznych. Zmodernizowany obiekt sportowy i szereg działań aktywizujących planowanych na obiekcie pozwoli także na wsparcie lokalnego biznesu (działalność rekreacyjno-sportowa, kulturalna, rehabilitacyjna, drobny handel, gastronomia), który uzyska szansę na wzrost dochodów przy okazji organizacji wydarzeń kulturalnych i sportowych oraz edukacyjnych. Projekt rozwiązuje także problemy funkcjonalno-przestrzenne otoczenia szkoły - dotychczas niezagospodarowane tereny wokół zdegradowanych obiektów sportowych, nastąpi eliminacja niekontrolowanego zaśmiecania i parkowanie aut. Projekt wspiera także problemy związane z niską emisją, zanieczyszczeniami i suszą – planowane są nasadzenia roślinności, mała retencja, OZE.
Zakres realizowanych zadań	Zakres prac ma objąć między innymi: – Wykonanie nawierzchni boiska, – Zakup wyposażenia boiska, – Zakup i montaż trybun, – Wykonanie oświetlenia, – Zakup i montaż sceny, – Wykonanie wiaty (zadaszenia), – Zagospodarowanie nieruchomości, w tym tereny zielone i inne – Elementy OZE, – Bieżni oraz skoczni do skoku w dal lub trójskoku, – Miejsc postojowych dla samochodów osobowych, – Dwóch szczelnych zbiorników na deszczówkę każdy o poj. do 30 m³,

	– Doziemnej instalacji nawadniającej z doziemną instalacją odwadniającą, – Górki ze zjeżdżalnią wraz z elementami małej architektury, zielenią i zagospodarowaniem terenu oraz niezbędną infrastrukturą techniczną.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy
Szacowana wartość	3 300 000 zł
Prognozowane rezultaty oraz sposób ich oceny w odniesieniu do celów	– Rozwój oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i promocja, zdrowego stylu życia, – Wzmocnienie więzi międzyludzkiej, – Wzrost aktywności społecznej, – Poprawa warunków zamieszkania. Sposób oceny rezultatów: – Dokumentacja techniczna, – Wizja lokalna, – Protokół zdawczo- odbiorczy.
Wskaźniki	– Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami -1 – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji - 119 – Liczba przedsięwzięć proekologicznych-1 – Obiekty infrastruktury sportowej objęte wsparciem – 1 szt. – Obiekty infrastruktury rekreacyjnej objętej wsparciem– 1 szt.
Zgodność z celami i kierunkami	4.1 4.3 5.3
Charakter przedsięwzięcia (sfera)	Społeczna, funkcjonalno- przestrzenna, techniczna, środowiskowa, gospodarcza
Dostępność dla osób niepełnosprawnych	Będzie uwzględniony w pracach projektowych i będzie dotyczył w szczególności zastosowania: utwardzonych, równych alejek o szer. min. 1,8 m umożliwiających swobodne mijanie się wózków i redukujących ryzyko potknięć; ławek z oparciami i podłokietnikami; obniżone krawężniki przy przejściach; strefy cienia (m.in. zadaszenia i nasadzenia), które chronią przed przegrzaniem i ułatwiają dłuższe korzystanie z przestrzeni; oświetlenie LED o równomiernym rozproszeniu zapewniające bezpieczeństwo wieczorem.
Okres realizacji	2026-2029
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	P1, P2,P3, P4, P5,P7,P8
Podmiot realizujący i podmioty współpracujące	Gmina Poświętne

9.1.8 PRZEDSIĘWZIĘCIE P8

Tytuł przedsięwzięcia	Bajkowy Żłobek- utworzenie i wyposażenie żłobka w miejscowości Gołębie
Zakres terytorialny/ lokalizacja	Podobszar V Gołębie działka nr 92
Cele i uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Celem projektu jest stworzenie żłobka, które umożliwi dzieciom korzystanie z kompleksowej oferty edukacyjnej i rozwojowej. Żłobek jest 1 etapem edukacji dziecka, który przygotowuje malucha do wejścia w okres przedszkolny. Uczęszczanie do tego typu placówki jest ważne z punktu widzenia dziecka. Już od najmłodszych lat dziecko w tego rodzaju placówkach jest pod fachową opieką która wspiera rozwój fizyczny, intelektualny, emocjonalny. Powstanie żłobka jest również niebagatelne z punktu widzenia dorosłych. Obecnie na terenie gminy brak jest tego typu placówki co jest problematyczne z punktu widzenia młodych mam, które chciałyby podjąć pracę zarobkową. Brak opieki nad małym dzieckiem powoduje marginalizację zawodową, która w konsekwencji niejednokrotnie wiąże się z długotrwałym bezrobociem i koniecznością korzystania z opieki społecznej
Zakres realizowanych zadań	Zakres prac obejmuje rozbudowę z przebudową części parteru budynku szkoły podstawowej na potrzeby żłobka wraz z wyposażeniem w sprzęt i niezbędne pomoce dydaktyczne. Projekt obejmuje również stworzenie niezbędnej infrastruktury technicznej i zagospodarowanie terenu zielonego wokół żłobka. Będzie on posiadał niezależną salę, łazienkę i szatnię, a także pomieszczenie socjalne i gospodarcze. Częścią wspólną żłobka oraz szkoły podstawowej z oddziałami przedszkolnymi będzie kuchnia, która zostanie wyposażona w sprzęty i pomoce kuchenne. W ramach projektu zostaną zrealizowane następujące zadania: Zadanie 1. – Wykonanie dokumentacji projektowej, – Przebudowa i rozbudowa obiektu budowlanego. Zadanie 2. Zakup i montaż wyposażenia żłobka, w tym: zakup mebli, wyposażenia, zabawek i pomocy dydaktycznych do Sali pobytu dzieci, zakup wyposażenia łazienki, szatni, pomieszczenia socjalnego, gospodarczego i kuchni. Zadanie 3. Zakup pomocy dydaktycznych. Zadanie 4. Dostosowanie otoczenia instytucji opieki.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy
Szacowana wartość	1 061 392 zł
Prognozowane rezultaty oraz sposób ich oceny w odniesieniu do celów	– Poprawa warunków życia na terenie Gminy, – Rozwój oferty edukacyjnej skierowanej do najmłodszych mieszkańców, – Zagospodarowanie obiektów niezbędnych do rozwoju fizycznego i intelektualnego. Sposób oceny rezultatów: – Dokumentacja techniczna,

	– Wizja lokalna, – Protokół zdawczo- odbiorczy.
Wskaźniki	– Liczba przedsięwzięć proekologicznych- 1 – Liczba nowych obiektów edukacyjnych – 1 – Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji-119 – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami- 1 – Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach -1
Zgodność z celami i kierunkami	2.1 3.1
Charakter przedsięwzięcia (sfera)	Społeczna, gospodarcza, funkcjonalno- przestrzenna
Dostępność dla osób niepełnosprawnych	W projekcie będą uwzględnione potrzeby osób niepełnosprawnych, w tym toalety, wejście z odpowiednim podjazdem, drzwi o szerokości umożliwiającej wjazd wózkami dla osoby niepełnosprawnej, oświetlenie LED nie dające dużego rozproszenia.
Okres realizacji	2024-2025
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	P9
Podmiot realizujący i podmioty współpracujące	Gmina Poświętne

9.1.9 PRZEDSIĘWZIĘCIE P9

Tytuł przedsięwzięcia	Termomodernizacja budynków Szkoły Podstawowej
Zakres terytorialny/ lokalizacja	Podobszar V Gołębie - dz. nr 92
Cele i uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Celem projektu jest poprawa warunków nauki w szkole podstawowej oraz minimalizacja emisji zanieczyszczeń do środowiska, co w konsekwencji przyczyni się do jakości powietrza na terenie obszaru rewitalizacji.
Zakres realizowanych zadań	Zakres prac obejmuje termomodernizację budynków Szkoły Podstawowej i w ramach prac przewidziano: – Docieplenie ścian przylegających do gruntu – Docieplenie ścian nadziemnych. – Docieplenie dachów skośnych. – Docieplenie ścian nadziemnych piwnic. – Wymiana stolarki okiennej. – Wymiana starego kotła gazowego do przygotowania ciepłej wody użytkowej na pompę ciepła powietrze-woda z nowym zasobnikiem bez strat, modernizacja i zaizolowanie instalacji rozprowadzających.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY POŚWIĘTNE DO ROKU 2030

	Dodatkowo w zakresie zapewnienia dostępności osobom z niepełnosprawnościami zaplanowano montaż 2 wind schodowych (alternatywnie zakup 2 szt. schodołazów). Zaplanowano również działania informacyjno-promocyjne: festyn rodzinny mający na celu upowszechnianie kwestii związanych z energooszczędnością oraz wykorzystaniem OZE
Odbiorcy/beneficjenci projektu	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy
Szacowana wartość	3 462 566 zł
Prognozowane rezultaty oraz sposób ich oceny w odniesieniu do celów	– Poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej z uwzględnieniem efektywności energetycznej, – Poprawa ładu przestrzennego obiektów na terenie podobszarów rewitalizacji, – Poprawa warunków nauki na terenie Gminy. Sposób oceny rezultatów: – Dokumentacja techniczna, – Wizja lokalna, – Protokół zdawczo- odbiorczy.
Wskaźniki	– Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach- 1 szt. – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami- 1 szt. – Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami- 1 szt. – Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji-119 – Liczba przedsięwzięć proekologicznych- 1 szt.
Zgodność z celami i kierunkami	5.1 5.3
Charakter przedsięwzięcia (sfera)	Społeczna, techniczna
Dostępność dla osób niepełnosprawnych	Obiekt posiada podjazd dla niepełnosprawnych, brak barier architektonicznych, min. dostosowane pomieszczenia sanitarne.
Okres realizacji	2024 - 2026
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	P8,P12
Podmiot realizujący i podmioty współpracujące	Gmina Poświętnem Szkoła Podstawowa w Poświętnem z siedzibą w Gołębiach

9.1.10 PRZEDSIĘWZIĘCIE P10

Tytuł przedsięwzięcia	Aktywnie i pożytecznie – działalność Kół Gospodyń Wiejskich w gminie Poświętne
Zakres terytorialny/ lokalizacja	Wszystkie podobszary
Cele i uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Celem projektu jest aktywizacja działalności osób działających w Kołach Gospodyń Wiejskich poprzez umożliwienie działalności i rozwijania talentów, zainteresowań w szczególności kobiet zamieszkujących tereny wiejskie, co także umożliwi naukę kreatywnego spędzania wolnego czasu.
Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada organizację i przeprowadzenie systematycznych spotkań w ramach Kół Gospodyń Wiejskich, m.in. warsztaty kulinarne, warsztaty i szkolenia rozwoju osobistego, przedsiębiorczości, agroturystyki i turystyki, które będą odbywać się świetlicach wiejskich we wskazanych podobszarach. Projekt zakłada także wyjazdowe szkolenia i warsztaty, których celem jest integracja środowiska, poszukiwanie nowych pomysłów i inicjatyw.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy
Szacowana wartość	30 000 zł rocznie
Prognozowane rezultaty oraz sposób ich oceny w odniesieniu do celów	– Organizacja warsztatów w tym dla seniorów, – Aktywizacja mieszkańców z zakresu działalności gospodarczej – Wzmocnienie więzi społeczności lokalnej, – Stworzenie warunków do kreatywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców. Sposób oceny rezultatów: – Lista zapisów na warsztaty szkolenia.
Wskaźniki	– Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji-922 – Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach- 45
Zgodność z celami i kierunkami	2.2 4.1 4.2
Charakter przedsięwzięcia (sfera)	Społeczna, gospodarcza, funkcjonalno- przestrzenna
Dostępność dla osób niepełnosprawnych	Obiekty dostępne do potrzeb osób niepełnosprawnych, m.in. wejście z poziomu 0 lub z podjazdem, drzwi odpowiedniej szerokości i dostosowane toalety.
Okres realizacji	2025-2029
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	P6,P11
Podmiot realizujący i podmioty współpracujące	Gmina Poświętne, Organizacje pozarządowe

9.1.11 PRZEDSIĘWZIĘCIE P11

Tytuł przedsięwzięcia	Twórczość i Tradycja: Przekaz Międzypokoleniowy w Gminie Poświętne
Zakres terytorialny/ lokalizacja	Wszystkie podobszary
Cele i uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Celem projektu jest wyrównanie szans w dostępie do kultury, umożliwienie rozwijania talentów oraz nauka kreatywnego spędzania wolnego czasu.
Zakres realizowanych zadań	Odbiorcami projektu będą osoby w wieku emerytalnym, zamieszkujące teren Gminy Poświętne. Są to członkowie środowiska wiejskiego, którzy w okresie aktywności zawodowej byli przedstawicielami różnych, nie tylko rolniczych zawodów. Projekt zakłada serię warsztatów np. z wykonywania naturalnych kosmetyków z wykorzystaniem podlaskich ziół, warsztaty z makramy, tworzenia ozdób domowych, spotkań z dietetykiem czy warsztatów kulinarnych. Warsztaty będą także okazją do integracji międzypokoleniowej i przekazywania młodszemu doświadczeń i posiadanej wiedzy, gdyż projekt zakłada udział także dzieci i młodzieży z terenu Gminy Poświętne.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy
Szacowana wartość	40 000 zł
Prognozowane rezultaty oraz sposób ich oceny w odniesieniu do celów	– Organizacja warsztatów w tym dla seniorów – Stworzenie warunków do kreatywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców Sposób oceny rezultatów: – Ilość formularzy rejestracyjnych – Listy obecności uczestników – Badania ankietowe uczestników
Wskaźniki	– Liczba osób uczestniczących w aktywności – 120 osób – Liczba seniorów uczestniczących w aktywności – 60 osób – Wzrost wiedzy związanej z uczestnictwem w warsztatach – 30%
Zgodność z celami i kierunkami	2.2 4.1 4.2
Charakter przedsięwzięcia (sfera)	Społeczna, funkcjonalno- przestrzenna
Dostępność dla osób niepełnosprawnych	Obiekty dostępne do potrzeb osób niepełnosprawnych, m.in. wejście z poziomu 0 lub z podjazdem, drzwi odpowiedniej szerokości i dostosowane toalety.
Okres realizacji	2025-2032
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	P10,P6,P12

Podmiot realizujący i podmioty współpracujące	Dom Kultury w Poświętnem Gmina Poświętne
--	---

9.1.12 PRZEDSIĘWZIĘCIE P12

Tytuł przedsięwzięcia	Zajęcia pozalekcyjne w Gminie Poświętne
Zakres terytorialny/ lokalizacja	Podobszar V Gołębje - dz. nr 92
Cele i uzasadnienie potrzeb realizacji przedsięwzięcia	Celem projektu jest wyrównanie szans edukacyjnych dzieci oraz podniesienie kompetencji w zakresie informatyki.
Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada przeprowadzenie zajęć pozalekcyjnych: o charakterze wyrównawczym z języka polskiego, matematyki, języka angielskiego oraz rozwijających umiejętności informatyczne dla uczniów Szkoły Podstawowej, czyli mieszkańców Gminy Poświętne. Realizowany będzie przez 3 lata. Jest to projekt partnerski realizowany przez LGD N.A.R.E.W, w którym uczestnictwo zadeklarowało 5 gmin.
Odbiorcy/beneficjenci projekt	Mieszkańcy obszarów rewitalizacji, mieszkańcy gminy
Szacowana wartość	74 000 zł
Prognozowane rezultaty oraz sposób ich oceny w odniesieniu do celów	– Rozszerzenie i poprawa jakości oferty kulturalno-edukacyjnej, – Stworzenie warunków do rozwoju intelektualnego mieszkańców obszarów rewitalizacji. Metody pomiaru: – Lista zapisów – Lista obecności – Spadek liczby ocen niedostatecznych
Wskaźniki	– Liczba osób uczestniczących w zajęciach- 200 – Ilość godzin zajęć- 130 – Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji-922
Zgodność z celami i kierunkami	2.2 4.2
Charakter przedsięwzięcia (sfera)	Społeczna, funkcjonalno- przestrzenna
Dostępność dla osób niepełnosprawnych	Obiekt zapewnia potrzeby osób niepełnosprawnych, brak barier architektonicznych, min. dostosowane pomieszczenia sanitarne.
Okres realizacji	2025-2032
Komplementarność lub powiązanie z innymi przedsięwzięciami	P10,P11,P8
Podmiot realizujący i podmioty współpracujące	Szkoła Podstawowa w Poświętnem z siedzibą w Gołębiach Gmina Poświętne

9.2 PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE

9.2.1 POPRAWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

- a) Rozbudowa istniejącego oświetlenia ulicznego m.in. Pietkowo, Liza Stara, Zdrody Nowe, Porośl Wojsławy, Gołębie,
- b) Rozbudowa sieci wodociągowej (m.in. Porośl Wojsławy)

Głównym celem projektu jest poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do podstawowej infrastruktury technicznej, która przyczynia się do poprawy jakości życia, podnosi atrakcyjność miejscowości dla mieszkańców i turystów oraz wspiera rozwój lokalnej gospodarki. Należy zaznaczyć, że obszar miejscowości Liza Stara, Pietkowo, Zdrody Nowe charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem przestępczości i wykroczeń. Mając powyższe na uwadze rozbudowa oświetlenia powinna przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa na analizowanym obszarze.

Projekt ma na celu wyeliminowanie braków infrastrukturalnych, poprawę warunków życia, poprawę bezpieczeństwa publicznego.

Lokalizacja: Porośl Wojsławy - dz. nr 271, 273, Pietkowo, Liza Stara, Zdrody Nowe, Porośl Wojsławy, Gołębie – w pasach drogowych.

Dostępność dla osób niepełnosprawnych: nie dotyczy.

9.2.2 REWITALIZACJA KAPLICZKI ŚW. JANA NEPOMUCENA W PIETKOWIE

Głównym celem projektu jest zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez restaurację i konserwację obiektów zabytkowych. Realizacja zamierzenia przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej obszaru, poprawy estetyki oraz wprowadzenia ładu przestrzennego.

Lokalizacja: działka nr 417/2

Dostępność dla osób niepełnosprawnych: nie dotyczy

9.2.3 KLUB SENIORA W POŚWIĘTNEM

Planowana inwestycja położona będzie poza obszarem rewitalizacji lecz będzie miała bezpośredni wpływ na społeczność całej Gminy w tym wszystkich obszarów rewitalizacji. Przedsięwzięcie służyć będzie realizacji celów i kierunków działań GPR. Na terenie Gminy obserwowane są niekorzystne trendy demograficzne- starzenie się społeczeństwa. Wymusi to niejako konieczność podejmowania odpowiednich działań nakierowanych na seniorów. Klub seniora umożliwi osobom starszym uczestnictwo w zajęciach, warsztatach, przeznaczonych tylko dla osób w jesieni życia. Jest to swego rodzaju integracja pomiędzy ludźmi starszymi, którzy nie zawsze są rozumiani przez młodsze pokolenia. Dzięki prowadzonym zajęciom seniorzy będą mieli możliwość opóźnienia procesów starzenia zarówno intelektualnego, jak i fizycznego.

Lokalizacja: działka nr 89/1, 55/2.

Dostępność dla osób niepełnosprawnych: obiekt zapewnia potrzeby osób niepełnosprawnych, w tym podjazd, brak barier architektonicznych.

9.2.4 DZIAŁALNOŚĆ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ, AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Projekt zaliczał się będzie do tzw. projektów miękkich. Jego celem będzie aktywizacja zawodowa mieszkańców będących w trudnej sytuacji życiowej. Zadanie polegało będzie na przeprowadzeniu szkoleń, pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, poradnictwie w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej. Projekt kierowany będzie również do seniorów chcących podjąć zatrudnienie. Szczególny nacisk kładziony będzie na osoby będące w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, a więc osób długotrwale bezrobotnych, powyżej 50 roku życia oraz osób młodych do 30 roku życia. Prowadzone będą również warsztaty umożliwiające nabycie nowych umiejętności.

Lokalizacja: Wilkowo Stare działka nr 307/1, 307/3, Porośl – Wojsławcy - działka nr 58/2, Pietkowo - działka nr 189, Zdrody Nowe - działka nr 22.

Dostępność dla osób niepełnosprawnych: Obiekty dostosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym brak barier architektonicznych.

9.2.5 AKTYWIZACJA DZIECI I MŁODZIEŻY, W TYM DZIAŁALNOŚĆ STOWARZYSZENIA KLUB MAM

Projekt zlokalizowany będzie na terenie obszaru Gołębie. Skierowany będzie głównie do młodych matek, które będą miały możliwość spotkania, wymiany doświadczeń. Działalność Stowarzyszenia spowoduje minimalizację poczucia marginalizacji przez brak zatrudnienia z powodu urodzenia dziecka. Aktywizacja dzieci i młodzieży polegała będzie na ukierunkowaniu dzieci i młodzieży na dalszą edukację i rozwój fizyczny.

Lokalizacja: Gołębie działka nr 92.

Dostępność dla osób niepełnosprawnych: obiekt dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym podjazd, brak barier architektonicznych.

9.2.6 SPORT TO ZDROWIE - DZIAŁALNOŚĆ UKS ORKAN I INNA SPORTOWA

Projekt realizowany będzie w Gołębiach na bazie hali sportowej i boiska. Celem projektu jest poprawa warunków spędzania wolnego czasu, rozwoju zainteresowań sportem głównie wśród dzieci i młodzieży. W ramach projektu prowadzone będą zajęcia sportowe i rekreacyjne dla dzieci i dorosłych.

Lokalizacja Gołębie działka nr 92, 91/1, 90/1, 89/1.

Dostępność dla osób niepełnosprawnych: obiekt dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym podjazd, brak barier architektonicznych.

10 MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

10.1 MECHANIZMY INTEGRACJI

Mechanizmy integracji w Gminnym Programie Rewitalizacji mają na celu skoordynowane działanie różnych podmiotów i wzajemne uzupełnianie się działań. Do mechanizmów integracji Gminnego Programu Rewitalizacji zaliczyć należy:

Komitet Rewitalizacji: Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą wójta. Komitet składa się z przedstawicieli lokalnych władz, społeczności lokalnej, organizacji pozarządowych, biznesu i innych zainteresowanych stron. Zadaniem komitetu jest integracja działań i wymiana informacji między różnymi podmiotami.

Konsultacje społeczne: są sposobem uzyskiwania opinii, stanowisk, propozycji itp. od instytucji i osób, których w pewien sposób dotkną – bezpośrednio lub pośrednio – skutki proponowanych przez działania.

Konsultacje społeczne to proces dialogu pomiędzy przedstawicielami władz (każdego szczebla - od lokalnych po centralne) a mieszkańcami, mający na celu zebranie głosów mieszkańców i w oparciu o nie podjęcie przez władze optymalnych decyzji w sprawach publicznych.

Konsultacje mają na celu organizowanie spotkań, zbieranie ankiet co umożliwia aktywne zaangażowanie społeczności lokalnej w podejmowaniu decyzji i kształtowaniu projektów rewitalizacyjnych.

Monitoring i ocena: umożliwiają bieżącą analizę postępów realizacji GPR oraz efektów podejmowanych działań. Systematyczna ocena pozwala na identyfikację obszarów wymagających korekty lub dodatkowego wsparcia, co przyczynia się do ciągłego doskonalenia programu. Gminny program rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta co najmniej raz na 3 lata.

Mechanizmy integracji w Gminnym Programie Rewitalizacji mają na celu skoordynowane działanie różnych podmiotów, wzajemne uzupełnianie się działań oraz osiągnięcie synergii w procesie rewitalizacji. Dzięki temu możliwe jest skuteczne koordynowanie działań, współpraca między różnymi podmiotami oraz uwzględnienie potrzeb mieszkańców.

Wdrażanie wymienionych mechanizmów integracji w ramach GPR jest istotne dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju obszarów objętych rewitalizacją.

10.2 KOMPLEMENTARNOŚĆ ORAZ POWIAZANIA GOSPODARCZE, SPOŁECZNE I ŚRODOWISKOWE

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

10.2.1 KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji. Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii.

Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Komplementarność przestrzenna skutkuje ciągłą analizą następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia (np. przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę) dla skuteczności programu rewitalizacji.

Planowane inicjatywy wzajemnie się uzupełniają, skupiając się na ograniczonym obszarze, który stanowi obszar rewitalizacji. Zaplanowane działania rewitalizacyjne koncentrują się na danym obszarze będącym przedmiotem rewitalizacji, natomiast działania są ze sobą spójne i powiązane by tworzyć efekt synergii.

10.2.2 KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych/przedsięwzięć, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym, środowiskowym). Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań (np. tzw. „rewitalizacji technicznej”, „rewitalizacji społecznej” – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa) koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru. W komplementarności problemowej konieczne jest określenie pożądanego stanu, do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, oraz jego parametryzacja. Tak postawione zadanie ułatwi później wybór odpowiednich mierników/wskaźników osiągania celów programu rewitalizacji.

Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji. Poszczególne projekty zostały zaplanowane w ten sposób, by odpowiadały na zdiagnozowane problemy. Jednocześnie problemy dopełniają się. Zaplanowane działania społeczne jednocześnie wpłyną na poprawę ładu przestrzennego, poprawę warunków życia mieszkańców, poprawę estetyki otoczenia. Będzie to skutecznie przeciwdziałać negatywnym zjawiskom społecznym, gospodarczym, środowiskowym, technicznym i przestrzennym.

10.2.3 KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle.

Za realizację programu odpowiedzialny będzie Wójt Gminy wraz z pracownikami Urzędu Gminy. Będą oni odpowiedzialni za realizację projektów w sferze publicznej oraz za pozyskiwanie na ten cel środków zewnętrznych. Władze Gminy będą również odpowiedzialne za dialog w sprawie realizacji programu między interesariuszami programu a wdrażającym. Na Wójcie spoczywa także odpowiedzialność za monitoring programu, podawanie do publicznej wiadomości raportów z jego realizacji i ewentualne aktualizacje założeń. W ramach współpracy Gmina będzie współpracować z podmiotami i instytucjami sobie podległymi. Instytucje te będą aktywnie współpracować w realizacji projektów we wszystkich sferach.

Tabela 32. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych

Lp	Nazwa projektu	Projekty komplementarne	Komplementarność		
			problemowa	przestrzenna	proceduralno-funkcjonalna
1	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej w m. Pietkowo Drugie	1. Twórczość i Tradycja: Przekaz Międzypokoleniowy w Gminie Poświętne 2. Aktywnie i pożytecznie – działalność Kół Gospodyń Wiejskich w Gminie Poświętne	Wszystkie projekty dotyczą aktywizacji społecznej mieszkańców, zacieśniania więzi międzyludzkiej	Dotyczy tego samego obszaru przeznaczonego do rewitalizacji	Te same instytucje będą odpowiedzialne za jego wdrażanie. Są to Wójt i pracownicy Urzędu Gminy Poświętne
2	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej w m. Liza Stara	1. Twórczość i Tradycja: Przekaz Międzypokoleniowy w Gminie Poświętne 2. Aktywnie i pożytecznie – działalność Kół Gospodyń Wiejskich w Gminie Poświętne	Wszystkie projekty dotyczą aktywizacji społecznej mieszkańców, zacieśniania więzi międzyludzkiej	Dotyczy tego samego obszaru przeznaczonego do rewitalizacji	Te same instytucje będą odpowiedzialne za jego wdrażanie. Są to Wójt i pracownicy Urzędu Gminy Poświętne
3	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej w m. Porośl Wojsławcy	1. Twórczość i Tradycja: Przekaz Międzypokoleniowy w Gminie Poświętne 2. Aktywnie i pożytecznie – działalność Kół Gospodyń Wiejskich w Gminie Poświętne	Wszystkie projekty dotyczą aktywizacji społecznej mieszkańców, zacieśniania więzi międzyludzkiej	Dotyczy tego samego obszaru przeznaczonego do rewitalizacji	Te same instytucje będą odpowiedzialne za jego wdrażanie. Są to Wójt i pracownicy Urzędu Gminy Poświętne
4	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni	1. Twórczość i Tradycja: Przekaz Międzypokoleniowy w Gminie Poświętne	Wszystkie projekty dotyczą aktywizacji społecznej	Dotyczy tego samego obszaru	Te same instytucje będą odpowiedzialne za jego wdrażanie. Są

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY POŚWIĘTNE DO ROKU 2030

	publicznej wokół świetlicy w Wilkowie Nowym	2. Aktywnie i pożytecznie – działalność Kół Gospodyń Wiejskich w Gminie Poświętne	mieszkańców, zacieśniania więzi międzyludzkiej	przeznaczonego do rewitalizacji	to Wójt i pracownicy Urzędu Gminy Poświętne
5	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej wokół świetlicy w Zdrodach Nowych	1. Twórczość i Tradycja: Przekaz Międzypokoleniowy w Gminie Poświętne 2. Aktywnie i pożytecznie – działalność Kół Gospodyń Wiejskich w Gminie Poświętne	Wszystkie projekty dotyczą aktywizacji społecznej mieszkańców, zacieśniania więzi międzyludzkiej	Dotyczy tego samego obszaru przeznaczonego do rewitalizacji	Te same instytucje będą odpowiedzialne za jego wdrażanie. Są to Wójt i pracownicy Urzędu Gminy Poświętne
6	Mobilna Biblioteka	1. Bajkowy Żłobek- utworzenie i wyposażenie żłobka w miejscowości Gołębie 2. Zajęcia pozalekcyjne w Gminie Poświętne 3. Twórczość i Tradycja: Przekaz Międzypokoleniowy w Gminie Poświętne	Wszystkie projekty dotyczą kreatywnego spędzania wolnego czasu, rozwoju intelektualnego, zacieśniania więzi międzyludzkich	Dotyczy tego samego obszaru przeznaczonego do rewitalizacji	Te same instytucje będą odpowiedzialne za jego wdrażanie. Są to Wójt i pracownicy Urzędu Gminy Poświętne
7	Rewitalizacja przestrzeni publicznej w m. Gołębie	1. Twórczość i Tradycja: Przekaz Międzypokoleniowy w Gminie Poświętne 2. Zajęcia pozalekcyjne w Gminie Poświętne	Wszystkie projekty dotyczą aktywizacji społecznej mieszkańców, kreatywnego spędzania wolnego czasu szczególnie przez dzieci i młodzież,	Dotyczy tego samego obszaru przeznaczonego do rewitalizacji	Te same instytucje będą odpowiedzialne za jego wdrażanie. Są to Wójt i pracownicy Urzędu Gminy Poświętne
8	Bajkowy Żłobek- utworzenie i wyposażenie żłobka w miejscowości Gołębie	Zajęcia pozalekcyjne w Gminie Poświętne	Projekty dotyczą podniesienia i rozszerzenia oferty edukacyjnej skierowanej do dzieci i młodzieży	Dotyczy tego samego obszaru przeznaczonego do rewitalizacji	Te same instytucje będą odpowiedzialne za jego wdrażanie. Są to Wójt i pracownicy Urzędu Gminy Poświętne
9	Termomodernizacja budynków Szkoły Podstawowej	1. Bajkowy Żłobek- utworzenie i wyposażenie żłobka w miejscowości Gołębie 2. Zajęcia pozalekcyjne w Gminie Poświętne	Projekty dotyczą poprawy warunków nauczania i rozszerzenia oferty edukacyjnej w obszarze rewitalizacji i terenie Gminy	Dotyczy tego samego obszaru przeznaczonego do rewitalizacji	Te same instytucje będą odpowiedzialne za jego wdrażanie. Są to Wójt i pracownicy Urzędu Gminy Poświętne
10	Aktywnie i pożytecznie – działalność Kół Gospodyń Wiejskich w Gminie Poświętne	Twórczość i Tradycja: Przekaz Międzypokoleniowy w Gminie Poświętne	Wszystkie projekty dotyczą aktywizacji społecznej mieszkańców, zacieśniania więzi międzyludzkiej, poszerzenia kompetencji	Dotyczy tego samego obszaru przeznaczonego do rewitalizacji	Te same instytucje będą odpowiedzialne za jego wdrażanie. Są to Wójt i pracownicy Urzędu Gminy Poświętne
11	Twórczość i Tradycja: Przekaz Międzypokoleniowy w Gminie Poświętne	Aktywnie i pożytecznie – działalność Kół Gospodyń Wiejskich w Gminie Poświętne	Wszystkie projekty dotyczą aktywizacji społecznej mieszkańców, zacieśniania więzi międzyludzkiej, poszerzenia kompetencji	Dotyczy tego samego obszaru przeznaczonego do rewitalizacji	Te same instytucje będą odpowiedzialne za jego wdrażanie. Są to Wójt i pracownicy Urzędu Gminy Poświętne
12	Zajęcia pozalekcyjne w Gminie Poświętne	Bajkowy Żłobek- utworzenie i wyposażenie żłobka w miejscowości Gołębie	Projekty dotyczą podniesienia i rozszerzenia oferty edukacyjnej skierowanej do dzieci i młodzieży	Dotyczy tego samego obszaru przeznaczonego do rewitalizacji	Te same instytucje będą odpowiedzialne za jego wdrażanie. Są to Wójt i pracownicy Urzędu Gminy Poświętne

Źródło: Opracowanie własne.

10.2.4 KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Międzyokresowa – ma gwarantować ciągłość procesu rewitalizacji w zmieniających się uwarunkowaniach formalno-prawnych. Dotyczy to zmiany formuły programu realizacji w związku z zakończeniem okresu przejściowego określonego w ustawie o rewitalizacji, a także zasad wspierania procesów rewitalizacji w ramach polityki spójności w poszczególnych perspektywach finansowych (2007-2013, 2014-2020, 2021-2027), stanowiących jedno z głównych źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Jednocześnie stanowi odwołanie do obowiązku oceny aktualności i stopnia realizacji GPR co najmniej co 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie. Rewitalizacja stanowi proces wieloletni dlatego ważne jest kontynuowanie działań w poszczególnych okresach.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY POŚWIĘTNE DO ROKU 2030

Tabela 33. Komplementarność międzyokresowa projektów

Lp	Nazwa Beneficjenta	Program	Tytuł projekt	Okres realizacji	Wartość Projektu	Wysokość dofinansowania
1	Gmina Poświętne	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020	Rewitalizacja budynku i przestrzeni publicznej w miejscowości Pietkowo	2014 - 2020	369 000,00	294 724,09
2	Gmina Poświętne	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020	"Zagospodarowanie centrum miejscowości Brzozowo Stare"	2014 - 2020	422 735,75	138 881,41
3	Gmina Poświętne	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020	Rewitalizacja budynku po byłej szkole w Pietkowie na potrzeby kulturalne i edukacyjne lokalnej społeczności ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych	2014 - 2020	194 899,67	69 635,79
4	Gmina Poświętne	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020	Podniesienie jakości edukacji przedszkolnej w Oddziałach Wychowania Przedszkolnego w Szkole Podstawowej im. Bolesława Prusa w Poświętnem oraz wzrost kompetencji nauczycieli wychowania przedszkolnego.	2014 - 2020	47 580,87	34 855,07

10.2.5 KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Komplementarność źródeł finansowania - ma zagwarantować finansowanie GPR z kilku źródeł, skłonić to tworzenia montażu finansowych, aby uniezależnić realizację GPR od dostępności finansowania z jednego źródła. W praktyce oznacza to, że przedsięwzięcia rewitalizacyjne opierać się mają na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia z różnych funduszy i programów unijnych, w szczególności EFRR i EFS+ przy jednoczesnym wykluczeniu podwójnego dofinansowania. Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

W perspektywie finansowej 2021-2027, samorząd będzie miał dostęp do nowej puli dofinansowań, w tym Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu Spójności (FS), Europejskiego Funduszu Społecznego+ (EFS+) oraz Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) w ramach Europejskiego Zielonego Ładu.

Dostępne będą też programy takie jak Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS), Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG), Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS), Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) oraz inne. Dodatkowe wsparcie stanowią będą programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej. Różnego rodzaju dofinansowania zewnętrzne przyczynią się do zrównoważonego rozwoju obszaru rewitalizacji, poprawy warunków życia mieszkańców oraz wzrostu potencjału społeczno-gospodarczego.

Finansowanie działań zawartych w Programie Rewitalizacji będzie głównie oparte na środkach publicznych i funduszach unijnych. Potencjalne źródła finansowania działań zawartych w Programie Rewitalizacji obejmują:

1. Środki własne gminy: Finansowanie projektów może być realizowane ze środków budżetowych gminy, które przeznaczone są na inwestycje i rozwój lokalny.
2. Środki prywatne mieszkańców gminy lub inwestorów: Wkład finansowy ze strony prywatnych właścicieli nieruchomości, przedsiębiorców czy inwestorów może stanowić istotny element finansowania działań rewitalizacyjnych.
3. Środki budżetu państwa: Rząd centralny może przekazać środki finansowe z budżetu państwa na wsparcie projektów rewitalizacyjnych.
4. Środki z budżetu UE i innych źródeł zagranicznych: Unia Europejska i inne organizacje międzynarodowe mogą udzielać wsparcia finansowego na projekty rewitalizacyjne poprzez różne fundusze i programy, takie jak Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS+), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz programy wspólnotowe. Dodatkowo, istnieją również inne fundusze zagraniczne, które mogą udzielać wsparcia finansowego na projekty rewitalizacyjne

Zewnętrzne źródła finansowania stanowią istotny element w procesie rewitalizacji, umożliwiając realizację projektów, modernizację infrastruktury, poprawę warunków życia mieszkańców oraz ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY POŚWIĘTNE DO ROKU 2030

Tabela 34. Szacunkowe ramy finansowania Gminnego Programu Rewitalizacji wraz ze źródłami finansowania

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Szacunkowy koszt (zł)	EFRR		EFS+		Wkład własny		Środki krajowe		Inne	
			%	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%	zł
1	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej w m. Pietkowo Drugie	1000000	85	850000			15	150000				
2	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej w m. Liza Stara	500000	85	425000			15	75000				
3	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej w m. Porośl Wojsławcy	250000	85	212000			15	37500				
4	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej wokół świetlicy w Wilkowie Nowym	100000	85	85000			15	15000				
5	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej wokół świetlicy w Zdrodach Nowych	100000	85	85000			15	15000				
6	Mobilna Biblioteka	30000			85	25500	15	5000				
7	Rewitalizacja przestrzeni publicznej w m. Gołębie	3300000	85	2805000			15	495000				
8	Bajkowy Żłobek- utworzenie i wyposażenie żłobka w m. Gołębie	1 061 392			100	1 061 392						
9	Termomodernizacja budynków Szkoły Podstawowej	3 462 566	85	2943181,1			15	519384,9				
10	Aktywnie i pożytecznie – działalność Kół Gospodyń Wiejskich w Gminie Poświętne	30000/rocznie			85	25500	15	4500				
11	Twórczość i Tradycja: Przekaz Międzypokoleniowy w Gminie Poświętne	40000			85	34000	15	6000				
12	Zajęcia pozalekcyjne w Gminie Poświętne	74000			85	62900	15	11100				

Źródło: Opracowanie własne.

11 OPIS STRUKTURY ZARZĄDZANIA

W celu sprawnego zarządzania procesem rewitalizacji kluczowe znaczenie mają zasady partnerstwa oraz partycypacji społecznej.

Zasada partnerstwa - polega na angażowaniu społeczności lokalnej i prowadzeniu dialogu pomiędzy różnymi podmiotami na terenie gminy. Partnerstwo to umożliwia wymianę wiedzy, zasobów i doświadczeń, co prowadzi do synergii działań i lepszych rezultatów.

Zasada partycypacji - powoduje uwzględnienie opinii i potrzeb mieszkańców, co przekłada się na większe zaangażowanie społeczności lokalnej.

Podmioty biorące udział to:

- **Gmina** - pełnić będzie rolę operatora rewitalizacji, inicjatora i koordynatora procesu.
- **Wójt Gminy** - odpowiedzialny będzie za skuteczne zarządzanie i wdrożenie Gminnego Programu Rewitalizacji oraz regularne przedstawianie ocen dotyczących postępów z jego realizacji. Ponadto Wójt Gminy, inicjuje prace nad GPR lub jego zmianą, a następnie je opracowuje. W cyklu trzyletnim sporządza ocenę stopnia wykonania i aktualności Programu.
- **Skarbnik Gminy** - odpowiedzialny za obsługę księgową i finansową wdrażania procesu, ujęcie zaplanowanych w GPR zadań w Wieloletniej Prognozie Finansowej, monitorowanie przepływów finansowych w zakresie realizacji przedsięwzięć, dokonywanie niezbędnych zmian w budżecie.
- **Sekretarz Gminy** - do jego zadań należeć będzie koordynacja działań, pozyskiwanie dofinansowania ze źródeł zewnętrznych.
- **Komitet Rewitalizacji** – do jego zadań należeć będzie udzielanie Wójtowi doradztwa w celu zapewnienia prawidłowej realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR) oraz prowadzenie dialogu między interesariuszami procesu rewitalizacji, a organami gminy. Udzielać będzie również wsparcia w procesie oceny i monitoringu.

Etapy wdrażania – harmonogram realizacji

1. Opracowanie i uchwalenie GPR
2. Powołanie Komitetu Rewitalizacji-2025
3. Posiedzenia Komitetów Rewitalizacji – 2025-2030
4. Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych przez odpowiednie podmioty, jednostki, - mieszkańców, w tym pozyskiwanie dofinansowania ze źródeł zewnętrznych- 2025-2030
5. Monitoring i Ewaluacja: Ciągły proces oceny skuteczności i aktualności działań- 2025-2030 realizowany systematycznie w okresach rocznych

Koszty

Wdrażanie, ewaluacja i monitorowanie będą wykonywane przez pracowników Gminy w ramach obowiązków służbowych. Nie przewiduje się dodatkowych kosztów z tym związanych. Powołany zostanie również Komitet Rewitalizacji, który ma charakter społeczny i swoje obowiązki pełnił będzie dobrowolnie, społecznie i nieodpłatnie. W chwili obecnej nie

jest jeszcze powołany Komitet Rewitalizacji. Dnia 27 marca 2025 roku podjęta została Uchwała nr XIV/93/2025 Rady Gminy w Poświętnem w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Poświętne.

12 SYSTEM MONITORINGU I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Jednostką odpowiedzialną za monitoring i ocenę postępów gminnego programu rewitalizacyjnego będzie Wójt Gminy. Powołany Komitet Rewitalizacji będzie pełnił rolę nadzorczą realizacji Programu. Będzie również ściśle współpracować z organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorstwami i mieszkańcami, aby zapewnić ich pełne uczestnictwo w procesie rewitalizacji i monitoringu. Jednym z jego zadań będzie monitorowanie procesu wdrażania projektów rewitalizacyjnych, ocena wyników osiągniętych przez poszczególne działania. Gminny Program Rewitalizacji będzie podlegał ocenie aktualności i stopnia realizacji, co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w programie.

Monitorowanie odbywać się będzie metodami jakościowymi i ilościowymi. Przewiduje się prowadzenie wśród mieszkańców Poświętnego dorocznych sondaży: internetowych, których celem będzie uzyskanie wiedzy na temat szerokiego odbioru społecznego i ogólnej oceny osiągnięć GPR. Do badań tego rodzaju stosowane będą elektroniczne kwestionariusze, udostępnianie na stronie internetowej.

Dokumentem prezentującym osiągnięcia, postępy oraz wnioski z monitorowania i oceny Programu będą raporty sporządzane przez Komitet Rewitalizacji. Wnioski płynące z raportów posłużą do podejmowania decyzji rewitalizacyjnych i aktualizacji Programu.

Monitoring prowadzony będzie na dwóch płaszczyznach:

- Analizę wskaźników, dla konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych: analiza pozwoli ocenić efektywność i stopień realizacji poszczególnych projektów,
- Analizę wskaźników związanych z osiągnięciem zakładanych celów strategicznych: analiza wskaźników przypisanych do poszczególnych celów umożliwi ocenę stopnia ich realizacji.

Tabela 35. Wskaźniki przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło danych
1	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej w m. Pietkowo Drugie	Liczba przebudowanych obiektów	szt.	2	Dokumentacja techniczna, Wizja lokalna Protokół zdawczo-odbiorczy
		Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	229	
		Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	2	
		Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach (wartość docelowa)	szt.	11	
		Liczba osób nowozatrudnionych	osoby	6	
2	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej w m. Liza Stara	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	1	Dokumentacja techniczna, Wizja lokalna Protokół zdawczo-odbiorczy
		Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	182	
		Liczba przedsięwzięć proekologicznych	szt.	1	
		Obiekty infrastruktury sportowej objęte wsparciem	szt.	1	
		Obiekty infrastruktury rekreacyjnej objętej wsparciem	szt.	1	
3	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej w m. Porośl Wojsławcy	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	1	Dokumentacja techniczna, Wizja lokalna Protokół zdawczo-odbiorczy
		Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	183	
		Liczba przedsięwzięć proekologicznych	szt.	1	
		Obiekty infrastruktury sportowej objęte wsparciem	szt.	1	
		Obiekty infrastruktury rekreacyjnej objętej wsparciem	szt.	1	
4	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej wokół świetlicy w Wilkowie Starym	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	1	Dokumentacja techniczna, Wizja lokalna Protokół zdawczo-odbiorczy
		Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	78	
		Liczba przedsięwzięć proekologicznych	szt.	1	

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY POŚWIĘTNE DO ROKU 2030

		Obiekty infrastruktury sportowej objęte wsparciem	szt.	1	
		Obiekty infrastruktury rekreacyjnej objęte wsparciem	szt.	1	
5	Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej wokół świetlicy w Zdrodach Nowych	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	1	Dokumentacja techniczna, Wizja lokalna Protokół zdawczo-odbiorczy
		Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	131	
		Liczba przedsięwzięć proekologicznych	szt.	1	
		Obiekty infrastruktury sportowej objęte wsparciem	szt.	1	
		Obiekty infrastruktury rekreacyjnej objęte wsparciem	szt.	1	
6	Mobilna Biblioteka	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	922	Wizja lokalna Rachunki/ faktury Dokumentacja wypożyczeń
		Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	4	
		Wzrost liczby czytelników	osoby	50	
		Wzrost liczby osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalno-edukacyjnych	osoby	100	
7	Rewitalizacja przestrzeni publicznej w m. Gołębie	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	1	Dokumentacja techniczna, Wizja lokalna Protokół zdawczo-odbiorczy
		Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	119	
		Liczba przedsięwzięć proekologicznych	szt.	1	
		Obiekty infrastruktury sportowej objęte wsparciem	szt.	1	
		Obiekty infrastruktury rekreacyjnej objęte wsparciem	szt.	1	
8	Bajkowy Żłobek-utworzenie i wyposażenie żłobka w miejscowości Gołębie	Liczba przedsięwzięć proekologicznych	szt.	1	Dokumentacja techniczna, Wizja lokalna Protokół zdawczo-odbiorczy
		Liczba nowych obiektów edukacyjnych	szt.	1	
		Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	119	
		Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	1	
		Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne)	szt.	1	

		zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach			
9	Termomodernizacja budynków Szkoły Podstawowej	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	1	Dokumentacja techniczna, Wizja lokalna Protokół zdawczo-odbiorczy
		Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	1	
		Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami	szt.	1	
		Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	szt.	119	
		Liczba przedsięwzięć proekologicznych	szt.	1	
10	Aktywnie i pożytecznie – działalność Kół Gospodyń Wiejskich w Gminie Poświętne	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	922	Lista zapisów na warsztaty Lista zapisów na szkolenia Listy obecności
		Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	45	
11	Twórczość i Tradycja: Przekaz Międzypokoleniowy w Gminie Poświętne	Liczba osób uczestniczących w aktywności	osoby	120	Ilość formularzy rejestracyjnych Listy obecności uczestników Badania ankietowe uczestników
		Liczba seniorów uczestniczących w aktywności	osoby	60	
		Wzrost wiedzy związanej z uczestnictwem w warsztatach	%	30	
12	Zajęcia pozalekcyjne w Gminie Poświętne	Liczba osób uczestniczących w zajęciach	osoby	200	Metody pomiaru: Lista zapisów Lista obecności Spadek liczby ocen niedostatecznych
		Ilość godzin zajęć	Liczba godzin	130	
		Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	922	

Źródło: Opracowanie własne.

Monitoring celów

W celu określenia realizacji celów i kierunków działań niezbędny jest monitoring wskaźników, które posłużyły do wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji. Dane te pozwolą na ocenę działań rewitalizacyjnych.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY POŚWIĘTNE DO ROKU 2030

Tabela 36. Wskaźniki celów rewitalizacji

Wskaźnik	Jednostka miary	Obszar rewitalizacji	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Cel: Rozwój społeczno- gospodarczy obszaru przeznaczonego do rewitalizacji oraz aktywizacja gospodarcza społeczeństwa				
Liczba osób pobierających zasiłki na 100 mieszkańców	osoby	Pietkowo	3,5	1,3
Liczba osób pobierających zasiłki z tytułu bezrobocia na 100 mieszkańców	osoby	Pietkowo	1,7	0,4
		Zdrody Nowe	1,5	0
		Gołębie	1,7	0,4
Liczba osób pobierających zasiłki z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców	osoby	Pietkowo	0,9	0,0
		Zdrody Nowe	0,8	0,0
Liczba osób pobierających świadczenia na zakup żywności na 100 mieszkańców	osoby	Liza Stara	2,2	0
	osoby	Gołębie	2,5	0
	osoby	Porośl Wojsławy	2,2	2,2
Liczba osób pobierających zasiłki na 100 mieszkańców	osoby	Zdrody Nowe	3,1	0,8
Wyniki egzaminu ośmioklasisty	%	Pietkowo	Poniżej średniej powiatowej	Powyżej średniej dla powiatu
		Liza Stara	Poniżej średniej powiatowej	Powyżej średniej dla powiatu
		Wilkowo Nowe	Poniżej średniej powiatowej	Powyżej średniej dla powiatu
		Gołębie	Poniżej średniej powiatowej	Powyżej średniej dla powiatu
		Zdrody Stare	Poniżej średniej powiatowej	Powyżej średniej dla powiatu
		Porośl -Wojsławy	Poniżej średniej powiatowej	Powyżej średniej dla powiatu
Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców	osoby	Pietkowo	0,9	0,0
		Zdrody Nowe	0,8	0,0
		Porośl -Wojsławy	1,1	0,0
Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	%	Liza Stara	1,1	0,55
		Wilkowo Nowe	1,1	0,55
		Gołębie	1,7	0,8
		Porośl -Wojsławy	2,7	1,1
Cel: Wsparcie dla osób poszukujących pracy ze szczególnym naciskiem na osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy				
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	osoby	Zdrody Nowe	4,6	2,3
		Gołębie	3,4	1,7
Liczba osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	%	Pietkowo	56,3	18,8
		Liza Stara	100	50
		Zdrody Nowe	66,7	33,3
		Wilkowo Nowe	66,7	33,3
		Porośl -Wojsławy	85,7	42,9
Procentowy udział osób bezrobotnych do 30 roku życia na 100 bezrobotnych	%	Pietkowo	12,3	0
		Wilkowo Nowe	33,3	0
		Gołębie	50	0
	%	Pietkowo	43,8	12,5
		Liza Stara	100	50

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY POŚWIĘTNE DO ROKU 2030

Procentowy udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 bezrobotnych		Wilkowo Nowe	16,7	16,7
		Porośl-Wojsławy	57,1	28,6
Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	szt	Pietkowo	3,5	16,5
		Liza Stara	3,8	6,0
<i>Cel: Podniesienie aktywności społecznej i rekreacyjnej mieszkańców gminy</i>				
Liczba obiektów przeznaczonych do celów rekreacyjnych i turystycznych	szt	Pietkowo	-	1
Wzrost frekwencji wyborczej	%	Liza Stara	56,13	Powyżej średniej dla powiatu
		Wilkowo Nowe	56,13	Powyżej średniej dla powiatu
		Porośl -Wojsławy	56,13	Powyżej średniej dla powiatu
<i>Cel: Poprawa infrastruktury, zagospodarowania, estetyki przestrzeni i podniesienie jakości życia mieszkańców gminy przy zachowaniu standardów ochrony środowiska</i>				
Liczba zmodernizowanych przestrzeni	szt	Pietkowo	-	1
		Liza Stara	-	1
		Zdrody Nowe	-	1
		Wilkowo Nowe	-	1
		Gołębie	-	1
Liczba obiektów wyposażonych w monitoring	szt	Pietkowo	-	1
Liczba budynków poddanych przebudowie/modernizacji	szt	Gołębie	-	1

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza wskaźników może wykazać, iż przeprowadzone działania rewitalizacyjne nie są efektywne, wtedy konieczne może być wprowadzenie zmian i aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji. Zgodnie z Ustawą aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji odbywa się co najmniej raz na trzy lata. Ocena ta jest poddawana opinii Wójtowi i ogłaszana w Biuletynie Informacji Publicznej. Jeśli ocena wskazuje na potrzebę zmiany programu, Rada Gminy może uchylić uchwałę dotyczącą przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji w całości lub częściowo, na wniosek Wójta lub z własnej inicjatywy.

13 OPIS SPOSOBU ZAPEWNIENIA UDZIAŁU INTERESARIUSZY

Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

W programie rewitalizacji znajduje się opis procesu jego przygotowania dokumentujący udział w nim różnych grup interesariuszy w taki sposób, by możliwe było zweryfikowanie i ocena stopnia osiągniętego uspołecznienia, jak również określenie, w jaki sposób wybrana forma zarządzania programem rewitalizacji realizuje zasadę udziału w niej interesariuszy.

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie).

Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono:

- Mieszkańcom obszaru rewitalizacji, właścicielom, użytkownikom wieczystym nieruchomości oraz podmiotom zarządzającym nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielniom mieszkaniowym, wspólnotom mieszkaniowym, społecznym inicjatywom mieszkaniowym, towarzystwom budownictwa społecznego oraz członkom kooperatywy mieszkaniowej, którzy współpracują w celu realizacji inwestycji mieszkaniowej na obszarze rewitalizacji zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych;
- Mieszkańcom gminy;
- Podmiotom prowadzącym lub planującym prowadzić działalność gospodarczą na obszarze gminy;
- Podmiotom prowadzącym lub planującym prowadzić działalność społeczną, w tym organizacjom pozarządowym i grupom nieformalnym, jednostkom samorządu terytorialnego i ich jednostkom organizacyjnym;
- Podmiotom działającym na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji;
- Innym podmiotom, w tym organom władzy publicznej.

W celu informowania „na bieżąco” na temat prac nad programem utworzona została zakładka Gminny Program Rewitalizacji stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Gminy Poświętne. Zamieszczane tu zostały wszelkie informacje na temat projektu, spotkań z mieszkańcami, materiały do konsultacji społecznych, ankiety.

Ponadto na stronie znajdują się materiały dotyczące realizacji projektu tj. ankiety na poszczególnych etapach opracowania programu, fiszki projektowe w celu zgłaszania propozycji projektów przez poszczególne grupy interesariuszy – obie zbierane w formie papierowej i elektronicznej.

Ankiety i fiszki projektowe zostały również rozdane mieszkańcom Gminy podczas spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami.

Konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Gminy w Poświętnem w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Poświętne

Informacje o konsultacjach społecznych ogłoszone zostały w następujący sposób:

- przez publikację w prasie w rozumieniu art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe;
- przez wywieszenie w widocznym miejscu na terenie objętym dokumentem poddawany konsultacjom oraz w siedzibie obsługującego go urzędu;

- przez udostępnienie informacji na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na swojej stronie internetowej.

Formy konsultacji społecznych:

- pisemna i elektroniczna poprzez zamieszczenie formularza do pobrania na stronie BIP urzędu oraz na stronie www.ugposwietne.wrotapodlasia.pl www.bip.ug.poswietne.wrotapodlasia.pl/ogl/ Opinie za pomocą pobranego formularza w sprawie projektu uchwały można było składać na adres e-mail sekretariat@ug.poswietne.wrotapodlasia.pl lub formie pisemnej (osobiście, pocztą, kurierem itp.) w Urzędzie Gminy w Poświętnem
- otwarte spotkanie konsultacyjne, które odbyło się 12 grudnia 2024 r. w Domu Kultury w Poświętnem,
- zbieranie uwag ustnych w siedzibie Urzędu Gminy w Poświętnem w godz.7.30-15.30

Podczas spotkania na które przybyło 12 osób, zostały przedstawione obszary zdegradowane oraz obszary przeznaczone do rewitalizacji. Zostały również przedstawione obiektywne wskaźniki, które posłużyły do wyznaczenia tych obszarów oraz metodologia ich obliczania. Przedstawiono również prezentację dotyczącą obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, która została później udostępniona na stronie internetowej Gminy.

Przybyli goście mieli możliwość dyskusji na temat wyznaczonych obszarów, przybliżony im został problem rewitalizacji i jego konsekwencje. Była również możliwość swobodnego wypowiedzenia się na temat proponowanych obszarów rewitalizacji.

Po analizie konsultowanych dokumentów i wspólnej rozmowie podziękowano za udział w spotkaniu i zachęcono do czynnego udziału w dalszych konsultacjach społecznych w formie elektronicznej oraz zaproszono do śledzenia wszelkich informacji o rewitalizacji na stronie gminy.

Konsultacje społeczne na etapie opracowania dokumentu mają postać:

- pisemnej i elektronicznej poprzez zamieszczenie formularza do pobrania na stronie BIP urzędu oraz na stronie www.ugposwietne.wrotapodlasia.pl www.bip.ug.poswietne.wrotapodlasia.pl/ogl/ Opinie za pomocą pobranego formularza w sprawie projektu uchwały można było składać na adres e-mail sekretariat@ug.poswietne.wrotapodlasia.pl lub formie pisemnej (osobiście, pocztą, kurierem itp.) w Urzędzie Gminy w Poświętnem
- otwartego spotkania konsultacyjnego, w każdym z wyznaczonych podobszarów rewitalizacji
- zbierania uwag ustnych w siedzibie Urzędu Gminy w Poświętnem w godz.7.30-15.30
- zbierania fiszek projektowych- zbieranie fiszek miało charakter otwarty. Była ona dostępna na stronie internetowej Gminy oraz w przypadku składania uwag w formie ustnej w Urzędzie Gminy.

Etap wdrożenia GPR

Etap wdrażania GPR jest etapem w którym obszary rewitalizacji są wyprowadzane ze stanu kryzysowego, w związku z tym partycypacja społeczna jest tutaj niezwykle ważna. Na etapie realizacji programu mieszkańcy w dalszym ciągu będą efektywnie włączani w procesy rewitalizacji. Partycypacja społeczna przybierać będzie różne formy. Będą to:

- Każdy projekt będzie przedstawiany mieszkańcom w celu akceptacji
- Problemy rewitalizacji poruszane będą na sesjach Rady Gminy
- Organizacja spotkań na których będą poruszane problemy rewitalizacji, w tym przedstawiane będą postępy z realizacji GPR i będą poruszane tematy aktualnie realizowanych projektów oraz projektów planowanych
- Informacje na temat realizowanych projektów będą przedstawiane na stronie internetowej Gminy.

W ramach prac nad GPR zostanie powołany Komitet Rewitalizacyjny, który będzie odpowiedzialny między innymi za nawiązanie kontaktu z interesariuszami obszarów objętych rewitalizacją.

Zgodnie z rozporządzeniem ogólnym opis włączenia interesariuszy w przygotowanie GPR, umożliwi uznanie GPR za strategię terytorialną IIT. W dokumencie niniejszym przedstawiono opis włączenia interesariuszy zarówno na etapie prac nad GPR, jak również opisano, jak mechanizmy te będą funkcjonowały na etapie wdrażania poszczególnych przedsięwzięć w przyszłości.

14 OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne nie przewiduje wprowadzenia zmian w uchwałach obowiązujących w gminie Poświętne.

15 ZMIANY W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

15.1 SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

W Gminnym Programie Rewitalizacji nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

15.2 ZMIANY W PLANIE OGÓLNYM GMINY

Gmina obecnie nie posiada planu ogólnego. Plan ogólny jest w chwili obecnej na etapie opracowania. W tej sprawie podjęta została Uchwała Nr V/33/2024 Rady Gminy Poświętne z dnia 3 września 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Poświętne.

15.3 NIEZBĘDNE ZMIANY W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Planowane przedsięwzięcia infrastrukturalne zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji będą realizowane zgodnie z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stąd też brak konieczności modyfikacji wskazanego dokumentu.

15.4 WSKAZANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO KONIECZNYCH DO UCHWALENIA ALBO ZMIANY

Obszar Gminy nie jest objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji brak jest konieczności uchwalenia lub zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

16 STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Żadne z działań ujętych w projekcie GPR nie należy do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Wnioskiem z dnia 25 marca 2025, Wójt Gminy Poświętne zwrócił się do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Mając powyższe na uwadze, po przeanalizowaniu dokumentacji, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku pismem z dnia 08.04.2025 odstąpił od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

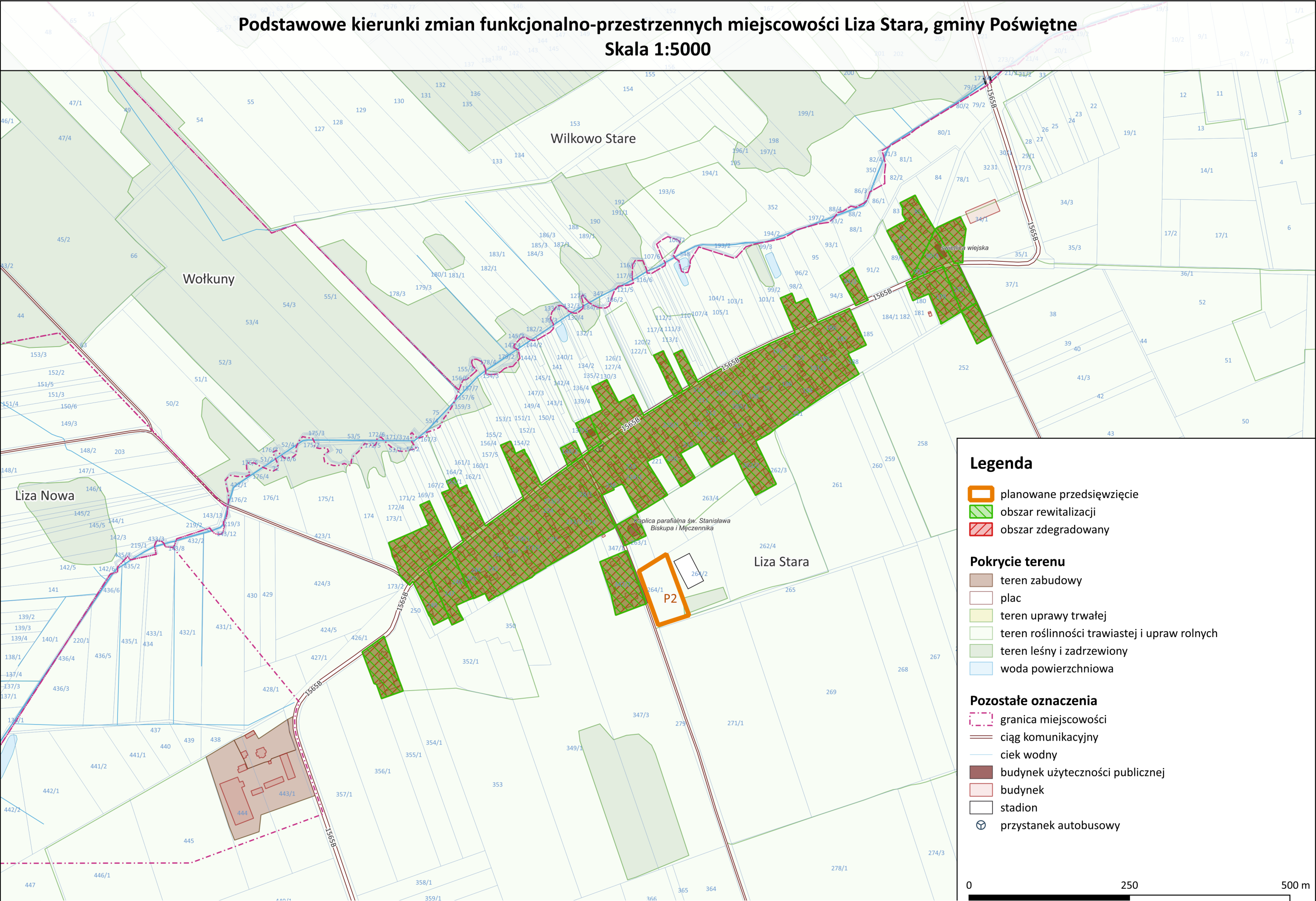
Ponadto Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku pismem z dnia 24 marca 2025 poinformował, iż projekt Gminnego Programu Rewitalizacji nie wymaga wydania opinii przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

17 SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludnością na terenie poszczególnych sołectw	18
Tabela 2. Wskaźnik liczby ludności w wieku produkcyjnym na terenie poszczególnych sołectw.....	19
Tabela 3. Wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na terenie poszczególnych sołectw.....	20
Tabela 4. Wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na terenie poszczególnych sołectw.....	21
Tabela 5. Wskaźnik liczby ludności pobierającej zasiłki okresowe na 100 mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw	24
Tabela 6. Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki okresowe z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	25
Tabela 7. Wskaźnik liczby mieszkańców pobierających zasiłki okresowe z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców	26
Tabela 8. Wskaźnik liczby ludności pobierających świadczenia na zakup żywności na 100 mieszkańców	27
Tabela 9. Wskaźnik liczby bezrobotnych na 100 mieszkańców	29
Tabela 10. Wskaźnik liczby osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	30
Tabela 11. Wskaźnik liczby osób bezrobotnych do 30 roku życia na 100 zarejestrowanych bezrobotnych	32
Tabela 12. Wskaźnik liczby bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 zarejestrowanych bezrobotnych	34
Tabela 13. Liczba przestępstw na 100 mieszkańców dokonanych na terenie poszczególnych sołectw.....	36
Tabela 14. Wskaźnik liczby wykroczeń na 100 mieszkańców dokonanych na terenie poszczególnych sołectw	37
Tabela 15. Obwodowe Komisje Wyborcze podczas wyborów samorządowych w roku 2024	38
Tabela 16. Wyniki egzaminu ósmioklasisty w roku 2023 na terenie Gminy Poświętne	39
Tabela 17. Średnie wyniki dla Polski, województwa i powiatu.....	39
Tabela 18. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na terenie gminy Poświętne	42
Tabela 19. Ilość i rozmieszczenie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Poświętne	44
Tabela 20. Wskaźnik dostępu do kanalizacji sanitarnej na 100 mieszkańców	45
Tabela 21. Wskaźnik liczby osób podłączonych do sieci gazowej na terenie gminy Poświętne	46
Tabela 22. Zapotrzebowanie na prace remontowe w budynkach użyteczności publicznej na terenie Gminy.....	48
Tabela 23. Stany kryzysowe w gminie Poświętne wg poszczególnych zjawisk - sfera społeczna	51
Tabela 24. Stany kryzysowe w gminie Poświętne wg poszczególnych zjawisk - sfera społeczna cd.	52

Tabela 25. Stany kryzysowe w gminie Poświętne wg poszczególnych zjawisk – pozostałe sfery	53
Tabela 26. Negatywne zjawiska społeczne w podobszarze rewitalizacji Pietkowo	55
Tabela 27. Negatywne zjawiska społeczne w podobszarze rewitalizacji Liza Stara	57
Tabela 28. Negatywne zjawiska społeczne w podobszarze rewitalizacji Zdrody Nowe	59
Tabela 29. Negatywne zjawiska społeczne w podobszarze rewitalizacji Wilkowo Nowe	60
Tabela 30. Negatywne zjawiska społeczne w podobszarze rewitalizacji Gołębie	62
Tabela 31. Negatywne zjawiska społeczne w podobszarze rewitalizacji Porośl-Wojślawy....	63
Tabela 32. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych	88
Tabela 33. Komplementarność międzyokresowa projektów	91
Tabela 34. Szacunkowe ramy finansowania Gminnego Programu Rewitalizacji wraz ze źródłami finansowania	93
Tabela 35. Wskaźniki przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	96
Tabela 36. Wskaźniki celów rewitalizacji.....	99

Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych miejscowości Liza Stara, gminy Poświętne
Skala 1:5000

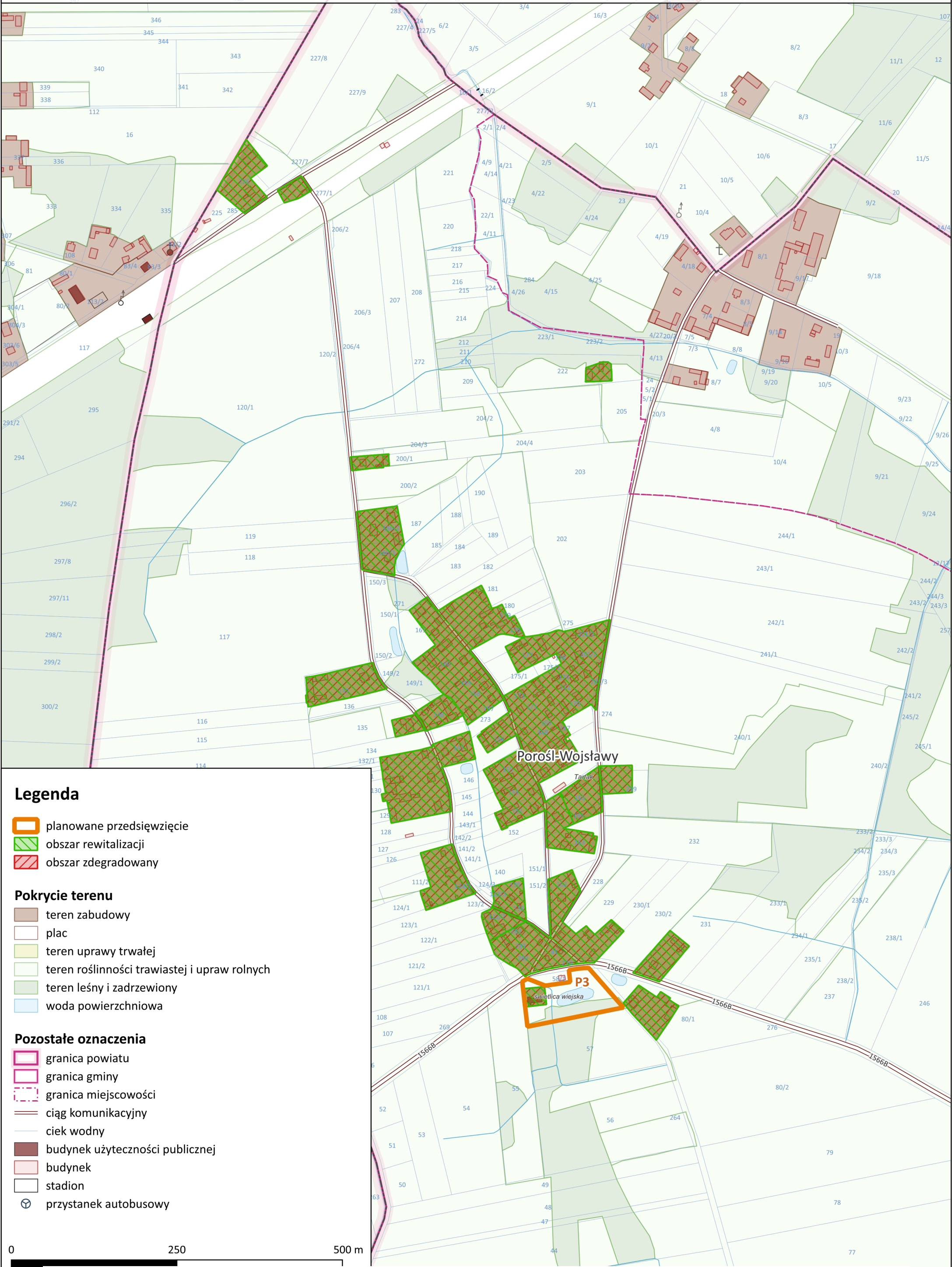

Skala 1:5000

Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych miejscowości Porośl-Wojśławy, gminy Poświętne

Skala 1:5000

Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych miejscowości Wilkowo Stare, gminy Poświętne

Skala 1:5000

Legenda

planowane przedsięwzięcie

obszar rewitalizacji

obszar zdegradowany

Pokrycie terenu

teren zabudowy

plac

teren uprawy trwałej

teren roślinności trawiastej i upraw rolnych

teren leśny i zadrzewiony

woda powierzchniowa

Pozostałe oznaczenia

granica miejscowości

ciąg komunikacyjny

ciek wodny

budynek użyteczności publicznej

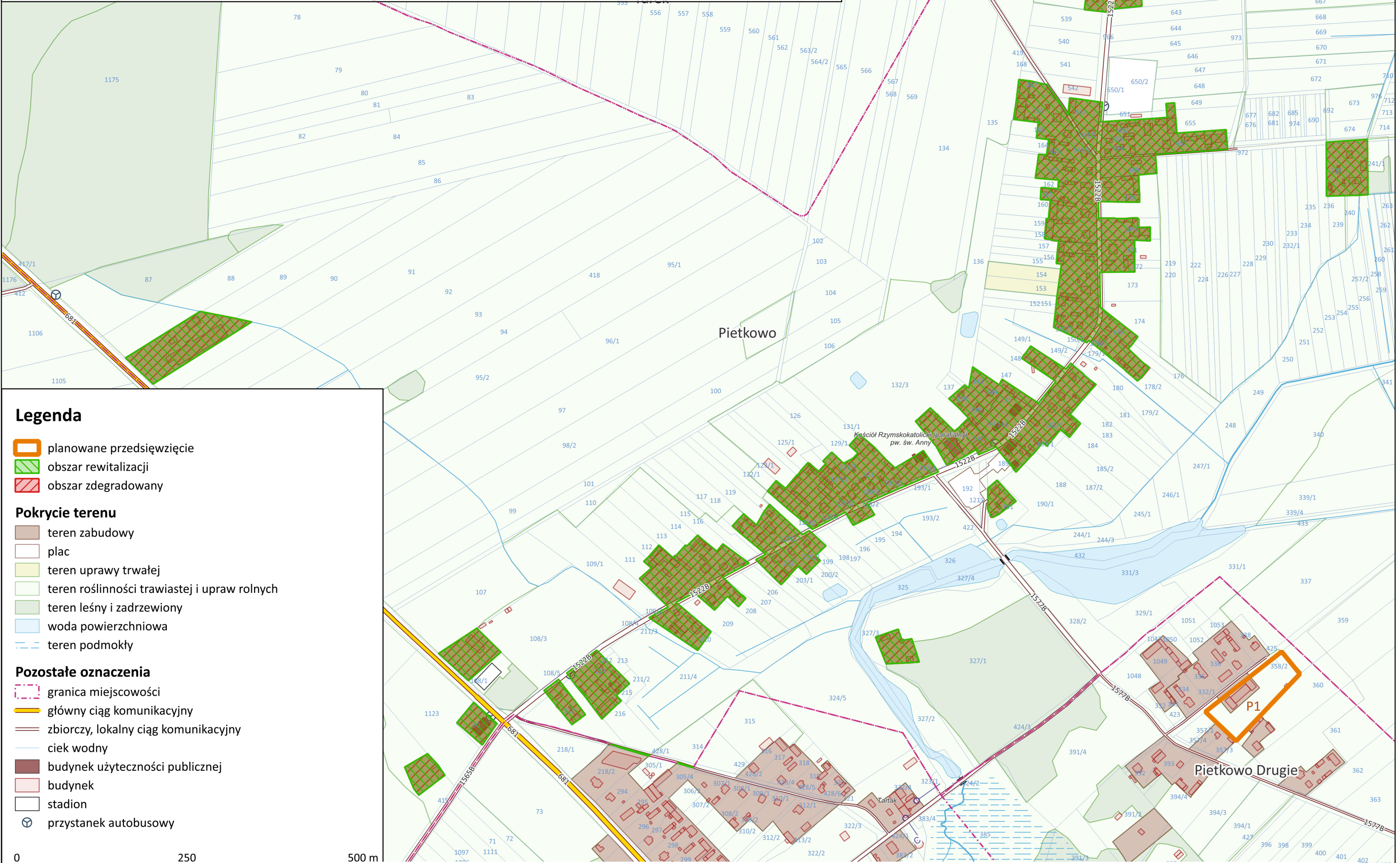
budynek

stadion

przystanek autobusowy

0 250 500 m

Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych miejscowości Pietkowo Drugie,
gminy Poświętne
Skala 1:5000

Legenda

- planowane przedsięwzięcie
- obszar rewitalizacji
- obszar zdegradowany

Pokrycie terenu

- teren zabudowy
- plac
- teren uprawy trwałej
- teren roślinności trawiastej i upraw rolnych
- teren leśny i zadrzewiony
- woda powierzchniowa
- teren podmokły

Pozostałe oznaczenia

- granica miejscowości
- główny ciąg komunikacyjny
- zbiorczy, lokalny ciąg komunikacyjny
- ciek wodny
- budynek użyteczności publicznej
- budynek
- stadion
- przystanek autobusowy

Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych miejscowości Gołębie, gminy Poświętne

Skala 1:5000

